

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ
«ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΥΠΙΑΝΤΡΩΝ
ΜΗΤΕΡΩΝ»

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΛΙΛΙΑΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΧΑΡΟΥΛΑ
ΡΗΓΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΠΑΤΡΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛΙΔΑ
Ευχαριστίες	Σελ.4
Περίληψη Μελέτης	Σελ.6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	Σελ.7-11
1.1. Εισαγωγή	Σελ.7
1.2. Πρόβλημα	Σελ.7
1.3. Στόχοι της εργασίας	Σελ.7-8
1.4. Ορισμοί Όρων	Σελ.8-11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	Σελ.12-42
Μέρος Α	Σελ.12-35
2.1 Ιστορική Αναδρομή	Σελ.12-14
2.2. Το πρόβλημα διεθνώς	Σελ.14-24
2.3. Διάσταση του φαινομένου της μονογονεϊκότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Σελ.24-25
2.4. Η εικόνα των μονογονεϊκών οικογενειών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Σελ.25-26
2.5. Η ανισότιμη θέση της μητέρα στην αγορά εργασίας και η πρόσθετη επιβάρυνση της ανύπαντρης μητέρας	Σελ.26-28
2.6. Η προκατάληψη για τη θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας	Σελ.28-31
2.7. Η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας στον ελλαδικό χώρο	Σελ.31-34
2.8. Η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Σελ.34-35
Μέρος Β	Σελ.36-42
Παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα	
2.9. Από την πλευρά της μητέρας	Σελ.36-41
2.9.α. μορφές μητρότητας εκτός γάμου	Σελ.36-38
2.9.β. εγκυμοσύνη και μητρότητα στην εφηβεία	Σελ.38-39
2.9.γ. σεξουαλική συμπεριφορά και αναπαραγωγική δραστηριότητα των εφήβων	Σελ.39-41
2.10. Από την πλευρά του παιδιού	Σελ.41-42
• Το παιδί της ανύπαντρης μητέρας	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Κοινωνική Πολιτική για τη Μονογονεϊκή οικογένεια Θέση της Κοινωνίας	Σελ.43-67
3.1.Κοινωνικό πρόβλημα και κοινωνική αντιμετώπιση της μονογονεϊκότητας.	Σελ.43-44
3.2. Υποστηρικτικά δίκτυα της μονογονεϊκής οικογένειας	Σελ. 44-45
3.3. Άλλα κοινωνικά δίκτυα	Σελ. 45-47
3.4. Η Εκκλησία της Ελλάδος	Σελ. 47-48
3.5. Μονογονεϊκές Οικογένειες	Σελ. 48-49
3.6. Επιδοματική Πολιτική	Σελ. 49-50
3.7. Μονάδες Φιλοξενίας - Στήριξης	Σελ. 50
3.8. Πρόσβαση σε Στέγη	Σελ. 51
3.9. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσια Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Γεν. Γραμματεία Ισότητας, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι)	Σελ. 51-52
3.9.α. Η συμβουλευτική Απασχόληση	Σελ. 52
3.9.β. Η συμβουλευτική Ψυχοκοινωνικής Στήριξης	Σελ. 52
3.9.γ. Η συμβουλευτική Νομικής Στήριξης	Σελ. 52
3.9.δ. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Δικτύωσης και Πληροφόρησης	Σελ 52-53
3.9.ε. Οι Κινητές Μονάδες	Σελ. 53
3.10. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Σελ. 53
3.10.α. Γονικές Άδειες	Σελ. 54
3.11. Οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)	Σελ. 54-55
3.11.1. Το πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης	Σελ. 55
3.11.2. Το πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης	Σελ. 55
3.12. Οικογενειακά Επιδόματα	Σελ. 55-56
3.13. Δικαιολογητικά Δ.Λ.Ο.Ε.Μ.	Σελ. 56
3.13.1. Γενική κατηγορία	Σελ. 56
3.13.2. Ειδικές κατηγορίες	Σελ. 57
3.14. Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)	Σελ. 57
3.15. Νομοθεσία για την Προστασία της Μονογονεϊκής Οικογένειας	Σελ. 58

3.15.1. Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο.	Σελ. 58-60
3.16. Ο Κανόνας της Πλήρους Εξομοίωσης των Χωρίς Γάμο Γεννημένων Παιδιών	Σελ. 60
3.16.1. Η Διατροφή της Ανύπαντρης Μητέρας	Σελ. 60-61
3.16.2. Η Δυσκολία του να είσαι Μητέρα	Σελ. 61-64
3.16.3. Σώστε τα παιδιά – Θέστε υπό Εγκλεισμό τις Μητέρες	Σελ. 64-67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Προστασία της ανύπαντρης μητέρας από την κοινωνία	Σελ. 68-74
4.1. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας - Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας Τμήμα Προστασίας Οικογένειας, Παιδιού και Κοινωνικών Ερευνών	Σελ. 68-69
4.2. Εγγραφή Παιδιών σε Δημόσιους Παιδικούς Σταθμούς	Σελ. 69-70
4.3. Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας (Ε.Ο.Κ.Φ.)	Σελ. 70-71
4.3.1. Επίδομα σε Μόνες - Μητέρες	Σελ.71
4.4. Ε.Ο.Κ.Φ. -Ε.Ο.Π. (Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας)	Σελ. 71-72
4.5. Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην Αντιμετώπιση της Προκατάληψης και στη Στήριξη της Ανύπαντρης Μητέρας	Σελ. 72-74
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	Σελ. 75-78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	Σελ. 79
ΠΗΓΕΣ	Σελ. 80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	Σελ.81

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την υπεύθυνη καθηγήτρια μας κα. Γεωργοπούλου Λίλιαν γιατί με τις σωστές και πολύτιμες συμβουλές της μας βοήθησε στη σωστή καθοδήγηση κατά τη διάρκεια της διεκπεραιώσεως της πτυχιακής μας εργασίας.

Ευχαριστούμε, επίσης, τους γονείς μας για την οικονομική και ηθική συμπαράσταση τους κατά τη διάρκεια των σπουδών μας.

« Μην υποτιμάτε την Ανύπαντρη Μητέρα, όπως σε όλες τις Μητέρες ο καθρέπτης της οικογένειας είναι τα παιδιά, περιττό να επιβεβαιώσουμε ότι τα παιδιά των Ανύπαντρων Μητέρων διαπρέπουν και ευδοκιμούν σε όλους τους τομείς (επιστήμη, τέχνες κ.α) και είναι αρκετά υπερήφανα δεν περιμένουν από κανέναν, αγωνίζονται και προσπαθούν να στηριχθούν μόνα τους στην ΖΩΗ, μην ξεχνάμε ότι και αυτά τα παιδιά είναι οι Αυριανοί πολίτες αυτής της χώρας»

(Διαφημιστικό φυλλάδιο του κέντρου βρεφών « Η ΜΗΤΕΡΑ »)

Περίληψη μελέτης

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα των ανύπαντρων μητέρων

Η μελέτη της παρούσας εργασίας είναι πολύπλευρη και αγγίζει θα λέγαμε πάρα πολλές πτυχές του προβλήματος των μονογονεϊκών οικογενειών με αρχηγό τη μητέρα.

Η μονογονεϊκή οικογένεια εξετάζεται τόσο από την πλευρά της ισχύουσας κοινωνικής πολιτική όσο και από την πλευρά της κοινωνική αποδοχής της από το κοινωνικό σύνολο.

Εξετάζουμε τους νόμους του κράτους για την Μονογονεϊκή οικογένεια, τις ρυθμίσεις των διαφόρων οργανισμών για την προστασία των παιδιών της μονογονεϊκή οικογένειας.

Αναλυτικά αναφερόμαστε:

A) στο πρώτο κεφάλαιο για το πρόβλημα της ανύπαντρης μητέρας , εξηγώντας τον στόχο της εργασίας και παράλληλα δίνουμε και ορισμούς των όρων που αφορούν το θέμα.

B) Στο δεύτερο κεφάλαιο κάνουμε μια ιστορική αναδρομή στο θέμα και δίνουμε την διάσταση του θέματος τόσο στον διεθνή όσο και στον Ελληνικό χώρο

Γ) Στο τρίτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με το πως βλέπει το πρόβλημα η κοινωνία μας, οι διάφορες μονάδες στήριξης, η εκκλησία της Ελλάδας, τα αρμόδια υπουργεία και αρμόδιοι φορείς, ο Ο.Α.Ε.Δ. και διάφοροι άλλοι κρατικοί φορείς.

Δ) Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην υποστήριξη και προστασία της μονογονεϊκή οικογένεια αλλά και των παιδιών αυτής από την πολιτεία. Επίσης αναφέρουμε το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στην αντιμετώπιση της προκατάληψης και στη στήριξη της ανύπαντρης μητέρας.

Ε) Τέλος κάνουμε κάποιες προτάσεις που νομίζουμε ότι είναι σημαντικές και πάνω από όλα θα δώσουν λύσεις και θα ανακουφίσουν από τα προβλήματα την μονογονεϊκή οικογένεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1. Εισαγωγή

Μέσα στο πλήθος των έντονων κοινωνικών προβλημάτων και συνθηκών, στην κοινωνία των προκαταλήψεων και των ανισοτήτων, η θέση της ανύπαντρης μητέρας έχει μια ιδιαίτερη βαρύτητα που μόνο μέσα από μια οργανωμένη συλλογική προσπάθεια μπορεί να ενταχθεί ομαλά στο κοινωνικό σύνολο.

1.2. Πρόβλημα

Αν και συνταγματικά έχει επέλθει πλήρης εξομοίωση της άγαμης και της έγγαμης μητέρας ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, οι μητέρες αυτές αντιμετωπίζουν ακόμα πλήθος δυσκολιών όπως έλλειψη εργασίας, στέγης, οικονομικών και υλικών μέσων. Απουσιάζει η ψυχολογική στήριξη όχι μόνο από το κοινωνικό αλλά και από το οικογενειακό περιβάλλον. Απουσιάζει επίσης η ενεργή συμπαράσταση από την πολιτεία.

1.3. Στόχοι της εργασίας

- α) Να ερευνηθούν τα δικαιώματα της ανύπαντρης μητέρας στην εργασία, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία, μέσα από μια ισότιμη θέση και συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα
- β) Να διερευνηθεί με ποιον τρόπο πρέπει να αντιμετωπισθούν οι δυσκολίες της καθημερινής ζωής των ανύπαντρων μητέρων.
- γ) Να αναζητηθούν τρόποι για την αποπεριθωριοποίηση των Άγαμων Μητέρων από την κοινωνική ζωή.

- δ) Να προαχθεί η κοινωνική, πνευματική και οικονομική ανάπτυξη των μητέρων και των παιδιών τους.
- ε) Να μελετηθεί η σημασία των ομάδων αυτοβοήθειας και στήριξης μεταξύ των μητέρων που αντιμετωπίζουν ίδια προβλήματα.
- στ) Να αναζητηθούν και να καταγραφούν οι φορείς που συμβάλλουν στην στήριξη των άγαμων μητέρων και των παιδιών τους
- ζ) Να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν οι πολίτες για μια καλύτερη αντιμετώπιση του προβλήματος.

1.4.Ορισμοί Όρων

1. **Ανύπαντρη μητέρα:** Η γυναίκα η οποία έχει αποκτήσει τουλάχιστον ένα παιδί χωρίς να έχει τελέσει γάμο με τον πατέρα του. (Caron T., 1997)
2. **Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων:** Είναι τα τέκνα εκείνα που γεννιούνται χωρίς οι γονείς να έχουν επισημοποιήσει την σχέση τους με γάμο. (Caron T., 1997)
3. **Οικογένεια:** Είναι ο πυρήνας της κοινωνίας μας ; η οικογένεια είναι το πιο σημαντικό και απαραίτητο κύτταρο της κοινωνίας. (Κογκίδου Δ., 1997).
4. **Μονογονεϊκή οικογένεια:** Η οικογένεια στην οποία ένας γονέας - χωρίς σύζυγο ή σύντροφο αλλά ίσως μαζί με άλλα άτομα (π.χ. τους γονείς του/της) ζει με ένα ανύπαντρο παιδί, εξαρτημένο από αυτόν. (Κογκίδου Δ., 1997). Σύμφωνα με τον ορισμό που υιοθετείται, μονογονεϊκή χαρακτηρίζεται η οικογένεια στην οποία ένας γονιός χωρίς σύζυγο ή σύντροφο, ανεξάρτητα από το λόγο που έχει μείνει μόνος / η και ανεξάρτητα από την ύπαρξη άλλων ενήλικων μελών

στην οικογένεια, ζει με ένα τουλάχιστον ανύπαντρο παιδί εξαρτημένο από αυτόν / - η. Θεωρούνται συνεπώς μονογονεϊκές οικογένειες εκείνες στις οποίες ανήλικα παιδιά (όριο παιδικής ηλικίας θεωρείται εκείνο των 18 ετών) μεγαλώνουν με ένα γονέα, ανεξάρτητα από τη διάρκεια απουσίας του άλλου γονέα, την τύχη του (π.χ. θάνατος, εγκατάλειψη, προσωρινή απουσία) και το γεγονός ότι στην ίδια οικογένεια μπορεί να ζουν άλλα ενήλικα άτομα (π.χ. παππούς, γιαγιά, αδέρφια του γονέα κ.λ.π.).

5. Εξαρτώμενο παιδί: Ο συγκεκριμένος ορισμός υποδηλώνει κυρίως την οικονομική εξάρτηση του παιδιού από ένα άτομο, το οποίο, συνήθως, είναι υπεύθυνο για τη γονική μέριμνα και ανατροφή του. Όμως, ο παραδοσιακός συνδυασμός των δύο κριτηρίων αυτών για τον προσδιορισμό της ομάδας «των εξαρτώμενων παιδιών» δημιουργεί προβλήματα ορισμού, επειδή είναι πιθανό να μη συμπίπτει η πραγματική οικονομική εξάρτηση με το νομικό ή κοινωνικά αποδεκτό δικαίωμα στην ανατροφή. Από το γεγονός αυτό προκύπτουν διαφοροποιήσεις στον ορισμό που χρησιμοποιείται σε διάφορες χώρες και από διάφορους /ες ερευνητές / τριες. (Κογκίδου Δ., 1995).

6. Προκατάληψη: Η γνώμη που διαμορφώνεται εκ των προτέρων, χωρίς επισταμένη μελέτη και εξέταση των πραγμάτων, οπότε είναι συνήθως εσφαλμένη και μεροληπτική.

7. Κοινωνικός αποκλεισμός: Ο όρος δεν είναι κοινός για όλες τις χώρες. Στην Ελλάδα ο κοινωνικός αποκλεισμός αναφέρεται σε ένα πολυδιάστατο κοινωνικό φαινόμενο, που αφορά τη συμμετοχή του ατόμου σε πέντε τομείς δραστηριότητας:

α) Η κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών σε ένα κατώτατο επίπεδο.

β) Η ύπαρξη υλικών πόρων όπως αποταμίευση, σύνταξη, η ιδιοκτησία ενός σπιτιού.

γ) Η παραγωγική απασχόληση επί πληρωμή, με σκοπό την εκπαίδευση της μητέρας για την καλύτερη φροντίδα της οικογένειας.

δ) Η πολιτική δραστηριότητα, ψήφος και συμμετοχή σε πολιτικά κόμματα.

ε) Οι κοινωνικές δραστηριότητες όπως η δικτύωση με την οικογένεια, τους φίλους και την τοπική κοινότητα. (*Home Start International*).

8. Κοινωνική Πολιτική: Ο όρος αυτός αναφέρεται σε συγκεκριμένη και ιστορικά καθορισμένη μορφή οργανωμένης και διευρυμένης κάλυψης ενός φάσματος κοινωνικών αναγκών και όχι στο καθολικά αποδεκτό κι επιθυμητό μοντέλο. (*Στασινοπούλου, 2000*)

9. Ανεργία: Η έλλειψη εργασιακής απασχόλησης που οφείλεται σε μειωμένη προσφορά εργασίας. (*Μπαμπινιώτης, 1998*)

10. Αγορά εργασίας: Η προσφορά και η ζήτηση εργασίας ως πλαίσιο που καθορίζει τον τρόπο εκμισθώσεως του χρόνου του εργαζομένου σε εργοδότη η ανάληψης εκ μέρους του της υποχρέωσης να ολοκληρώσει ορισμένο έργο για λογαριασμό του εργοδότη (*Μπαμπινιώτης, 1998*)

Η Έννοια του Χωρίς Γάμο Γεννημένου Παιδιού

Παιδί χωρίς γάμο των γονέων του είναι τόσο αυτό που γεννιέται από άγαμη μητέρα όσο κι εκείνο που γεννιέται μεν από άγαμη μητέρα ωστόσο δεν είναι πραγματικό παιδί του συζύγου της μητέρας. Στη δεύτερη περίπτωση το τέκνο δεν μπορεί να αναγνωρισθεί, εκούσια ή δικαστικά από τον αληθινό πατέρα, εκτός αν μεσολαβήσει η προσβολή της πατρότητας του συζύγου της μητέρας

και η σχετική δικαστική απόφαση γίνει αμετάκλητη οπότε το παιδί χάνει αναδρομικά από την γέννηση του την ιδιότητα του παιδιού που γεννήθηκε σε γάμο και θεωρείται ως χωρίς γάμο γεννημένο παιδί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

2.1. Ιστορική Αναδρομή στον Ελλαδικό χώρο

Τα κυριότερα πλαίσια -παράγοντες που διαμόρφωσαν την ταυτότητα της Ελληνικής Οικογένειας είναι τα παρακάτω

1. Το Πολιτισμικό Πλαίσιο

Λόγω γεωγραφικής θέσης και ιστορικής πορείας η ελληνική οικογένεια και η κοινωνία έχει πολιτισμικά στοιχεία από:

α) την ανατολή με τον πολιτισμό της οποίας η Ελλάδα ήλθε σε επαφή από πολύ νωρίς

β) την Ευρωπαϊκή Δύση με τα στοιχεία του Ελληνικού ρωμαϊκού και χριστιανικού πολιτισμού.

γ) Το Μεσογειακό χώρο στον οποίο ανήκει και η Ελλάδα, και που αποτελείται από στοιχεία της Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας

δ) Το βαλκανικό χώρο, όπου επίσης ανήκει η Ελλάδα, και που είναι μια σύνθεση του Βυζαντινού, Σλαβικού και Οθωμανικού πολιτισμού. Λόγω των ποικιλιών αυτών πολιτισμικών επιρροών που δέχτηκε η Ελληνική οικογένεια παρόλο που ανήκει στη Δύση, χαρακτηρίζεται περισσότερο ως μεσογειακή οικογένεια. (Μουσούρου Α., 1984).

2. Το Νομικό Πλαίσιο

Το εθνικό Δίκαιο υπήρξε ο καθοριστικός παράγοντας στον προσδιορισμό του νομικού πλαισίου για την νεοελληνική οικογένεια.

Το σύγχρονο οικογενειακό δίκαιο έχει μια μεγάλη διαδρομή και είναι άμεσα επηρεασμένο από το Ρωμαϊκό και Βυζαντινό Δίκαιο, από το Δίκαιο του ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους και φυσικά από το Δίκαιο των χωρών της Δυτικής Ευρώπης (Γαλλία, Γερμανία), το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο. (Μουσούρου Α., 1984)

3. Το Θρησκευτικό Πλαίσιο

Οι αξίες της Ορθόδοξης Εκκλησίας επηρέασαν τη λειτουργία της νεοελληνικής οικογένειας σε μεγάλο βαθμό.

Βασικές αρχές του χριστιανισμού όπως η υπέρβαση της ατομικότητας και η αξία της συλλογικής ζωής καθόρισαν τη λειτουργία της νεοελληνικής οικογένειας. Οι επιδράσεις του Χριστιανισμού είναι εμφανείς και στη σύγχρονη ελληνική οικογένεια, ωστόσο, σε πολύ μικρότερο βαθμό, καθώς οι αξίες της εκκλησίας αποδυναμώθηκαν και παραγκωνίσθηκαν από την επικράτηση του ορθολογισμού και του ατομικισμού της σύγχρονης εποχής. (Μουσούρου Α., 1984)

4. Το Οικονομικό Πλαίσιο

Για περισσότερα από εκατό χρόνια μετά την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους η οικονομία της οικογένειας ήταν αγροτική. Μετά το 1960 περίπου έχουμε ταχύτατη αλλαγή της οικονομίας από αγροτική σε βιομηχανική. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι ραγδαίες εξελίξεις σε αυτό

το πλαίσιο έχουν επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη μορφή της νεοελληνικής οικογένειας. (Ημερίδα: *Οικογένεια με ένα γονέα*, 1995).

ΜΕΡΟΣ Α'

2.2. Το πρόβλημα Διεθνώς

2.2.1. Σύντομη Αναδρομή στην Ιστορία των Ανύπαντρων Γυναικών στη Γαλλία

Οι Γυναίκες που με τη Θέληση τους έγιναν Ανύπαντρες Μητέρες

«Είμαι έγκυος και θα προσφέρω στη Δημοκρατία έναν πολίτη ή μια πολίτισσα». Η Olympe de Gouges δήλωσε δημόσια αυτό που δεν τολμούσε να δηλώσει ο χειρουργός που την εξέτασε. Και το απόγευμα της 3ης Νοεμβρίου του 1793, η Olympe ανέβηκε τα σκαλοπάτια της λαιμητόμου και καρατομήθηκε, ολοκληρώνοντας έτσι την επαναστατική της δράση.

Ο θάνατος αυτής της γυναίκας στα 45 της χρόνια, δείχνει με πραγματικό τρόπο τις συνθήκες διαβίωσης της γυναίκας μετά τη Γαλλική Επανάσταση. Οι μοιχαλίδες μητέρες, οι ανύπαντρες μητέρες, όλες αυτές που θα τολμούσαν να υψώσουν τη φωνή τους για να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωή της μητέρας που μεγαλώνει μόνη της το παιδί της, θα οδηγηθούν στη φτώχεια και στην εκτέλεση τους. Οι μήτρες των γυναικών που ανθίστανται στις κοινωνικές εντολές, που θέλουν να ανατρέψουν την κυριαρχία της οικογένειας, θα πρέπει να παραμείνουν για πάντα σιωπηρές. Ποιος εξάλλου ενδιαφέρεται να κρατήσει τα προσχήματα σ' έναν αιώνα που χαρακτηρίζεται εξολοκλήρου από αιματηρές αναταραχές;

Καταγόμενη από την τάξη των προλετάρων, η Olympe de Gouges επαναστατεί πολύ σύντομα εναντίον της αδικίας και του αυταρχισμού. Αλλά τα λόγια της είναι τα λόγια των γυναικών που ενώ από τη μια μεριά πηγάζουν από τον ανθρώπινο πόνο, από την άλλη δεν χαρακτηρίζονται από πομπώδες ή μεγαλοπρεπές ύφος. Κι αυτά τα λόγια της δεν εκφράζουν πλήρως την ιστορία των αντρών. Παντρεμένη από τα 17 της χρόνια, εγκατέλειψε πολύ γρήγορα τη συζυγική της στέγη. Φτάνοντας στο Παρίσι, μακριά από τη Νότια Γαλλία όπου γεννήθηκε, χωρίς καμία επαγγελματική ειδίκευση, άρχισε μια λαμπρή καριέρα ως πόρνη πολυτελείας. Γύρω στα 30 έτη, η Olympe ενθουσιάστηκε από τη λογοτεχνία και απ' όλα τα είδη της: θέατρο, μυθιστορήματα, πολιτικά λιβελογραφήματα· τίποτα δεν αντιστέκεται μπροστά στην ενθουσιώδη πένα της. Ως γυναίκα με πλούσια μόρφωση, αντανakλά τη μαχητική και επαναστατική της δράση μέσα στα γραφόμενά της αυτά παίρνουν τη μορφή λιβελογραφημάτων ή μικρών βιβλίων, που τη διανομή τους αναλαμβάνει η ίδια. (*Frischer D., 1979*).

Κατά το 1791, ενώ οι άντρες γιορτάζουν με παταγώδη τρόπο την «Ανακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αντρών», η Olympe αναρωτιέται για το τι γίνεται με τα Δικαιώματα της Γυναίκας. Εκπονεί λοιπόν δεκαεπτά άρθρα, στα οποία εκφράζει την άποψη ότι «ο γάμος σκοτώνει και ενταφιάζει την εμπιστοσύνη και την αγάπη». Υποστηρίζει επίσης ότι θα πρέπει να ανασυγκροτηθεί από την αρχή ο υποκριτικός θεσμός του γάμου, και να επανακαθοριστεί παίρνοντας τη μορφή ενός κοινωνικού συμβολαίου. Το ενδέκατο άρθρο αυτής της ουσιαστικά Διακήρυξης των Δικαιωμάτων των Γυναικών ανακηρύσσει ως νόμιμο τον έλεγχο (τεστ) πατρότητας. Εμμένει στην άποψη ότι τόσο οι ανύπαντρες μητέρες όσο και οι χήρες που γίνονται μητέρες δε θα πρέπει πλέον να αισθάνονται ντροπή επειδή υπάρχει μια βάρβαρη προκατάληψη εναντίον τους. Το πρώτο

άρθρο της εμπεριέχει μια ριζοσπαστική και αυστηρή δήλωση της που μαρτυρά τις επαναστατικές φεμινιστικές της απόψεις: «Η γυναίκα γεννιέται ελεύθερη κι έχει τα ίδια δικαιώματα με τον άντρα».

Μέσα από τη ζωή και τα γραπτά κείμενα της, η Olympe de Gouges απορρίπτει τελείως την εξωπραγματική, συλλογική, μαζική ανάληψη της εποχής της, που κυρίως αρκούσαν στην παρουσίαση μιας γυναίκας που είχε ως ασχολία να πλένει παντελόνια για τους γενναίους ξεβράκωτους της Γαλλικής Επανάστασης. Και ο Τύπος του 1793 αναμιγνύεται στην όλη ιστορία, κατηγορώντας αυτές τις «χειραφετημένες γυναίκες», αυτά τα «ξετσιπίωτα τέρατα» που αρέσκονται ν' αγαπούν πολύ τη ζωή και τον έρωτα. Πρόσχημα, χωρίς αμφιβολία, το γεγονός ότι αυτός ο μετριοπαθής δεσποτισμός θα την οδηγήσει επίσημα στη λαιμητόμο, μια και κατά το 1791 η ίδια η δημοκρατία θα χρησιμοποιήσει και αυτή τη λαιμητόμο ως μέσο τιμωρίας της. Πιστή στις απαιτήσεις της για δικαιοσύνη, καταλαμβανόμενη από έναν ενθουσιασμό που γίνεται έκδηλος στο λόγο της, τολμά να προτείνει στη Συνέλευση του 1792 ν' αναλάβει την υπεράσπιση του βασιλιά Λουδοβίκου του 16ου προκειμένου να τιμωρηθεί καλύτερα με εξορία. Συγκρούεται με το Μαρά και το Ροβεσπιέρο, που δεν της συγχωρούν το γεγονός ότι ανακατεύεται στις υποθέσεις των αντρών. Έτσι, τον Ιούλιο του 1793 συλλαμβάνεται, και τρεις μήνες αργότερα εκτελείται. (*Frischer D., 1979*).

Στις 21 Μαρτίου 1804, η απάντηση των αντρών στις διεκδικήσεις των γυναικών της επανάστασης παίρνει σάρκα και οστά μέσα από τον Αστικό Κώδικα, που όμως διαιωνίζει την αντίληψη της κατώτερότητας της γυναίκας. Για περισσότερο από έναν αιώνα θα ισχύει η νομοθεσία που κατατάσσει τις γυναίκες με τους τρελούς και τους τιποτένιους, και που εκφράζεται με ξεκάθαρο τρόπο στο Άρθρο 1124 του Αστικού Κώδικα. Οι

στόχοι λοιπόν του συγκεκριμένου Κώδικα ήταν να ενδυναμώσει τη σταθερότητα της νόμιμης οικογένειας, να κάνει σεβαστό το δικαίωμα ιδιοκτησίας, να ενισχύσει την αρχή της εξουσίας του αρχηγού της οικογένειας. Ο έλεγχος πατρότητας απαγορεύεται, αυστηρώς, και η μοιχεία επικρίνεται με έντονο τρόπο. Με τη γέννα, η παντρεμένη μητέρα πρέπει να εξασφαλίσει έναν αναμφισβήτητο διάδοχο και κληρονόμο της οικογένειας. Όσον αφορά δε την ανύπαντρη μητέρα, η ίδια δεν καταλαβαίνει ότι με την ανάρμοστη συμπεριφορά της θέτει σε κίνδυνο τους νόμιμους κληρονόμους.

«Η κοινωνία δεν ενδιαφέρεται για την αναγνώριση των νόθων», δηλώνει ο Μέγας Ναπολέοντας. Το ζήτημα της παγίωσης του θεσμού της οικογένειας είναι προνόμιο στον γραπτό και τον προφορικό λόγο των αντρών. Ισχυροποιημένοι από την «καλή τους νομοθεσία», κι έχοντας κατοχυρώσει τις εξουσίες τους, οι άντρες δε θεωρούν άδικη ή αντιφατική την αντίληψη που υποστηρίζουν: πίστη για τη γυναίκα, επιθυμία για το σύζυγο. Κι ένας από τους συντάκτες του Κώδικα θα πει με ρητορικό ύφος: «Η απιστία της γυναίκας κρύβει μεγαλύτερη ανηθικότητα κι έχει πιο επικίνδυνα αποτελέσματα από αυτή του συζύγου».

Η σωστή «τάξη» των οικογενειών περνάει απαραίτητως από τη μήτρα των γυναικών. Και καθώς υπάρχει ιεραρχία στις οικογένειες, υπάρχει αναπόφευκτα ιεραρχία και στις μήτρες. Περικυκλωμένη από την πατριαρχική εξουσία, η δεσπόζουσα τάξη επαγρυπνά με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη σιγουριά και τη νομιμότητα των παιδιών της. Όσο για τις μήτρες των εργατριών και υπηρετριών γυναικών που ανήκουν στο προλεταριάτο, και φυσικά δεν έχουν καμία εξουσία, αυτές χρησιμεύουν συχνά ως καλάθια των αχρήστων, δεχόμενες τον καρπό των αφεντικών τους. Οι αγώνες των γυναικών που ανήκουν στο προλεταριάτο και στα

φεμινιστικά κινήματα αποτελούν το βασικό υφάδι του 19ου αιώνα, μαζί τελικά με μια θριαμβεύουσα αστική τάξη και με μια συνέχιση της πατριαρχικής βασιλείας.

Μετά από είκοσι χρόνια σιωπής, οι γυναίκες, γύρω στο 1830, υπενθυμίζουν στην ιστορία ότι είναι παντού παρούσες: στα εργοστάσια, στις οικογένειες, στις οργανώσεις. Ενώ οι ρομαντικές φαντασίες αρέσκονται στο να παίζουν με τους μύθους των γυναικών, οι γυναίκες οργανώνουν τον αγώνα της τάξης, του φύλου τους. Μερικές έλκονται από τις απόψεις της διορατικής Saint - Simonienne, που εξυμνεί την κατάργηση του γάμου προκειμένου να ελευθερωθεί η γυναίκα-μητέρα, και δοκιμάζουν να ζήσουν στην καθημερινή τους ζωή τις εντολές της ανεξαρτησίας και της αυτονομίας. (*Frischer D., 1979*).

1848... οι ημέρες της επανάστασης... η ανακήρυξη της Δημοκρατίας. Γάλλοι και Γαλλίδες ελπίζουν ξανά. Ο ενθουσιασμός όμως θα διαρκέσει πολύ λίγο. Μόνο δύο χρόνια μετά από αυτή τη γενική ευφορία, στις 29 Μαΐου του 1850, η αστυνομία εισβάλλει στην Ομοσπονδία των γυναικείων εργατικών οργανώσεων, την οποία έχει ιδρύσει ένα χρόνο πριν η Jeanne Deroin. Ανακρίσεις, απαγγελίες κατηγοριών, συλλήψεις. Η Pauline Roland συμπεριλαμβάνεται στους κατηγορούμενους. Η κατηγορία που της αποδίδεται: «Εδώ και πολλά χρόνια πρεσβεύει τις κομμουνιστικές και σοσιαλιστικές ιδέες. Είναι μητέρα ανύπαντρη, εχθρός του γάμου...» Αυτοί είναι πιθανότατα και οι λόγοι που οδήγησαν πενήντα χρόνια πιο πριν την Olympe de Gouges στη γκιλοτίνα. Η Pauline αρχικά φυλακίστηκε για τρεις μήνες και στη συνέχεια εξορίστηκε στην Αλγερία. Από εκεί έφυγε με κατεστραμμένη υγεία, για να πεθάνει στο δρόμο της επιστροφής της για το Παρίσι. Η Pauline, στα 28 της χρόνια, γνωρίζει τη μητρότητα. Δεν είναι όμως διόλου ανεύθυνη και ασυνείδητη. Αντιθέτως, τα πάντα γι' αυτή

είναι συγκεκριμένα και επιθυμητά: «Ήθελα να γίνω μητέρα. Θα είχα τη δύναμη όμως να αντέξω την περιφρόνηση του κόσμου; Δεν ήξερα, και θα έπρεπε να το σκεφτώ. Δεν ήθελα ούτε ο κόσμος ούτε εκείνος (ο Guerault, ο πατέρας του παιδιού) να καλύπτουν τις ανάγκες μιας γυναίκας κι ενός παιδιού. Και θα έπρεπε να προβληματιστώ και να αναρωτηθώ σοβαρά».

Η επαρχιώτισσα αυτή από το Falaise, αφού εγκαθίσταται στο Παρίσι για να έρθει σ' επαφή με τις απόψεις της Saint-Simonienne, χαράζει τη ζωή της χωρίς να υπολογίζει την κοινή γνώμη, ακολουθώντας πάντα την επιθυμία της να παραμείνει σε πλήρη συμφωνία (η ζωή) με τις θεωρίες της. Βασιζόμενη στην ισότητα με τον άντρα, απαιτεί από τον εαυτό της να χαράζει τη δική της μοίρα. Και η τροχιά της ως ανύπαντρη γυναίκα διαγράφει και τη μητρότητα: «Επιθυμώ να είμαι μητέρα, αλλά η πατρότητα του παιδιού να μείνει μυστήριο, Σκέφτηκα πολύ σοβαρά αυτό το θέμα. Αναρωτήθηκα για το αν, μέσα στη νοσηρή κατάσταση που προκαλεί πάντα η εγκυμοσύνη, θα ήμουν αρκετά δυνατή ώστε να μη ζητήσω από έναν άντρα να δώσει, για τα μάτια του κόσμου, ένα όνομα στο παιδί, για το οποίο θα είναι ο πατέρας ενώπιον του Θεού. Αναρωτήθηκα επίσης για το αν θα έπρεπε να δώσω ζωή σ' ένα πλάσμα έκπτωτο από την κοινωνία εξαιτίας της γέννησης του. Οι δύο αυτές ερωτήσεις απαντήθηκαν με καταφατικό τρόπο: θα είμαι περήφανη που θα γίνω μητέρα, και το παιδί μου θα είναι περήφανο για τη γέννηση του». Ο Guerault, ο πατέρας του πρώτου παιδιού της Pauline, εξηγεί μέσα σ' ένα γράμμα, που κατά περίεργο τρόπο προσεγγίζει τις σύγχρονες απόψεις και πραγματείες για το συγκεκριμένο θέμα: «Αγαπιόμαστε χωρίς υποσχέσεις, χωρίς κανέναν όρκο. Από τη μια λοιπόν ζούμε μια εντελώς ελεύθερη αγάπη, από την άλλη όμως, ταυτοχρόνως, η αγάπη αυτή είναι γεμάτη από ειλικρίνεια κι εμπιστοσύνη». Όσον αφορά τον Aicard, τον

πατέρα του δεύτερου παιδιού της Pauline, αυτός αφιέρωσε ένα μεγάλο μέρος της ζωής του σε μια άλλη γυναίκα, που αγάπησε με πάθος, και αρκετό από το χρόνο του σε πολύπλοκες και μπερδεμένες οικογενειακές επιχειρήσεις που τον οδήγησαν στην καταστροφή.

Η Pauline επωμίστηκε μόνη της το φορτίο των τριών παιδιών που είχε αποκτήσει από τους δύο άντρες που είχε αγαπήσει. Για την κοπιαστική και φτωχική ζωή της, για την ανεξαρτησία της και για την ισχυρογνωμοσύνη της, θα γράψει αργότερα: «Μην θεωρήσετε παράξενο ότι με το πέρασμα είκοσι ετών από τότε που επηρεάστηκα από αυτή την ψευδή θεωρία, η οποία υποστηρίζει ότι η ανύπαντρη μητέρα είναι η οικογένεια, βλέπω τον εαυτό μου καταδικασμένο να ζει αυτή τη στιγμή και να είναι αναγκασμένος να την πραγματώσει με όλη της τη σκληρότητα... Ξέρω να υπομένω τις συνέπειες των σφαλμάτων μου, αλλά, το ομολογώ, δεν μπορώ να καταλάβω αυτή την ολοκληρωτική εγκατάλειψη που μου έδειξαν και οι δύο εξαιρετοι και ευγενείς άντρες που αγάπησα με τόση τρυφερότητα, και που, το αισθάνομαι, μ' αγάπησαν και πρέπει να μ' αγαπούν ακόμα».

Περισσότερο από έναν αιώνα πριν τις «γυναίκες που ηθελημένα έγιναν ανύπαντρες μητέρες», η Pauline εξέθεσε το διπλό πρόβλημα της μητρότητας και της πατρότητας. Απαρνήθηκε τη ρουτίνα των συναισθημάτων, που δημιουργεί η μετριότητα της οικογενειακής καθημερινότητας, και επέλεξε τρεις φορές να γίνει μητέρα χωρίς να παντρευτεί, ζώντας σε μια κοινωνία που την καταδίκασε χωρίς αναστολή. Η άνευ γάμου μητρότητα και οι μαχητικές σοσιαλιστικές ιδέες, αποτελούν ένα επικίνδυνο εκρηκτικό μίγμα. Δε θα μπορούσαν λοιπόν να συνυπάρχουν σε καιρούς που ευνοούσαν την καταστροφή των επαναστατικών δογμάτων και την προστασία και διατήρηση της σωστής

τάξης στις οικογένειες. Ξεχασμένες από τη συλλογική μνήμη μέσα από την «ιστορική αφάνεια», αυτές οι «γυναίκες-σκάνδαλο» ξαναεμφανίζονται σιγά-σιγά χάρη σ' αυτές και σ' αυτούς που έχουν αναλάβει το έργο να ξαναγράψουν την ιστορία. (Frischer D., 1979).

2.2.2. Οι επιλογές του 19^{ου} αιώνα

Ολόκληρος ο 19ος αιώνας είναι συνδεδεμένος με φτώχεια, που έχει αλλάξει όμως μορφή λόγω της εξάπλωσης του καπιταλισμού, των συνθηκών της εκβιομηχανοποίησης και της αστικοποίησης. Αυτή η οικονομική επανάσταση συνοδεύεται από μια αναταραχή στις παραδοσιακές δομές της οικογένειας. Απ' όλες τις ριζικές αλλαγές που συντελούνται αυτή την περίοδο, εκείνη που συμβάλλει ιδιαίτερα στην αναταραχή των δομών της οικογένειας είναι η μετανάστευση του αγροτικού πληθυσμού. Βέβαια η φτώχεια δεν αποτελεί καινοτομία του 19ου αιώνα. Οι μορφές και οι διαστάσεις της αποτελούν συγχρόνως την έκφραση ενός ιστορικού γεγονότος χωρίς προηγούμενο.

Μπαίνοντας μαζικά στο χώρο εργασίας, οι γυναίκες, περισσότερο από τους άντρες, επηρεάστηκαν από τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας. Ενώ οι αστικές οικογένειες οργανώνονται με λεπτεπίλεπτο τρόπο σε χώρους όλο και περισσότερο κλειστούς και ιδιωτικούς, έχοντας ως προφύλαξη τις όλο και πιο προστατευόμενες γεννήσεις, οι οικογένειες των εργατών εξαντλούνται στο εργοστάσιο, όπου αναγκάζονται να δουλεύουν, τόσο ο άντρας όσο και η γυναίκα, 12-17 ώρες την ημέρα. Καταπονημένοι από το υπερβολικό ωράριο εργασίας, χωρίς να έχουν ελεύθερο χρόνο για να οργανώσουν την καθημερινή τους ζωή, ασχολούνται πολύ λίγο η καθόλου με την οικογενειακή τους ζωή. Και γι' αυτές τις εξαθλιωμένες νέες γυναίκες, η μητρότητα δεν ανθίζει μέσα σε

ευνοϊκές συνθήκες, και τα παιδιά διεγείρουν σπάνια έντονη στοργή από μέρους τους. Ωστόσο, οι γεννήσεις είναι πολυάριθμες, κι αυτές που αφορούν ανύπαντρες γυναίκες βρίσκονται σε άνοδο από την εποχή της επανάστασης μέχρι την περίοδο της βιομηχανοποίησης. Ορισμένοι ερευνητές θεωρούν ότι σ' αυτή την περίοδο εμφανίζεται μια σεξουαλική επανάσταση που μπορεί να συγκριθεί μ' εκείνη που σημειώθηκε κατά τις δεκαετίες του '60-'70. (Μουσούρου Α., 1984)

Είτε έτσι είτε αλλιώς, αυτό που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι από την αρχή του 19ου αιώνα οι λύσεις που υπάρχουν για μια γυναίκα προκειμένου να απαλλαγεί από τη γέννηση ενός νόθου παιδιού είναι αισθητά περιορισμένες, κυρίως στα λαϊκά στρώματα, όπου τιμωρείται με αυστηρό τρόπο η βρεφοκτονία, όπου η μέθοδος της αντισύλληψης είναι άγνωστη και δε χρησιμοποιείται, και όπου η έκτρωση οδηγεί πολύ συχνά τη μητέρα στο θάνατο. Η βρεφοκτονία που χρησιμοποιούνταν για τα ανάπηρα και «νόθα» παιδιά, ή απλώς γι' αυτά που δεν ήταν επιθυμητά, μέχρι τη χρονική περίοδο της ακμής του Μεσαίωνα, μειώθηκε σε μικρό βαθμό, στη συνέχεια μειώθηκε όλο και πιο πολύ. Αυτό το διάταγμα προέβλεπε τη θανατική ποινή στις γυναίκες που, αφού είχαν κρύψει την εγκυμοσύνη και τον τοκετό τους, άφηναν το παιδί τους να πεθάνει.

Το διάταγμα, που είχε ως στόχο την αύξηση των γεννήσεων, κινητοποιούσε τις σημαντικές δυνάμεις του Κράτους που ήταν υπεύθυνες να εξασφαλίσουν συνεχή διάσωση της ψυχής των ανθρώπινων πλασμάτων. Κατά τον 18ο αιώνα, κάθε έγκυος γυναίκα πρέπει να δηλώσει την εγκυμοσύνη της, και συνεπώς είναι πολύ δύσκολο να θανατώσει το παιδί κατά τη γέννα της. Από την άλλη μεριά, στην περίπτωση μιας εκτός γάμου εγκυμοσύνης, μια συνετή γυναίκα καλείται αμέσως στο πλευρό της μελλοντικής μητέρας και τη θέτει κάτω από τη συνεχή επίβλεψη της. Η

πιθανότητα να θανατωθεί ένα παιδί ανεπιθύμητο για τους γονείς του περνάει μέσα από το θανατηφόρο ατύχημα. Συνήθως χρησιμοποιούν την τεχνική του πνιξίματος του παιδιού. Το βρέφος τοποθετείται στο πατρικό κρεβάτι και «τυχαία» πνίγεται κατά τη διάρκεια της νύχτας. Αυτή ήταν η πιο συνηθισμένη πρακτική που χρησιμοποιούσαν, η οποία όμως ήταν κοπιαστική και συχνά δεν είχε το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Έτσι η εκκλησία αποφάσισε στις αρχές του 17ου αιώνα τη ρητή και τιμωρούμενη με αφορισμό απαγόρευση σε όλους τους πατέρες, μητέρες και σ' άλλα πρόσωπα γενικά να κοιμίζουν τα παιδιά μαζί τους στο ίδιο κρεβάτι μέχρι αυτά να συμπληρώσουν τον ένα χρόνο. (Μουσούρου Α., 1984)

Όταν η διαπίστωση της εγκυμοσύνης είχε γίνει τους πρώτους μήνες και τα υλικά μέσα το επέτρεπαν, υπήρχε (από την αρχαιότητα) η περίπτωση να κάνει η μητέρα έκτρωση" κυρίως αυτή η τεχνική απευθυνόταν στην υψηλή κοινωνία. Όμως μέχρι τον 20ό αιώνα η εκκλησία είναι αυτή που δίνει άγρια μάχη εναντίον των εκτρώσεων. Ο χριστιανισμός, ριζικά αντίθετος μ' αυτή την πρακτική του περιορισμού των γεννήσεων, τη θεωρεί ως δολοφονία που στερεί μια αθώα ψυχή από το βάπτισμα και από την αιώνια σωτηρία. Ευγενείς, αστές, γυναίκες ελευθερίων ηθών, γυναίκες γενικά που επηρεάζονται λιγότερο από την πίεση της εκκλησίας, κατέφευγαν στις υπηρεσίες μιας πρακτικής μαμής που τις βοηθούσε να κάνουν έκτρωση χρησιμοποιώντας όλα τα είδη των φαρμάκων, και μάλιστα και τα πιο επικίνδυνα, όπως το αντιμόνιο που σκότωσε τη Marion Delore. Παρεμβάσεις πιο πολύπλοκες μπορούσαν να γίνουν σε προχωρημένες εγκυμοσύνες. Συγκεκριμένα, ο La Voisin δήλωσε ότι είχε κάψει πάνω από 2.500 παιδιά που προέρχονταν από εκτρώσεις.

Η καθημερινή εργασία των γυναικών άφηνε λίγο χρόνο σ' αυτές για να ασχοληθούν με την ανατροφή των παιδιών τους. Οι μισθοί ήταν

ανεπαρκείς για τη διατροφή των πολυμελών οικογενειών. Οι τρώγλες που διέμεναν δεν παρείχαν στα παιδιά προστασία. Τότε αυτές οι γυναίκες, που δεν ήταν ακόμα ενήμερες για τα στοιχειώδη αντισυλληπτικά μέτρα που θα έπρεπε να χρησιμοποιούν, είχαν δύο επιλογές: ή να κάνουν έκτρωση, πράγμα όμως αβέβαιο και επικίνδυνο, ή να κάνουν κάτι ακόμα πιο ριζοσπαστικό, δηλαδή να εγκαταλείψουν τα παιδιά τους κατά ή αργότερα από τη γέννηση τους, όταν τα στόματα που είχαν να ταΐσουν γίνονταν πολυάριθμα. Εδώ και πολλούς αιώνες οι γονείς είχαν αφήσει την τύχη των παιδιών τους στα χέρια του Θεού. Η έκθεση των παιδιών μπορούσε να γίνει στην εξοχή, όπου ο θάνατος τους ήταν αναπόφευκτος. Σιγά-σιγά όμως οι γονείς εγκατέλειπαν τα παιδιά τους σε κατοικημένες περιοχές, όπου αυτά θα μπορούσαν να περισυλλέγονται πιο εύκολα. Γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα, κάθε χρόνο στη Γαλλία εγκαταλείπονταν 33.000 βρέφη από τους γονείς τους, από τα οποία 5.000 ήταν «εξώγαμα».

(Μουσούρου Α., 1984)

2.3. Διάσταση του φαινομένου της μονογονεϊκότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

« Η οικογένεια συμπεριλαμβάνει τη συνύπαρξη, φροντίδα ανηλίκου και ενηλίκου, των οποίων η σχέση καθορίζει την ποιότητα ζωής και τη μεταφορά πολιτισμικής ταυτότητας της κοινωνίας μας. Ανεξαρτήτως οικογενειακών σχημάτων και ποικιλιών, η οικογένεια παραμένει η ουσιαστική μονάδα της κοινωνίας μας έχει τον πρωταρχικό ρόλο της κοινωνικοποίησης του ατόμου» (Επιτροπή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Κοινωνικής Πολιτικής, 1994).

Στην εξελικτική πορεία του θεσμού της οικογένειας στον ευρωπαϊκό χώρο διακρίνονται δύο κύριες περιόδους:

1. Η περίοδος πριν από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, η οποία χαρακτηρίζεται από σταθερότητα και ομοιόσταση στο θεσμό της οικογένειας.

2. Η περίοδος μετά τον πόλεμο η οποία σηματοδοτείται από μεγάλες αλλαγές

Στη δεύτερη αυτή περίοδο διακρίνονται δύο επιμέρους περιόδοι με διαφορετικές τάσεις η καθεμία.

α) Η περίοδος από το 1945 έως το 1960 περίπου, όπου σημειώνεται σημαντική αύξηση των γάμων και του αριθμού γέννησης παιδιών και

β) η περίοδος από το 1960 έως και σήμερα που χαρακτηρίζεται από μια αντίστροφη πορεία. Μείωση των γάμων, γάμος σε μεγαλύτερη ηλικία, μείωση του αριθμού παιδιών κατά οικογένεια, αύξηση των διαζυγίων και αύξηση των μονογονεϊκών οικογενειών. (*Ημερίδα: Οικογένεια με ένα Γονέα, 1995*).

2.4. Η εικόνα των μονογονεϊκών οικογενειών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι δημογραφικές εξελίξεις τόσο για την Ελλάδα αλλά όσο και για τις χώρες της Ευρώπης δείχνουν ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες αποτελούν μια πραγματικότητα η οποία στασιαστικά ολοένα γίνεται όλο και πιο ορατή.

Στο πλαίσιο υλοποίησης και στη χώρα μας διαφόρων κοινωνικό-οικονομικών παροχών για την προστασία των εργαζομένων, ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται από την πολιτεία για τις μονογονεϊκές οικογένειες μέσω της θέσπισης μέτρων που στοχεύουν στην διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επίπεδο διαβίωσης των οικογενειών αυτών. Τα μέτρα

αυτά περιλαμβάνουν επιδότηση στεγαστικών δανείων, πριμοδότηση της πρόσληψη στους στο Δημόσιο, προτεραιότητα στους παιδικούς σταθμούς, προγράμματα κατάρτισης, ένταξης και επανένταξης στην παραγωγή καθώς και ψυχολογική υποστήριξη και επιχορήγηση επαγγελματικών πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων.

Οι παραπάνω παροχές χαρακτηρίζονται σε

1. Από μια μορφή επιδοματικής πολιτικής
2. Νοσοκομειακή και Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
3. Παιδικούς σταθμούς
4. Μονάδες φιλοξενίας και στήριξης
5. Πρόσβαση σε στέγη
6. πρόσβαση στην εργασία
7. Βοήθεια από τον Ο.Α.Ε.Δ.

2.5. Η ανισότιμη θέση της μητέρας στην αγορά εργασίας και η πρόσθετη επιβάρυνση της ανύπαντρης μητέρας

Παρά την εισροή στην αγορά εργασίας και τη μαζική συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό, η θέση τους παραμένει μειονεκτική συγκριτικά με εκείνη των ανδρών.

Στον τομέα της απασχόλησης, όπως και σε άλλους τομείς υπάρχουν άμεσες διακρίσεις σε βάρος των γυναικών ως προς την αμοιβή, τους τομείς απασχόλησης και την εργασιακή θέση σε αυτούς. Εκτός όμως από αυτές τις άμεσες διακρίσεις, υπάρχουν άλλες καταστάσεις και

μηχανισμοί που δημιουργούν έμμεσες διακρίσεις και επιδεινώνουν ή αναπαράγουν τη δυσμενή θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας.

Στο ερώτημα γιατί υπάρχουν διακρίσεις, οι διάφορες θεωρίες δίνουν διαφορετικές ερμηνείες. Ωστόσο, όλες άμεσα ή έμμεσα υποστηρίζουν ότι οι παράγοντες / αίτια που προκαλούν τις διακρίσεις των γυναικών στον κοινωνικό χώρο και στην ενίσχυση της μειονεκτικής θέσης τους στην αγορά εργασίας είναι:

- α) Οι κοινωνικές αντιλήψεις σχετικά με τους ρόλους των φύλων
- β) ο καταμερισμός της εργασίας ανάμεσα στα φύλα.

Οι διακρίσεις αυτές δεν μπορούν να εξαλειφθούν με τη λήψη άμεσων μέτρων, αλλά μέσω μιας μακροχρόνιας διαδικασίας ευαισθητοποίησης και αλλαγής στάσεων και πρακτικής σε μια σειρά από τομείς.

Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες συναντούν εμπόδια στην ισότιμη πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας, στο βαθμό που έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για τις οικιακές εργασίες και ιδιαίτερα αυτές που αφορούν στην φροντίδα των παιδιών. Οι υπηρεσίες παιδικής προστασίας αδυνατούν να καλύψουν πλήρως τις ανάγκες των παιδιών των εργαζομένων ανύπαντρων μητέρων. Αυτό σημαίνει ότι αν δεν υπάρχουν άλλοι τρόποι επαρκούς κάλυψης αυτών των αναγκών τότε η θέση της μόνης - μητέρας γίνεται πιο ευάλωτη στο χώρο της εργασίας.

Η απώλεια εισοδήματος για τις γυναίκες, εξαιτίας της ανεπάρκειας της παιδικής προστασίας στην απασχόληση, είναι πάρα πολύ ουσιαστική και μακρόχρονη, ιδιαίτερα δε για τις μόνες - μητέρες. Οι ανύπαντρες μητέρες με μικρά παιδιά κερδίζουν λιγότερα χρήματα ή και καθόλου, σε σύγκριση με τις γυναίκες χωρίς παιδιά, σε μια χρονική περίοδο που το νοικοκυριό αντιμετωπίζει αυξημένες ανάγκες, εξαιτίας των παιδιών.

Η κατάσταση έχει ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στις μονογονεϊκές οικογένειες, όπου υπάρχει δυνητικά μια πηγή εισοδήματος. Ακόμη, οι πιθανότητες πρόσληψης ή επαγγελματικής εξέλιξης των μητέρων είναι μειωμένες, εξαιτίας της προκατάληψης των εργοδοτών για την παρεμπόδιση της εργασίας, που θεωρούν ότι προκαλείται από την ύπαρξη των παιδιών. Αν οι γυναίκες είναι και μόνες - μητέρες, οι πιθανότητες να υποστούν τις συνέπειες της διάκρισης είναι μεγαλύτερες. Η κατανομή αυτή μπορεί να επηρεάσει επίσης και το επίπεδο της εκπαίδευσης και εξειδίκευσης των γυναικών, εξαιτίας της μελλοντικής μειωμένης συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας λόγω της μητρότητας. (Caron T., 1997).

2.6. Η προκατάληψη για τη θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας

Οι προκαταλήψεις παλαιότερων εποχών, που θέλουν τη γυναίκα στο σπίτι αφιερωμένη στη φροντίδα των παιδιών και του συζύγου, δεν έχουν εκλείψει στις μέρες μας. Πολλές γυναίκες, επηρεασμένες από αυτές τις προκαταλήψεις, δέχονται παθητικά τις πιέσεις που ασκούνται από διάφορους θεσμούς και ρόλους (οικογένεια - γάμος - μητρότητα).

Ενώ, όμως, έχει γίνει προσπάθεια με τη νομοθετική ρύθμιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της «ισοτιμίας των δύο φύλων» για την ισότητα, τα ίδια δικαιώματα και ευκαιρίες, δεν έχει επιτευχθεί ακόμη η πλήρης απελευθέρωση της γυναίκας. (Αυδή - Καλκάνη Ι., 1998).

Η προκατάληψη ως κοινωνικό ή και ενδοψυχικό φαινόμενο υφίσταται σε όλες τις κοινωνίες. Είναι αισθητή παντού και εκφράζεται με διάφορους τρόπους και μορφές. Παρουσιάζεται τόσο στις στενότερες όσο και στις ευρύτερες ανθρώπινες σχέσεις μεταξύ ομάδων, φυλών, εθνών.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στη γυναίκα, αν και η θέση της σήμερα τείνει να αλλάξει, εντούτοις πολλές φορές αντιμετωπίζεται διαφορετικά από το περιβάλλον της και από τον ίδιο της τον εαυτό και τοποθετείται σε υποδεέστερη θέση.

Υπάρχει, λοιπόν, ένας σαφής διαχωρισμός, ώστε πολλές φορές η γυναίκα να βρίσκεται στον περιορισμένο τόπο του σπιτιού της, ως σύζυγος, μητέρα νοικοκυρά και να αποκλείεται από δραστηριότητες που είναι ευκολότερα προσιτές στους άνδρες.

Ακόμα και σήμερα η γυναίκα θεωρείται από κάποιους ανθρώπους βιολογικά και κοινωνικά κατώτερη, ενώ πιστεύεται πως έχει μειωμένες ικανότητες για δημιουργία, εργασία και επαγγελματική εξέλιξη. Η στάση αυτή βέβαια απέναντι στη γυναίκα δεν υιοθετείται από όλους, αλλά εξαρτάται από τα μηνύματα και τα βιώματα που έχει αποκτήσει κανείς, ενώ το πόσο άκαμπτα σκέφτεται, συντείνει στο να υιοθετεί αυτή της στάση.

Επειδή τα δύο φύλα διαφέρουν βιολογικά και ψυχικά και εξακολουθεί να γίνεται ένας λανθασμένος συσχετισμός μεταξύ αυτών των τομέων, ώστε ο ένας εξαρτάται από τον άλλον. Έτσι, λοιπόν, έχουν υποστηριχθεί θεωρίες πως εφόσον η γυναίκα έχει μικρότερη σωματική δύναμη και λιγότερες οργανικές αντοχές από τον άνδρα, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να αντέξει και το ψυχικό βάρος των σπουδών και του ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας, θεωρίες που διαψεύστηκαν θριαμβευτικά.

Η μητρότητα, αυτή η βιολογική λειτουργία της γυναίκας, εξαιρείται από την κοινωνία μας στο έπακρον, ώστε για αιώνες στο παρελθόν να πρέπει να βρουν οι γυναίκες την απόλυτη ευτυχία και ολοκλήρωση της προσωπικότητάς τους στο μητρικό ρόλο. Σήμερα, η άποψη αυτή δεν

είναι γενικά παραδεκτή, ωστόσο, έχει αφήσει τα κατάλοιπα της σε ένα σεβαστό ποσοστό Ελλήνων, κυρίως ανδρών, που θεωρούν ότι η γυναίκα δε δύναται να ασκεί δύο ρόλους - καθήκοντα ταυτόχρονα και εξίσου καλά. Η γυναίκα, δηλαδή, ως μητέρα και η γυναίκα ως εργαζομένη είναι δύο λειτουργίες που δεν μπορούν να ισχύουν παράλληλα, παρά μόνο η μια σε βάρος της άλλης. (Λυκιαρδοπούλου Κ., 1996).

Μια επίσης σεξιστική άποψη σε βάρος των γυναικών, υποστηρίζει πως η έξοδος της γυναίκας από το σπίτι και δυναμική της είσοδος στην αγορά εργασίας, που εξασφάλισε την οικονομική της ανεξαρτησία, είναι η βασική αιτία για την αλλοτρίωση που υπέστη ο θεσμός της οικογένειας. Μάλιστα, οι πιο ακραίες περιπτώσεις αποδίδουν στην εργασία και στην οικονομική ανεξαρτητοποίηση της γυναίκας, την αύξηση του ποσοστού διαζυγίων στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.

Σε πολλές «πολιτισμένες» χώρες, κυρίως αναπτυγμένες βιομηχανικά, είναι διαδεδομένο το φαινόμενο της «μανίας της θηλυκότητας». Η μανία αυτή επιβάλλει στη γυναίκα να είναι όμορφη, θηλυπρεπής, σέξι για να γίνει ευκολότερα αποδεκτή στην αγορά εργασίας. Αυτό, βέβαια, έρχεται σε πλήρη αντίφαση με την προσπάθεια των γυναικών να εισέλθουν στα παραδοσιακά «ανδρικά» επαγγέλματα, προβάλλοντας ως προσόντα τους τις γνώσεις, την κριτική ικανότητα και τη διάθεση προσφοράς αντί την εξωτερική τους εμφάνιση. (Λογοθέτη Σ., 1985).

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα είναι φασιστικό να προσδιορίζουν τη γυναίκα από την κοιλιά της μητέρας της. Σπουδές κι έπειτα παιδιά. Δύο στόχοι ισότιμοι σε ένταση, δύο καθήκοντα. Από τη σύγχρονη αστή γυναίκα η κοινωνία απαιτεί να έχει τις παλιές γυναικείες αρετές, να είναι

υπόδειγμα θυγατρός, να γίνει το όνειρο του συζύγου της, συν το πτυχίο, συν τη διατριβή και φυσικά τα παιδιά, που θα «ολοκληρώσουν» την ευτυχία της. Μία ευτυχία που η «τάξη των πραγμάτων» επιβάλλει. (Μασκίνο Μ., 2000).

2.7. Η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας στον ελλαδικό χώρο

Η θέση που κατέχει η Ελληνίδα σήμερα στην αγορά εργασίας και η συμμετοχή της στα διάφορα επαγγέλματα είναι αποτέλεσμα προσπαθειών, διεκδικήσεων και αγώνων πολλών ετών. Η σύγχρονη μορφή της Ελληνικής αγοράς εργασίας είναι άμεσα επηρεασμένη από τις καθοριστικές αλλαγές που σημειώθηκαν στην αγορά εργασίας στην Ευρώπη κατά τον 20ο αιώνα. (Καρζής, 1993).

Οι τρεις κύριοι τομείς απασχόλησης των γυναικών στην Ελλάδα είναι ο αγροτικός, η βιομηχανία και οι υπηρεσίες (με τις υποκατηγορίες του ο κάθε τομέας).

Η πλειονότητα των γυναικών εργάζεται στον τομέα των υπηρεσιών και συγκεκριμένα στον χώρο της υγείας και της εκπαίδευσης. Ο τομέας αυτός θεωρείται κατεξοχήν γυναικείος. Η συμμετοχή των γυναικών στον αγροτικό τομέας όλο και φθίνει ως φυσικό επακόλουθο της «ερήμωσης» της ελληνικής υπαίθρου. Η γυναικεία παρουσία στον δευτερογενή τομέα εμφανίζεται κυρίως στην κλωστοϋφαντουργία και στη βιομηχανία ενδυμάτων και υποδημάτων.

Οι αλλαγές που εμφανίζονται σε αυτούς τους τρεις τομείς κατά τον 20ο αιώνα έχουν άμεση σχέση με τη διεκδίκηση εκ μέρους των ελληνίδων, της ισότιμης συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, οι αλλαγές αυτές δεν συνοδεύτηκαν παράλληλα με την

αποδέσμευση των γυναικών με τα παραδοσιακά γυναικεία καθήκοντα..

Ο «ιδιωτικός» χώρος της οικογένειας και ο «δημόσιος» χώρος της εργασίας έχουν στενούς δεσμούς και είναι κατά κάποιο τρόπο διορθωμένοι ώστε να δημιουργείται ανισότητα σε βάρος των γυναικών. Το ζήτημα της συνύπαρξης της εργασίας των οικογενειακών ευθυνών και της ισότητας των ευκαιριών είναι μια από τις σημαντικές και σύνθετες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σύγχρονη ελληνίδα.

Η ηλικία γάμου και η ηλικία κατά τη γέννηση του πρώτου παιδιού συνδέονται με τη συμπεριφορά των γυναικών στα θέματα απασχόλησης. Πιο αναλυτικά, όσο μεγαλύτερη είναι η ηλικία τους κατά την γέννηση του πρώτου παιδιού, τόσο συχνότερα εργάζονται μετά τον γάμο και για σχετικά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ο αριθμός των παιδιών φαίνεται να συνδέεται αρνητικά με την απασχόληση και ιδίως μετά την γέννηση του δεύτερου παιδιού οπότε και μειώνονται αισθητά τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Η φροντίδα των παιδιών είναι πιο καθοριστική αιτία ανισότητας για τις γυναίκες για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον οι γυναίκες έχουν το κύριο βάρος της ευθύνης για την φροντίδα των παιδιών και δεύτερον οι οικογενειακές ευθύνες δε λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στο χώρο εργασίας. Αυτές είναι οι κύριες πηγές της άνισης θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας και κατά συνέπεια στην απασχόληση και στο εισόδημα τους.

Η «μισθολογική ανισότητα» ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες εργαζομένους στην Ελλάδα αποτελεί αναμφίβολα μια

πραγματικότητα αν και η εξίσωση των μισθών έχει θεσμοθετηθεί στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι βασικότεροι παράγοντες που συντελούν σε αυτή την ανισότητα είναι η άσκηση διαφορετικών επαγγελμάτων μέσα στον ίδιο τομέα, η διαφορά στο επίπεδο ειδίκευσης και στα χρόνια υπηρεσίας, καθώς και ο σεξισμός που υπάρχει στην κοινωνία.

Στην Ελλάδα η πλειονότητα των γυναικών εργάζεται σε εργασία πλήρους απασχόλησης. Ωστόσο, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης καλύπτουν μεγάλο τμήμα της παραγωγικής δραστηριότητας, όπως η εποχιακή απασχόληση, που εφαρμόζεται στον αγροτικό τομέα, τον τουριστικό και άλλους.

Η μερική απασχόληση στην Ελλάδα είναι λιγότερο συχνή στον τομέα της βιομηχανίας από ότι στον τομέα του εμπορίου και των υπηρεσιών. Η Ελλάδα ακολούθησε την νομοθετική ρύθμιση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης που είχε υιοθετήσει νωρίτερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση θεσπίζοντας για το δημόσιο τομέα το ωρομίσθιο.

Αρκετές γυναίκες αναγκάζονται να επιλέξουν την οδό της μερικής απασχόλησης προκειμένου να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας, εξαιτίας της ανεργίας που είναι μεγαλύτερη στις γυναίκες, αλλά και για να εκπληρώσουν τα οικογενειακά τους καθήκοντα τους, που είναι ιδιαίτερα πιεστικά σε ορισμένες φάσεις της ζωής τους.

Εδικά στην Ελλάδα, η μερική απασχόληση των γυναικών σημείωσε έξαρση μέσα από το σύστημα του «φασών» στις διάφορες βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες και κυρίως στην κλωστοϋφαντουργεία και στους κλάδους ένδυσης και υπόδησης. (Κογκίδου Δ., 1995).

Το σημαντικότερο, βέβαια, από όλα αυτά είναι ότι η νέα γενιά γυναικών ονειρεύεται σπουδάζει εργάζεται και επιλέγει ποια θα είναι η πορεία της στη ζωή, παρά τις παραδοσιακές και αναχρονιστικές αντιλήψεις κάποιων ατόμων ακόμη και σήμερα για τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία. Οι σύγχρονες Ελληνίδες ακολουθούν παραδοσιακά «ανδρικά» επαγγέλματα, συμμετέχουν στην πολιτική ζωή του τόπου και απαιτούν βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους.

2.8. Η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η θέση της γυναίκας στη αγορά εργασίας στον ευρωπαϊκό χώρο θα πρέπει να μελετηθεί στα πλαίσια δύο κατηγοριών στις οποίες κινείται ο γυναικείος πληθυσμός:

- α) γυναίκες άνεργες (που επιθυμούν και αναζητούν εργασία) και
- β) γυναίκες εκτός εργατικού δυναμικού (που δεν αναζητούν εργασία).

Στο διάστημα από το 1985 έως το 1990 σημειώθηκε αύξηση στον αριθμό των θέσεων εργασίας στα κράτη -μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εντυπωσιακή υπήρξε, κατά το διάστημα αυτό η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.. Η τάση αυτή οφείλεται κυρίως στην εξάπλωση του τομέα των υπηρεσιών, όπου απασχολούνται κατα 75% γυναίκες. (Κογκίδου Δ., 1995).

Η αύξηση της γυναικείας απασχόλησης ωστόσο δεν οφείλεται μόνο σε παράγοντες που συνδέονται με την αγορά εργασίας, αλλά και στην αλλαγή των κινήτρων των γυναικών ως προς την απασχόληση. Τα κυριότερα από αυτά είναι:

1. Οι αυξημένες καταναλωτικές ανάγκες της σύγχρονης οικογένειας.

2. Η επιθυμία της γυναίκας να είναι και να παραμένει οικονομικά ανεξάρτητη.
3. Η επιθυμία της γυναίκας να ξεφύγει από τη ρουτίνα του σπιτιού.
4. Η ανάγκη για συντροφιά που δημιουργεί η απομόνωση του σπιτιού.
5. Η επιθυμία της γυναίκας για βελτίωση της δικής της κοινωνικής θέσης και της οικογένειάς της.
6. η αύξηση του ενδιαφέροντος των γυναικών για την φύση της εργασίας τους και η προσπάθεια υπέρβασης της παραδοσιακής αντίληψης για τους ρόλους των φύλων.

Η αύξηση όμως της απασχόλησης των γυναικών δεν εκφράζει μόνο την αύξηση της εργασίας αλλά και την αύξηση της ανεργίας.

Από το 1991 άρχισε να αυξάνεται η ανεργία. Η αύξηση αυτή επέδρασε και επιδρά στα άτομα που επιζητούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ή σε αυτά που πρόσφατα εισήλθαν, όπως οι γυναίκες και οι νέοι. (Κογκίδου Δ., 1995).

ΜΕΡΟΣ Β'

Παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα

2.9. Από την πλευρά της μητέρας

2.9.α. Μορφές Μητρότητας εκτός γάμου

Η μητρότητα εκτός γάμου αφορά στις γεννήσεις παιδιών εκτός γάμου από μόνες-μητέρες που είτε συμβιώνουν είτε όχι, διαζευγμένες ή χήρες, και στις γεννήσεις που η παντρεμένη μητέρα δηλώνει ή αποδεικνύεται δικαστικά ότι η πατρότητα δεν ανήκει στο νόμιμο σύζυγο της. Η τελευταία κατηγορία, όμως, είναι πολύ δύσκολο να εντοπιστεί και να περιγραφεί.

Επίσης πολλοί είναι οι λόγοι που μπορούν να επηρεάσουν μια ανύπαντρη μητέρα στο να μεγαλώσει μόνη το παιδί της ή να το δώσει για υιοθεσία. Οι λόγοι είναι συνήθως οικονομικοί, κοινωνικοί, συναισθηματικοί και επηρεάζουν την απόφαση της να έχει κάποια επαφή με κοινωνικές υπηρεσίες, να ανακοινώσει την εγκυμοσύνη στους γονείς της και τον υποψήφιο πατέρα.

Υπάρχουν πολλές εκφάνσεις της μητρότητας εκτός γάμου. Ένα μεγάλο ποσοστό ανύπαντρων γυναικών που απέκτησαν παιδί και δεν το έδωσαν για υιοθεσία το μεγαλώνουν σε πολλές και διαφορετικές συνθήκες:

- Γυναίκες που μεγαλώνουν μόνες τους το παιδί τους σε δικό τους αυτόνομο νοικοκυριό.
- Γυναίκες που, εκ των υστέρων, παντρεύονται με τον πατέρα του παιδιού τους.

- Γυναίκες που παντρεύονται με άλλο άνδρα και όχι με τον πατέρα του παιδιού τους και υπάρχει νομική ρύθμιση για το παιδί.
- Γυναίκες που μεγαλώνουν το παιδί τους στα πλαίσια της ελεύθερης συμβίωσης (με τον πατέρα τους ή άλλο σύντροφο).
- Γυναίκες που μεγαλώνουν το παιδί τους στα πλαίσια της οικογένειας καταγωγής τους και συγκαταλέγονται στο νοικοκυριό της. (Κογκίδου Δ., 1995)

Για ορισμένες γυναίκες η επιλογή της μητρότητας εκτός γάμου αποτελεί μία συνειδητή απόφαση στην οποία καταλήγουν μετά από μακρά διαδικασία επεξεργασίας ενώ για άλλες γυναίκες η απόφαση είναι πιο παρορμητική και αποφασίζεται μέσα σε ένα κλίμα εναντίωσης στα καθιερωμένα ήθη, τα οποία θεωρούνται περιοριστικά. (ΚΟΓΚΙΔΟΥ, 1995).

Υπάρχουν, βέβαια, και οι ανύπαντρες μητέρες που δεν επιθυμούσαν την εγκυμοσύνη ούτε να κρατήσουν το παιδί, αλλά, για διάφορους λόγους, μπορεί να ήταν πολύ αργά να κάνουν άμβλωση.

Στην κατηγορία των ανύπαντρων μητέρων που επιθυμούσαν την εγκυμοσύνη τους μπορούμε να εντάξουμε και τη μητρότητα σε ένα σχήμα συμβίωσης των συντρόφων. Αυτή, συνήθως, είναι πιο συχνή σε νέα άτομα και προκύπτει πριν ή κατά τη διάρκεια της ελεύθερης συμβίωσης. Πολλοί/ές μελετητές/τριες ισχυρίζονται ότι οι ελεύθερες ενώσεις ευθύνονται, ως ένα βαθμό, για την υπογεννητικότητα, γιατί, τότε, παρατηρείται μεγαλύτερη καθυστέρηση στη γέννηση του πρώτου παιδιού, η οποία, στη συνέχεια, δε θα ανατραπεί. (Flippi, 1985). Ένα μεγάλο ποσοστό ζευγαριών που συμβιώνει, στη συνέχεια, παντρεύεται ή αποφασίζει να κάνει ένα ή και περισσότερα παιδιά χωρίς γάμο.

Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά δεδομένα που να αφορούν την παραπάνω περίπτωση.

Η ένωση των συντρόφων με τη μορφή της συμβίωσης μοιάζει πολύ με αυτή του γάμου και, όπως είναι φυσικό, μαζί με την αύξηση των διαζυγίων έχουμε και αύξηση του αριθμού των χωρισμών στις ελεύθερες συμβιώσεις, γεγονός που συντελεί στην αύξηση του αριθμού των ανύπαντρων μητέρων. Η διαφορά είναι ότι η εγκυμοσύνη και ίσως ένα τμήμα της παιδικής ηλικίας συνέβη σε ένα διγονεϊκό σχήμα και, στη συνέχεια, η οικογένεια έγινε μονογονεϊκή. (Κογκίδου Δ., 1995)

2.9.β. Εγκυμοσύνη και μητρότητα στην εφηβεία

Η αύξηση του φαινομένου της εφηβικής εγκυμοσύνης αποδόθηκε στην όλο και πιο πρόωμη είσοδο των παιδιών στην εφηβεία και στην αρχή των σεξουαλικών σχέσεων. Η εφηβική εγκυμοσύνη οφείλεται, όμως, και σε ψυχολογικούς και κοινωνικούς παράγοντες, όπου κυρίαρχο ρόλο παίζει η επιθυμία για εγκυμοσύνη, η επιθυμία για ζωή σε ζευγάρι και η επιθυμία για μητρότητα. Οι λόγοι που οδηγούν σε μια εφηβική εγκυμοσύνη είναι πολλοί και σύνθετοι και οι ιδιαίτερες συνθήκες τους δεν έχουν διερευνηθεί στον ελληνικό χώρο. (Κογκίδου Δ., 1995)

Σύμφωνα με τα δεδομένα πολλών ερευνών, η έφηβος που εγκυμονεί προέρχεται από τις κατώτερες κοινωνικοοικονομικές τάξεις και οικογένειες με πολλά μέλη και η εφηβική εγκυμοσύνη εκτός γάμου επαναλαμβάνονται από γενιά σε γενιά. Πολλές έφηβες ανύπαντρες μητέρες είναι παιδιά εφήβων/μητέρων, προέρχονται από μη σταθερές οικογενειακές δομές και δεν έχουν καλή ακαδημαϊκή επίδοση. Μερικές έφηβοι γίνονται μητέρες εξαιτίας της έλλειψης εναλλακτικών

ρόλων και, ειδικότερα, επειδή δε διαφαίνεται επαγγελματική προοπτική ή έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση. Η εφηβική εγκυμοσύνη είναι μια διάσταση του φαινομένου που οι κοινωνιολόγοι ονομάζουν «κουλτούρα της φτώχειας».(*Simms and Smith, 1987*). Οι έφηβοι των κατώτερων κοινωνικοοικονομικών τάξεων έχουν μία πιο περιορισμένη ζωή, αντλούν άμεση ικανοποίηση απ' ότι έχει να προσφέρει η ζωή εκείνη τη στιγμή, γιατί το μέλλον διαγράφεται με υψηλή ανεργία, φτώχεια και χωρίς προοπτική. Αυτό έρχεται σε "αντίθεση με τους έφηβους των άλλων τάξεων. (*Κογκίδου Δ., 1995*).

Η γέννηση ενός παιδιού και η ανατροφή του είναι ένα από τα γεγονότα που η κοινωνία δεν μπορεί ούτε να τα επιτρέψει ούτε να τα απαγορεύσει. Είναι, αναμφίβολα, ένας από τους ρόλους που επιτρέπει η κοινωνία στους εφήβους χωρίς να μπορούν οι ενήλικοι, εύκολα να αντιπαρατεθούν σε αυτό. Όταν η έφηβος συναντά δυσκολίες στη δημιουργία ενός πλάνου ζωής που να συνοδεύεται από κύρος στην κοινωνία, τότε η λύση μπορεί να είναι η προοπτική της απόκτησης ενός παιδιού. Εξαιτίας αυτής της κατάστασης, ο Davis (1989) θεωρεί ότι η μητρότητα στην εφηβεία είναι ένα πρόβλημα της κοινωνίας και όχι μόνο ένα πρόβλημα μέσα στην κοινωνία, με την έννοια ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο που οφείλεται στη δομή της κοινωνίας μας. (*Κογκίδου Δ., 1995*).

2.9.γ. Σεξουαλική συμπεριφορά και αναπαραγωγική δραστηριότητα των εφήβων.

Μια εξίσου σημαντική δυσκολία στη διερεύνηση του θέματος της ανύπαντρης μητέρας είναι η έλλειψη δεδομένων για τη σεξουαλική συμπεριφορά και την αναπαραγωγική δραστηριότητα των εφήβων αλλά

και των ανδρών /γυναικών στην ελληνική κοινωνία. Το θέμα της ανύπαντρης μητέρας και του παιδιού εκτός γάμου συνδέεται κυρίως με την εφηβεία ή τη νεαρή ηλικία της γυναίκας, γεγονός που καθιστά, επίσης, αναγκαία τη διερεύνηση του θέματος της εφηβικής εγκυμοσύνης. Επίσης το συγκεκριμένο θέμα μας παραπέμπει άμεσα στη σεξουαλική και την αναπαραγωγική συμπεριφορά των Ελλήνων /Ελληνίδων. (Κογκίδου Δ., 1995).

Η Ναζίρη (1989) σε ότι αφορά το θέμα αυτό ανέχνευσε τους ψυχικούς εκείνους μηχανισμούς οι οποίοι, σε συνύφανση με συγκεκριμένους κοινωνικούς παράγοντες, διέπουν το βίωμα και τη στάση της Ελληνίδας απέναντι στην έκτρωση και την αντισύλληψη. Η προβληματική που αναπτύσσει συνοψίζεται στα εξής σημεία:

- Η ελλιπής διάδοση της σύγχρονης αντισύλληψης και η ιδιαίτερα προβληματική χρήση εκ μέρους των γυναικών δεν μπορεί παρά να αναλυθεί και να ερμηνευτεί ως ένα είδος «αντίστασης», που υπαγορεύεται συχνά από μη συνειδητά κίνητρα. Η πρόσβαση στη σεξουαλική ευχαρίστηση, χωρίς το ενδεχόμενο μίας ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης, φαίνεται ότι έρχονται σε αντίθεση με τις στερεότυπες προδιαγραφές του γυναικείου ρόλου.
- Η συχνότητα με την οποία οι Ελληνίδες καταφεύγουν στην έκτρωση θέτει το ερώτημα σχετικά με την πιθανή σημασία της λεγόμενης «ανεπιθύμητης» εγκυμοσύνης. Στην περίπτωση αυτή η σύλληψη δεν παραπέμπει αναγκαστικά στην επιθυμία για την απόκτηση του παιδιού, αλλά ανταποκρίνεται σε βαθύτερες ανάγκες του ψυχικού κόσμου της γυναίκας, όπως η επιθυμία να βεβαιωθεί η γονιμότητα.

- Η συμπεριφορά αυτή της Ελληνίδας μπορεί να κατανοηθεί καλύτερα αν λάβουμε υπόψη μας το πλέγμα των σχέσεων που διατηρεί με τα πρόσωπα του άμεσου περιβάλλοντος της, καθώς και του ευρύτερου κοινωνικού περίγυρου. Η Ελληνίδα, σύμφωνα με έρευνες, παραμένει προσκολλημένη στον παραδοσιακό μητρικό ρόλο και το σύστημα των ενδοοικογενειακών σχέσεων και αξιών που συνδέονται με αυτόν. Έτσι, το σώμα της γυναίκας γίνεται το πεδίο στο οποίο εγγράφονται οι συγκρούσεις που προκύπτουν από την αντιπαράθεση των εσωτερικών ενορμήσεων και των κοινωνικών επιταγών.

Η σύγκριση, λοιπόν, με στατιστικά στοιχεία από άλλες χώρες αποδεικνύει ότι η πρακτική της έκτρωσης είναι εξαιρετικά διαδεδομένη στην Ελλάδα, ενώ η χρήση της σύγχρονης αντισύλληψης είναι σημαντικά περιορισμένη.

2.10. Από την πλευρά του παιδιού

• Το παιδί της ανύπαντρης μητέρας

Το παιδί που μεγαλώνει σε ένα τέτοιο πλαίσιο αναπτύσσει μία πολύ στενή σχέση με τη μητέρα του, χωρίς κανένα ενδιάμεσο, μία σχέση που μπορεί να γίνει αρκετά καταπιεστική. Η επιθυμία του παιδιού για αυτονομία γρήγορα μπορεί να επισκιαστεί από έντονη ενοχή, καθώς γίνεται αντιληπτή από το παιδί ως επιθετικότητα που στρέφεται προς τη μητέρα του, που αποτελεί το μοναδικό αντικείμενο αγάπης. (Κογκίδου Δ., 1995).

Το κρίσιμότερο ζήτημα για τα παιδιά εκτός γάμου είναι η συγκρότηση της ταυτότητας τους. Η στάση της μητέρας σε αυτό το

σημείο είναι αποφασιστική. Η διαδικασία αυτή εξαρτάται πολύ από τη φαντασιωσική θέση και τοποθέτηση της ίδιας της μητέρας ως γυναίκας και του πατέρα του παιδιού της ως άνδρα και, κατ' επέκταση, ως δυνητικά αποδεκτού πατέρα του παιδιού της. Το παιδί της ανύπαντρης μητέρας απασχολεί πάρα πολύ η ύπαρξη και η ταυτότητα του πατέρα, γεγονός που, κατά τον Clement(1993), συμβαίνει σε μικρότερη έκταση, όταν είναι άλλοι οι λόγοι απουσίας του γονέα από την οικογένεια. Πολλές ανύπαντρες μητέρες ομολογούν με αγωνία ότι το παιδί τους θέλει να φύγει για να ψάξει τον πατέρα του, ακόμη και κρυφά από τις ίδιες και χωρίς τη θέληση τους. (Κογκίδου Δ., 1995).

Άραγε το παιδί της ανύπαντρης μητέρας ανήκει στην ομάδα υψηλού κινδύνου; Η απάντηση δεν είναι εύκολη, καθώς εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που έχουν σχέση με την προσωπική ιστορία της οικογένειας. Τρεις βασικοί παράγοντες που μπορούν να αναφερθούν είναι:

- Την ικανότητα της μητέρας να νιώσει ασφαλής ή να υπερβεί την κατάσταση της μητρότητας εκτός γάμου.
- Το κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό επίπεδο της.
- Την ύπαρξη ενός κοινωνικού υποστηρικτικού δικτύου, στα πλαίσια του οποίου θα μπορεί να έχει φιλικές και κοινωνικές σχέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Κοινωνική Πολιτική για τη Μονογονεϊκή Οικογένεια

3.1. Κοινωνικό πρόβλημα και κοινωνική αντιμετώπιση της μονογονεϊκότητας

Το «κοινωνικό πρόβλημα», σήμερα, που συνδέεται με τις μόνες-μητέρες τίθεται και με διαφορετικούς όρους. Οι μόνες-μητέρες είναι κυρίως διαζευγμένες, ενώ σε μικρότερο ποσοστό χήρες, σε διάσταση και ανύπαντρες μητέρες. Αποτελούν την πλειοψηφία των μόνων - γονέων, είναι συνήθως πιο νέες από τους μόνους - πατέρες και ορισμένες ανήκουν σε λιγότερο ευνοημένες κοινωνικοοικονομικά ομάδες. Το βιοτικό επίπεδο των μονογονεϊκών οικογενειών με μόνες-μητέρες είναι κατώτερο από αυτό των μόνων-πατέρων, γι' αυτό και η μονογονεϊκότητα θεωρείται κυρίως γυναικείο πρόβλημα και οι μόνες-μητέρες μία ομάδα που απασχολεί την κοινωνική πολιτική. Η πλειονότητα των μόνων-μητέρων ζει σε αστικά κέντρα ή μετακινείται σε άλλες περιοχές, για να αποφύγει τον κοινωνικό στιγματισμό, να αναζητήσει εργασία και να ζήσει σε μία περιοχή που αντιστοιχεί καλύτερα στη νέα κατάσταση της. (Κογκίδου Δ., 1995).

Ορισμένοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μόνες-μητέρες δεν οφείλονται κυρίως στην έλλειψη ενός συντρόφου αλλά στη θέση τους στην κοινωνία.

Η πολιτική για την οικογένεια εθεωρείτο στο παρελθόν περισσότερο κοινωνική πολιτική που απευθύνεται σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού. Πρόσφατα υπήρξε ένα ανανεωμένο ενδιαφέρον για την πολιτική προς την οικογένεια. Ένας από τους λόγους αυτού του ενδιαφέροντος είναι ότι η κοινωνία και το κράτος ξαναθυμήθηκαν τις

μακροκοινωνικές λειτουργίες που επιτελούσε η οικογένεια και οι οποίες απειλούνται από την αστάθεια της. Ταυτόχρονα το κράτος αναρωτιέται αν το ίδιο προκάλεσε αυτές τις αλλαγές στην οικογένεια, που του φαίνονται τώρα απειλητικές, πραγματοποιώντας μία πολιτική με κοινωνικές προεκτάσεις. Η ήδη δυσμενής θέση της μονογονεϊκής οικογένειας επιδεινώθηκε από τους σχεδιαστές της κοινωνικής πολιτικής, με το επιχείρημα ότι είναι επιζήμια για την οικονομία.

3.2. Υποστηρικτικά δίκτυα της μονογονεϊκής οικογένειας

Η φροντίδα που παρέχουν τα άτυπα δίκτυα (συγγενείς, φίλοι, γείτονες, συνάδελφοι) στην οικογένεια κυμαίνεται από τη συνολική φροντίδα έως την απλή επικοινωνία. Περιλαμβάνει φιλοξενία ή παροχή στέγης, χρηματικές παροχές, καθημερινή βοήθεια στις οικιακές δραστηριότητες και στη φροντίδα των παιδιών, συναισθηματική στήριξη κ.ά.

Ο ρόλος της εκτεταμένης οικογένειας και, ιδιαίτερα, της οικογένειας καταγωγής του μόνου-γονέα, αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα στην περίπτωση των μονογονεϊκών οικογενειών. Πολλές ανύπαντρες μητέρες γίνονται δέκτες από την οικογένεια καταγωγής τους, αλλά εξίσου πολλές εγκαταλείπονται από το οικογενειακό περιβάλλον.

Η βοήθεια που δέχεται η εργαζόμενη μόνη-μητέρα από το περιβάλλον της είναι σημαντική. Αν δεν εργάζεται, η βοήθεια που δέχεται είναι μικρότερη.

Η βοήθεια που συνήθως δέχεται ο μόνος-γονέας από το οικογενειακό περιβάλλον του δεν του εξασφαλίζει, συχνά, χρόνο για να δει τους φίλους του, να διασκεδάσει ή να κάνει μια νέα σχέση. Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο οι μόνες -μητέρες δεν εμπλέκονται σε

δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου είναι η αλλαγή της οικονομικής κατάστασης τους, η έλλειψη ελεύθερου χρόνου, η μη διαθεσιμότητα τους -σε ψυχολογικό επίπεδο- και η συμμόρφωση τους στις κοινωνικές προσδοκίες . Συνήθως δεν συμβαίνει το ίδιο και με τους μόνους — πατέρες.

Η εκτεταμένη οικογένεια είναι ένα σημαντικό κοινωνικό δίκτυο που μπορεί να δράσει υποστηρικτικά για τον /τους γονείς και τα παιδιά, αλλά μπορεί, ταυτόχρονα, να έχει και αρνητική επίδραση. Κατ'αυτή την έννοια δεν είναι δυνατό να γενικεύσουμε αυθαίρετα ότι η εκτεταμένη οικογένεια αποτελεί ένα λειτουργικό ή δυσλειτουργικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και την ψυχολογική ευεξία των μελών του.

Με τις αλλαγές που συμβαίνουν στην οικογένεια οι παππούδες / γιαγιάδες είναι ένα σταθερό σημείο αναφοράς που προσφέρει μία μεγαλύτερη ασφάλεια στα παιδιά, είναι πιο διαθέσιμοι για επικοινωνία με τα εγγόνια τους, όταν οι γονείς περνούν μια κρίσιμη περίοδο, εξαιτίας της αλλαγής της οικογενειακής κατάστασης τους. (Κογκίδου Δ., 1995).

3.3. Άλλα κοινωνικά δίκτυα

Ο «Σύλλογος Μονογονεϊκών Οικογενειών», με έδρα τη Θεσσαλονίκη, ιδρύθηκε στις αρχές του 1993. Σε μία εποχή που τα συλλογικά σχήματα βρίσκονται σε κρίση ή εξασθενούν, οι μόνοι -γονείς, και για την ακρίβεια οι μόνες -μητέρες, επιμένουν διεκδικώντας «συλλογικά». Η συλλογική δράση δεν ήταν προηγούμενα ο τρόπος επίλυσης των προβλημάτων τους ούτε των προβλημάτων που τυχόν εμφανίζονται σε τοπικό επίπεδο. Εξάλλου πρόκειται για γυναίκες κυρίως

χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, χωρίς προηγούμενη εμπειρία συμμετοχής σε συλλόγους, οργανώσεις κ.ά.

Η δημιουργία του συλλόγου προέκυψε ως φυσική εξέλιξη της συμμετοχής των μονογονεϊκών οικογενειών στο «Κέντρο Μονογονεϊκής Οικογένειας», που λειτουργούσε στη Θεσσαλονίκη από τον Ιανουάριο του 1991, ως μια δράση του προγράμματος ΦΤΩΧΕΙΑ 3, στη Δυτική Θεσσαλονίκη.

Η συμμετοχή της ενδιαφερόμενης ομάδας, δηλαδή των μόνων-μητέρων (πλειοψηφία) στη διαμόρφωση της δράσης του προγράμματος ΦΤΩΧΕΙΑ 3 που τους αφορούσε, αποτελούσε μία βασική επιδίωξη του προγράμματος. Η συμμετοχή τους επηρεάστηκε από το κοινωνικό, οικονομικό, ιδεολογικό πλαίσιο στο οποίο λειτούργησε το πρόγραμμα.

Η πρακτική αυτή ήταν ένα από τα κύρια σημεία που διαφοροποιούσε την πρότυπη δράση του προγράμματος ΦΤΩΧΕΙΑ 3 και του «Κέντρου Μονογονεϊκής Οικογένειας» από την κοινωνική πολιτική που ασκείται από το κράτος και εκφράζει τις τάσεις της ευρύτερης κοινωνίας και, έμμεσα, υπαγορεύει την κοινωνικά επιθυμητή θέση και συμμετοχή για κάθε ομάδα.

Στόχος του προγράμματος ήταν η αντικατάσταση της παθητικής αναμονής, της αδράνειας, της αναγωγής για ικανοποίηση κάποιων αναγκών στο επίπεδο των πελατειακών σχέσεων που χαρακτηρίζουν την ευρύτερη κοινωνία, με τη δράση και την ενεργητική υποστήριξη των από κοινού προτεινόμενων λύσεων. Επίσης προσπάθεια για την τόνωση της αυτοπεποίθησης τους, τη δραστηριοποίηση τους, την αύξηση της δυνατότητας για πρωτοβουλίες μέσα στο πρόγραμμα, την υποστήριξη τους ώστε να πιστέψουν και να μάθουν ότι μπορούν να τα καταφέρουν

μόνες τους και σε συνεργασία με άλλους /ες να συνδιαμορφώσουν πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων τους. Η συμμετοχή των μόνων —μητέρων και των παιδιών τους στο πρόγραμμα οδήγησε, σταδιακά, στην έναρξη της αντίστοιχης διαδικασίας συγκρότησης σε σώμα άρθρωσης συλλογικών αιτημάτων. Τελικό αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η πρόσφατη ίδρυση του «Συλλόγου Μονογονεϊκών Οικογενειών», με έδρα τη Θεσσαλονίκη, από μόνους -γονείς του προγράμματος και λίγων στελεχών του, με στόχο να καλύψει όλο το νομό Θεσσαλονίκης. (Κογκίδου Δ., 1995).

3.4. Η Εκκλησία της Ελλάδος

Η ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία ακολουθώντας το ευαγγελικό πνεύμα επίδειξης φιλανθρωπίας προς τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα, πιέσεις και δεσμεύσεις ευρισκόμενοι σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες, αντιμετωπίζει τα εξώγαμα παιδιά με στοργή και αγάπη και τις ανύπαντρες μητέρες με ενδιαφέρον και κατανόηση.

Χωρίς να απομακρύνεται από τις θεμελιώδεις θέσεις της ότι οι σαρκικές σχέσεις άνδρα - γυναίκας βρίσκουν την ολοκλήρωσή τους μέσα στο γάμο που τον χαρακτηρίζει «**ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΑΓΑΠΗΣ**», και «**ΜΙΚΡΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ**», η ορθόδοξη Εκκλησία επιχειρεί να επανεντάξει στην αγαπητή κοινωνία του Θεού και όλους όσους ξεφεύγουν από το ευαγγελικό ιδεώδες στο χώρο της γενετήσιας ζωής. (Κέντρο Βρεφών «**Η ΜΗΤΕΡΑ**», 1983).

Ιδιαίτερα σημαντική υπάρχει η δήλωση του εκπροσώπου τύπου της Ιεράς συνόδου σύμφωνα με την οποία: Η εκκλησία αναγνωρίζει ότι η γυναίκα που γέννησε παιδί εκτός γάμου έχει διαπράξει βέβαια

αμάρτημα, ωστόσο ως φορέας κοινωνικοποίησης και κοινωνικού ελέγχου δεν απορρίπτει την ανύπαντρη μητέρα. Αντίθετα, συμπαραστέκεται έμπρακτα προσφέροντας οικονομική ενίσχυση για την κάλυψη των άμεσων αναγκών του μωρού και της ίδιας και παρέχοντας καθοδήγηση και ψυχολογική υποστήριξη από τους Πνευματικούς μέσα στα πλαίσια του Κ.Ε.Σ.Ο. (Κέντρο στήριξης οικογένειας), η Εκκλησία δημιούργησε τη «Στέγη Μητέρας», μια ειδική υπηρεσία στήριξης των άγαμων και κακοποιημένων μητέρων, η οποία λειτουργεί στην Κυψέλη Αττικής με ευθύνη της Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Η στέγη έχει δυνατότητα φιλοξενίας 30-40 μητέρων με τα παιδιά τους.

Κατά τη διάρκεια παραμονής απο 3 έως 12 μήνες δωρεάν διαμονή, διατροφή, ιατροφαρμακευτική φροντίδα, κοινωνική και ψυχολογική στήριξη, ενώ γίνεται προσπάθεια για ομαλή ένταξη των μητέρων και επαγγελματική αποκατάσταση.

3.5. Μονογονεϊκές Οικογένειες

Το 1996, 222.185 νοικοκυριά με παιδιά (11,45% στο σύνολο των νοικοκυριών με παιδιά) ανήκουν σε κατηγορίες μονογονεϊκών οικογενειών (ο / η υπεύθυνος / η ήταν άγαμος /η, χήρος /α, διαζευγμένος /η). Στη συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών με παιδιά και αρχηγό μόνο έναν γονιό, ο γονιός είναι γυναίκα (80,6%). Τα νοικοκυριά με παιδιά και αρχηγό άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο πατέρα αποτελούν το 18,40% του συνόλου της κατηγορίας.

Οι γυναίκες αρχηγοί οικογενειών αντιμετωπίζουν σύνθετα και ποικίλα προβλήματα, τα οποία γίνονται εντονότερα λόγω του φύλου. Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν διπλή κοινωνική προκατάληψη λόγω της

μονογονεϊκότητας τους και λόγω του φύλου τους και είναι από τις πιο ευάλωτες, αφού σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν επαρκή εισοδήματα. Οι μόνες μητέρες εργάζονται πιο συχνά με πλήρη απασχόληση συγκριτικά με τις παντρεμένες ή τις συμβιούσες μητέρες, οι οποίες συχνά εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

Προβλήματα όπως η ανεργία, η έλλειψη δομών φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, πλήττουν ιδιαίτερα τις γυναίκες μονογονεϊκής οικογένειας οδηγώντας στην περιθωριοποίηση από την οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή. Η δυσχερής οικονομική κατάσταση των αρχηγών των μονογονεϊκών οικογενειών έχει άμεσο αντίκτυπο στον τρόπο ζωής, στην κατοικία, στα σχήματα κατανάλωσης, στην απώλεια καταναλωτικών αγαθών. Συχνά οι γυναίκες αυτές δεν έχουν μόνο χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, αλλά αδυνατούν να αντιμετωπίσουν και πιθανά προβλήματα υγείας, στερούνται ενημέρωσης και πληροφόρησης αναφορικά με το σύστημα πρόνοιας, αλλά και σε σχέση με την αγορά εργασίας.

3.6. Επιδοματική Πολιτική

Όσον αφορά την οικονομική ενίσχυση και στήριξη μονογονεϊκών οικογενειών με χαμηλό εισόδημα προβλέπονται τα εξής:

⇒ Οι Δ/νσεις Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων καταβάλουν μηνιαίο επίδομα 15.000 δρχ. σε κάθε απροστάτευτο παιδί ηλικίας μέχρι 16 χρόνων, με την προϋπόθεση ότι το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει για τριμελή οικογένεια τις 80.000 δρχ. προσαυξανόμενο κατά 7.000 δρχ. για κάθε επιπλέον μέλος.

- ⇒ Επίσης με τις ίδιες προϋποθέσεις ο ΕΟΚΦ - ΠΙΚΠΑ χορηγεί επίδομα που ανέρχεται στις 36.000 δρχ. το δίμηνο για ένα παιδί και 50.500 δρχ. για δυο ή περισσότερα παιδιά.
- ⇒ Προσχολικό - Σχολικό επίδομα σε οικογένειες με παιδιά ηλικίας έως 16 ετών. Απευθύνεται σε νοικοκυριά, συμπεριλαμβανομένων των μονογονεϊκών οικογενειών με ετήσιο εισόδημα έως 1 εκατομμύριο δρχ. και ανέρχεται σε 100.000 δρχ. για κάθε παιδί. Η ενίσχυση καταβάλλεται στο εκκαθαριστικό της φορολογικής δήλωσης ενώ προϋπόθεση για την καταβολή του επιδόματος για παιδιά ηλικίας 6 έως 16 ετών είναι η φοίτησή τους σε σχολείο. Το ανωτέρω επίδομα δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί.
- ⇒ Το Επίδομα Μητρότητας Ανασφάλιστων καταβάλλεται ως εφάπαξ πληρωμή σε εργαζόμενες γυναίκες που δεν δικαιούνται αντίστοιχη παροχή από κάποιο ασφαλιστικό φορέα ή είναι ανασφάλιστες. Το ύψος του επιδόματος ανέρχεται στις 150.000 δρχ.

3.7. Μονάδες Φιλοξενίας - Στήριξης

- ◆ Για τη συστηματική προστασία της άγαμης μητέρας λειτουργεί ειδικό τμήμα στο Κέντρο Βρεφών Μητέρα στο οποίο εισάγονται άγαμες έως τον τοκετό. Παρέχεται ψυχολογική στήριξη και οικονομική βοήθεια μέχρι να διαπιστωθεί ότι μπορεί να ζήσει μόνη της και να αναλάβει την ανατροφή του παιδιού της.
- ◆ Στα Κέντρα Συμβουλευτικής και Ενημέρωσης Γυναικών του ΚΕΘΙ παρέχεται νομική, ψυχολογική και συμβουλευτική στήριξη και στις γυναίκες αρχηγούς μονογονεϊκής οικογένειας.
- ◆ Στο πλαίσιο του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας προβλέπονται ξενώνες προσωρινής φιλοξενίας σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

3.8. Πρόσβαση σε Στέγη

- * Τα Στεγαστικά Προγράμματα του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) προβλέπουν τη χορήγηση δανείου αυτοστέγασης σε άγαμες μητέρες που προστατεύουν 1 παιδί και άνω και έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον 900 ημέρες εργασίας.
- * Στο πλαίσιο παροχής στεγαστικής συνδρομής, παρέχονται κάθε χρόνο περίπου 4 (τέσσερις) έτοιμες κατοικίες σε άγαμες μητέρες με τις ίδιες προϋποθέσεις όπως παραπάνω (τουλάχιστον 900 ημέρες εργασίας).
- * Επίδομα ενοικίου χορηγείται στις άγαμες μητέρες που έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον 900 ημέρες εργασίας και πληρούν τις προϋποθέσεις εισοδήματος.

3.9. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Γενική Γραμματεία Ισότητας, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Ιδρύθηκε το 1994 και εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Τα κέντρα Πληροφορικής και Συμβουλευτικής Γυναικών του Κ.Ε.Θ.Ι. λειτουργούν σε πέντε πόλεις. Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Βόλο και υλοποιούν το έργο «Δράσεις Πληροφόρησης Γυναικών για την Απασχόληση, την Επιχειρηματικότητα και την Κοινωνική Ένταξη».

Οι υπηρεσίες του Κ.Ε.Θ.Ι. ασχολούνται με την ενεργοποίηση της γυναικάς στην επίτευξη των στόχων της. Είναι συνδεδεμένες μεταξύ

τους και συνεργάζονται στις εβδομαδιαίες διεπιστημονικές τους συναντήσεις.

3.9.α. Η Συμβουλευτική Απασχόλησης

Η συμβουλευτικής απασχόλησης προσφέρεται σε σχέση με την εργασία/ απασχόληση σε άνεργες ή εργαζόμενες γυναίκες, που επιθυμούν να επαναπροσανατολιστούν επαγγελματικά ή σε γυναίκες που ενδιαφέρονται για αυτοαπασχόληση (επιχειρηματικός σχεδιασμός και λοιπά).

3.9.β. Η Συμβουλευτική Ψυχοκοινωνικής Στήριξης

Η συμβουλευτικής ψυχοκοινωνικής στήριξης προσφέρεται σε σχέση με τα ατομικά και κοινωνικά προβλήματα και τις περιόδους κρίσης της γυναίκας (π.χ. προβλήματα, απομόνωση και άλλα). Επίσης, προσφέρεται σε σχέση με τις θρησκευτικές, εθνικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες της γυναίκας. Επιπλέον, παρέχεται πληροφόρηση σε ζητήματα κοινωνικής, προνομιακής πολιτικής, καθώς και υποστήριξης, μέσα στην κοινότητα.

3.9.γ. Η Συμβουλευτική Νομικής Στήριξης

Η συμβουλευτική νομικής στήριξης, προσφέρει ενημέρωση και στηρίζει την ενεργοποίηση της γυναίκας σε ό,τι αφορά στα νομικά δικαιώματα και στις υποχρεώσεις της γενικότερα, στον εργασιακό χώρο ειδικότερα, καθώς και στον προσωπικό και κοινωνικό της χώρο.

3.9.δ. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Δικτύωσης και Πληροφόρησης

Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν στην ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου για την προώθηση των θεμάτων των γυναικών, στην παρέμβαση στην κοινότητα για την ευαισθητοποίηση του κοινού μέσω εκδηλώσεων, επιστημονικών ημερίδων, εκστρατειών πληροφόρησης και λοιπά καθώς, και στην ανάπτυξη συνεργασιών με αντιστοιχίες υπηρεσίες και φορείς για τη δημιουργία δικτύων κοινωνικών φορέων, τη διευκόλυνση των παραπομπών και την εξειδικευμένη πληροφόρηση σε θέματα κοινωνικής πολιτικής (π.χ. κοινωνική ασφάλιση, επιδόματα και λοιπά).

3.9.ε. Οι Κινητές Μονάδες

Πρόκειται για κινητές μονάδες συμβουλευτικής στήριξης και πληροφόρησης των γυναικών, οι οποίες αποτελούνται από συμβούλους του Κ.Ε.Θ.Ι. σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες, ειδικούς επιστήμονες και άλλους. Απευθύνονται κατά κύριο λόγο στο γυναικείο πληθυσμό ημιαστικών και αγροτικών περιοχών.

Επίσης, οι κινητές μονάδες στοχεύουν στην στήριξη αντίστοιχων δομών παροχής υπηρεσιών προς τις γυναίκες παρέχοντας τεχνογνωσία και στήριξη σε ένα πλαίσιο συστηματικής συνεργασίας.

3.10. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Από το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Υπουργείου Εργασίας «Καταπολέμηση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας», Β' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης, ωφελούμενοι του προγράμματος ήταν οι άνεργοι ή οι εργαζόμενοι με επισφαλή απασχόληση διαφόρων κατηγοριών. Μια από τις ομάδες στόχου ήταν οι Αρχηγοί Μονογονεϊκών Οικογενειών.

3.10.α. Γονικές Άδειες

1. Άδεια μητρότητας (τοκετού και λοχείας) 17 εβδομάδες.
2. Άδεια θηλασμού για 30 μήνες από τη λήξη της άδειας τοκετού, οι μητέρες δικαιούνται είτε να προσέρχονται αργότερα είτε να αποχωρούν νωρίτερα από την εργασία τους κατά μια ώρα κάθε μέρα. Ο εργοδότης δεν έχει δικαίωμα να αρνηθεί τη χορήγηση ή να περικόψει τις αποδοχές. Το δικαίωμα αυτό το έχουν και οι θετοί γονείς.
3. Γονική άδεια ανατροφής άνευ αποδοχών μέχρι το παιδί να φτάσει τα 3,5 χρόνια. Ο άγαμος, χήρος, ή διαζευγμένος γονέας, εφόσον έχει την επιμέλεια του παιδιού του, δικαιούται έξι μήνες γονικής άδειας ανατροφής.
4. Άδεια απουσίας για ασθένεια. Σε περίπτωση ασθένειας των παιδιών ή άλλων μελών της οικογένειας, προβλέπεται άδεια (άνευ αποδοχών) μέχρι έξι εργάσιμες ημέρες το χρόνο. Σε περίπτωση ασθένειας των παιδιών η άδεια αυτή καθορίζεται σε δώδεκα εργάσιμες ημέρες κατά έτος, εφόσον ο / η εργαζόμενος / η έχει περισσότερα από τρία παιδιά.
5. Άδεια απουσίας για επίσκεψη του σχολείου των παιδιών. Άδεια με αποδοχές για παρακολούθηση της σχολικής επίδοσης των παιδιών στη στοιχειώδη ή μέση εκπαίδευση μέχρι τέσσερις ημέρες το χρόνο.

Επίσης, το άρθρο 7 της νέας Συλλογικής Σύμβασης 2002/2003 προβλέπει επιπλέον άδεια έξι ημερών με αποδοχές, πέραν της κανονικής, κάθε χρόνο για εργαζόμενες χήρες και άγαμες μητέρες, ενώ χορηγείται επιπλέον άδεια οχτώ ημερών, πέραν της κανονικής, σε όσες μητέρες χήρες και άγαμες έχουν περισσότερα από τρία παιδιά.

3.11. Οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)

Η ανύπαντρη μητέρα και το παιδί της ως μονογονεϊκή οικογένεια κατατάσσεται στις Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και για το λόγο αυτό έχει προτεραιότητα στα προγράμματα που κατά καιρούς εφαρμόζει ο Ο.Α.Ε.Δ. Συγκεκριμένα, τον τελευταίο καιρό στο νομό Αχαΐας εφαρμόστηκαν τα δύο παρακάτω παραδείγματα:

3.11.1. Το πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης

Στο πρόγραμμα αυτό επιδοτούνται να προσλάβουν μακροχρόνια άνεργα άτομα στις επιχειρήσεις τους. Έχουν προτεραιότητα, λοιπόν, οι ανύπαντρες μητέρες, αφού εντάσσονται στην ειδικότερη κατηγορία των αρχηγών μονογονεϊκών οικογενειών, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις μακροχρόνιας ανεργίας, οι οποίες είναι:

α) κάτω των 25 ετών, θεωρούνται μακροχρόνια άνεργοι αυτοί που από τους τελευταίους 8 μήνες είναι 6 μήνες άνεργοι.

β) άνω των 25 ετών θεωρούνται μακροχρόνιοι άνεργοι αυτοί που από τους τελευταίους 16 μήνες είναι τουλάχιστον 12 μήνες άνεργοι.

3.11.2. Το πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης

Στο πρόγραμμα αυτό οι ανύπαντρες μητέρες έχουν προτεραιότητα συμμετοχής σε ποσοστό 20% μαζί με τις άλλες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Με την ολοκλήρωση του προγράμματος χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης και το εκπαιδευτικό επίδομα, που ειδικά για αυτές τις ομάδες είναι 5 ευρώ ανά ώρα, ενώ για τους υπόλοιπους είναι 3,52 ευρώ.

3.12. Οικογενειακά Επίδομα

Διανεμητικός Λογαριασμός Οικογενειακών Επιδομάτων Μισθωτών (Δ.Λ.Ο.Ε.Μ.) του Ο.Α.Ε.Δ.

Το επίδομα παρέχεται στους μισθωτούς που παρέχουν εξαρτημένη εργασία με σχέση ιδιωτικού δικαίου σε οποιονδήποτε εργοδότη.

3.13. Δικαιολογητικά Δ.Λ.Ο.Ε.Μ.

3.13.1. Γενική κατηγορία

Δικαιολογητικά που απαιτούνται από όλους τους δικαιούχους:

- Βιβλιάριο ενσήμων του (της) ενδιαφερόμενου (-ης).
- Οικογενειακό Βιβλιάριο ασθενείας των παιδιών.
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού ή επικυρωμένη φωτοτυπία της.
- Αστυνομική ταυτότητα του ασφαλισμένου.
- Βεβαίωση του εργοδότη που θα περιλαμβάνει:
 - ◊ την ειδικότητα
 - ◊ τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας
 - ◊ αν προβλέπεται επίδομα παιδιών, ποιο είναι το ποσό κατά μήνα.
- Αριθμοί Φορολογικού Μητρώου και των δύο συζύγων.
- Φωτοτυπία πρώτης σελίδας Ε.Τ.Ε. ή αριθμός λογαριασμού, εφόσον δεν υπάρχει βιβλιάριο.
- Εφόσον είναι και οι δύο γονείς δικαιούχοι, βιβλιάρια ενσήμων και των δύο και κοινή δήλωση.
- Ασφαλιστικό βιβλιάριο του (της) συζύγου, όταν ανήκει σε άλλο Ταμείο Ασφάλισης (Τ.Ε.Β.Ε. Τ.Σ.Α. και λοιπά.)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης για τη χορήγηση επιδόματος τρίτου παιδιού (άρθρο 18Ν. 1346/83).

3.13.2. Ειδικές κατηγορίες

Δικαιολογητικά που απαιτούνται επιπλέον για τις Ειδικές Κατηγορίες Δικαιούχων:

Οι δικαιούχοι με παιδιά εκτός γάμου αναγνωρισμένα και μη αναγνωρισμένα:

- Ληξιαρχική Πράξη γέννησης παιδιών.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1996 για την αναγνώριση ή μη των παιδιών και ότι δεν έχουν τελέσει γάμο.
- Για τα αναγνωρισμένα παιδιά, όταν ο πατέρας διεκδικεί το επίδομα.
- Απόφαση δικαστηρίου, που να του αναθέσει τη γονική μέριμνα.

3.14. Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)

Το Α.Σ.Ε.Π. είναι ανεξάρτητη αρχή. Συστάθηκε με το Ν.2190/1994 και έχει ως αρμοδιότητα την επιλογή προσωπικού στο δημόσιο τομέα. Με βάση τον υπ' αριθμό 2527/1997 Νόμο σχετικά με την «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων 2190/1994» προβλέπονται κάποιες νέες ρυθμίσεις για την πλήρωση θέσεων στο Δημόσιο των Κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ.

Δίδεται λοιπόν, προτεραιότητα σε υποψηφίους προς πρόσληψη γονείς, που βαρύνονται βάσει δικαστικής απόφασης ή συμβολαιογραφικής πράξης με τη διατροφή των ανηλίκων παιδιών τους. Η φράση, λοιπόν, του Ν. 2190/1994 «άγαμη ή χήρα ή διαζευγμένη ή σε διάσταση μητέρα» αντικαθίσταται στο νέο νόμο με «γονέας που βαρύνεται βάσει δικαστικής απόφασης ή συμβολαιογραφικής πράξεως με τη διατροφή των ανήλικων τέκνων».

3.15. Νομοθεσία για την Προστασία της Μονογονεϊκής Οικογένειας

Με τον Ν. 1329/1983 εκσυγχρονίστηκε σε βάθος και το δίκαιο των «χωρίς γάμος γεννημένων παιδιών» για τα οποία στην παλιότερη νομοθεσία αφενός χρησιμοποιούνταν ρυθμίσεις δυσμενείς σε σχέση με αυτές που ίσχυαν για τα παιδιά που ήταν γεννημένα σε γάμο.

Ιστορικά η κοινωνική και νομοθετική αποδοκιμασία των χωρίς γάμο γεννημένων παιδιών συνδέθηκε με την επικράτηση της μονογονεϊκής - ανδροκρατικής οικογένειας. Τα παιδιά αυτά ονομάστηκαν λοιπόν «εξώγαμα» ή «νόθα». Η άνιση αυτή μεταχείριση των χωρίς γάμο γεννημένων τέκνων καθιερώνονταν τόσο στο αρχαίο αστικό, στο σπαρτιατικό, στο ρωμαϊκό και στο βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο, όσο και στις πρώτες ευρωπαϊκές αστικές νομοθεσίες όπως και στην ελληνική.

3.15.1. Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο, ισχύουν τα εξής:

Με το νόμο 1329/83 για την αναμόρφωση του Οικογενειακού Δικαίου η άγαμη μητέρα εξομοιώνεται νομικά ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις με την έγγαμη μητέρα. Επίσης με τον ίδιο νόμο επήλθε η απόλυτη εξομοίωση των δικαιωμάτων των παιδιών που γεννήθηκαν «μέσα στο γάμο» και η νομική ενίσχυση της θέσης της ανύπαντρης μητέρας.

Με το νόμο 1483/84 προβλέπεται η χορήγηση «γονικής άδειας» για την ανατροφή του παιδιού έως και 6 μήνες και στην άγαμη μητέρα μέχρι το παιδί συμπληρώσει την ηλικία των δύομισι (2,5) ετών

Με το νόμο 1849/89 προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος γάμου και στις ΜΓΟ στον ιδιωτικό τομέα.

Με τον νόμο 2470/1997 προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος γάμου στις ΜΓΟ και στο δημόσιο εφ' όσον τους έχει ανατεθεί η επιμέλεια του παιδιού.

Με το νόμο 2190/94 αν μεταξύ των πετυχόντων σε διαγωνισμό για την πλήρωση θέσεων στον δημόσιο είναι υποψήφιος άγαμος μητέρας προστίθεται στο συνολικό βαθμό που έλαβαν 5/100 για κάθε παιδί.

Τα παιδιά των άγαμων μητέρων εγγράφονται και φιλοξενούνται κατά προτεραιότητα, λόγω κοινωνικών αιτιών, στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς αρμοδιότητας ΟΤΑ, που λειτουργούν σε όλη τη χώρα, του ΕΟΚΦ (ΠΚΠΙΑ, ΕΟΠ Κ.Β. « Η ΜΗΤΕΡΑ») του Ιδρύματος Βρεφονηπιακών Σταθμών των Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Λάρισας, καθώς και στα ΚΔΑΠ (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών) και στις κατασκηνώσεις του Κρατικού προγράμματος.

Καταβάλλονται χρηματικές παροχές λόγω μητρότητας και στις άγαμες εργαζόμενες μητέρες που δεν δύνανται να αξιώσουν αυτές από ασφαλιστικό φορέα ή είναι ανασφάλιστες.

Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται σε εκτέλεση του άρθρου 4, παρ 5 Του Ν. 1302/82 με τον οποίο κυρώθηκε η με αρ. 103/52 διεθνής σύμβαση εργασίας «περί προστασίας της μητρότητας» (ΦΕΚ 133/82) και εκτελείται από τις Δ/νσεις και Τμήματα Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας.

Το ποσό χορηγείται σήμερα για το χρονικό διάστημα των 42 ημερών προ του τοκετού και για το χρονικό διάστημα των 42 ημερών μετά των τοκετό.

Στις ανασφάλιστες άγαμες μητέρες και οικονομικά αδύνατες παρέχεται δωρεάν νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Παρέχεται συμβουλευτική στήριξη μέσω του ειδικευμένου προσωπικού που το κέντρο διαθέτει (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί), ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, παροχές σε είδος και οικονομική ενίσχυση ανάλογα με την περίπτωση. Πρωταρχικός στόχος και επιδίωξη του Κ.Β «Η ΜΗΤΕΡΑ» είναι να βοηθήσει την άγαμη μητέρα να αποφασίσει για το μέλλον του παιδιού της και να προγραμματίσει σωστά τη δική της ζωή.

3.16. Ο Κανόνας της Πλήρους Εξομοίωσης των Χωρίς Γάμο Γεννημένων Παιδιών

Η πλήρης εξομοίωση των εκτός γάμου γεννημένων με τα σε γάμο γεννημένα παιδιά σημαίνει ότι ανάμεσα στο αναγνωρισμένο παιδί και τον πατέρα αποκαθίσταται πλήρης συγγενικός δεσμός. Οι πιο κρίσιμες μάλιστα συνέπειες αυτού του δεσμού είναι η γέννηση πλήρους και αμοιβαίου κληρονομικού δικαιώματος ανάμεσα στο παιδί και τον πατέρα και τους συγγενείς του, έτσι ώστε το αναγνωρισμένο παιδί να κληρονομεί και να κληρονομείται με τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις με τις οποίες κληρονομούσε και θα κληρονομούταν και αν γεννιόταν σε γάμο.

3.16.1. Η Διατροφή της Ανύπαντρης Μητέρας

Σε περίπτωση όπου ένα τέκνο γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του το δικαστήριο μπορεί ύστερα από αίτηση της να καταδικάσει τον πατέρα που αναγνωρίσθηκε δικαστικώς ακόμη κι αν το τέκνο γεννήθηκε νεκρό:

1. καταβολή δαπανών του τοκετού.
2. σε διατροφή της μητέρας εφόσον αυτή αδυνατεί να διαθρέψει τον εαυτό της.

3.16.2. Η Δυσκολία του να είσαι Μητέρα

Ο 19ος αιώνας επιφέρει διάφορες αναταραχές στο επίπεδο της εκβιομηχάνισης, της αστικοποίησης, της αναδόμησης των οικογενειών, της αναγκαστικής εισόδου των γυναικών στον κόσμο της εργασίας, καθώς επίσης και στις άθλιες συνθήκες μητρότητας που σιγά-σιγά θα οδηγήσουν το ιατρικό δυναμικό και το κράτος στο να παρέμβουν στη ζωή των εγκύων γυναικών και των μητέρων. Από το 1851, το 39% του εργατικού πληθυσμού που εργάζονται στις μεγάλες βιομηχανίες είναι γυναίκες. Στα μέσα του 19ου αιώνα, το 33 % του ενεργού πληθυσμού είναι γυναίκες, ενώ το 22,5% του ενεργού γυναικείου πληθυσμού εργάζονται ως υπηρέτριες, μαγειρίσσοι και παραμάνες. Προς το τέλος του αιώνα, το 38% των γυναικών έχουν πλήρη απασχόληση, στην πλειοψηφία σε εργοστάσια και στον τομέα των οικιακών εργασιών. Η κατ' οίκον εργασία καταλαμβάνει μια σημαντική θέση στα μέσα του αιώνα, όταν δηλαδή η χρήση ραπτικών μηχανών γενικεύεται. Παράλληλα μ' αυτή την επέκταση της συμμετοχής των γυναικών στην ενεργό εξωτερική ζωή πέρα από τα οικογενειακά καθήκοντα, σημειώνεται μια έξαρση των γεννήσεων «εξώγαμων» παιδιών. Και από την αρχή του 19ου αιώνα, η κοινωνία αντιμετωπίζει και πάλι με περιφρόνηση τις ανύπαντρες μητέρες.

Στην αστική τάξη, στις ομάδες των διανοουμένων, οι γυναίκες μπορούν να εφαρμόσουν μεθόδους αντισύλληψης (να διακόψουν τη συνουσία), έκτρωσης, και να καταφύγουν στις υπηρεσίες διαφόρων «ιδιωτικών οικοτροφείων» σε περίπτωση αποτυχίας της αντισύλληψης ή της έκτρωσης. Έτσι μπορούν να γεννήσουν κρυφά σ' ένα ίδρυμα-οικοτροφείο, που αναλαμβάνει επίσης με τον πιο διακριτικό τρόπο την ανάθεση του παιδιού σε μια παραμάνα.

Ορισμένες, όπως η Pauline Roland, επέλεξαν ίσως την εκτός γάμου μητρότητα ηθελημένα, ή ίσως την υπέμειναν, αλλά σ' αυτή την κοινωνική κατηγορία που προφυλάσσεται πολύ καλά από σκάνδαλα, είναι πολύ δύσκολο να διεισδύσει κανείς. Έτσι λοιπόν αγνοούμε τον αριθμό των ανύπαντρων γυναικών και τα κίνητρα τους.

Κι όμως, 600.000 από τις 800.000 γυναίκες του 19ου αιώνα μεγαλώνουν τα παιδιά τους μόνες τους. Η πλειοψηφία αυτών των γυναικών είναι υπηρέτριες και εργάτριες. Αναγκασμένες να βγάλουν χρήματα, πολλές φορές βιάζονται από τ' αφεντικά τους και τους επιστάτες τους, υποχρεώνονται να εκπορνεύονται περιστασιακά για να επιζήσουν, παρασύρονται τελείως από την ανηθικότητα και υφίστανται εκμετάλλευση στο χώρο εργασίας τους. Κατά τη χρονική στιγμή της γέννησης του πρώτου παιδιού, λίγες γυναίκες είναι παντρεμένες, επειδή στην εργατική τάξη εμφανίζεται συχνά το φαινόμενο της παλλακείας, όχι όμως λόγω της ανηθικότητας και της ανευθυνότητας των γυναικών της συγκεκριμένης τάξης. Παρά το γεγονός αυτό όμως, σε πολλές γαλλικές επαρχιακές πόλεις η ανύπαντρη μητέρα περιφρονείται, διώκεται, προσβάλλεται δημόσια. Σε άλλες πάλι πόλεις δεν υφίσταται ολοκληρωτικό κοινωνικό αποκλεισμό. Αλλά παντού οι συνθήκες ζωής της, εφόσον προέρχεται από το προλεταριάτο, είναι άθλιες. Για ν'

αποφύγει να πληρώσει η ανύπαντρη μητέρα μια τροφό, θα πρέπει να βρει μια δουλειά που να γίνεται στο σπίτι της, όπως ενασχόληση με την ύφανση ρούχων, με τη δαντελοποιία, με τη δημιουργία και πώληση πλεκτών, με την κατασκευή μικρών κοσμημάτων για τις πλούσιες κυρίες. Για να εξασφαλίσει το ψωμί και το γάλα, θα πρέπει να δουλέψει 16 ώρες την ημέρα. Στις εξωτερικές δουλειές όμως αμείβεται με το μισό μισθό απ' αυτόν που παίρνει ένας άντρας επιτελώντας την ίδια εργασία. Για να μπορέσει να δουλέψει, συχνά χορηγεί στο παιδί της ένα σιρόπι που έχει ως βάση το όπιο. Όταν θα γίνει 8 ετών, μπορεί κι αυτό με τη σειρά του να προσληφθεί σε κάποια εργασία, και δουλεύοντας εκεί 14 ώρες την ημέρα να φέρει στο σπίτι του κάποιες δεκάρες που παίρνει ως μισθό. Αυτό το άθλιο πρόγραμμα εργασίας δεν αφορά μόνο την ανύπαντρη μητέρα, αλλά είναι κοινό χαρακτηριστικό όλων των μητέρων που ανήκουν στην εργατική τάξη, όπου τα ποσοστά της παιδικής θνησιμότητας (στα παιδικά κρεβάτια) είναι πολύ υψηλά. Επιλόχειοι πυρετοί βασανίζουν πολύ συχνά τις μητέρες. Η χολέρα, ο τύφος, οι μηνιγγίτιδες, οι επιληπτικοί σπασμοί, ο ραχιτισμός, σκοτώνουν έναν μεγάλο αριθμό βρεφών και μικρών παιδιών. Ενώ οι γονείς εργάζονται, τα παιδιά τους μένουν μόνα για πολλές ώρες, λιμνάζοντας μέσα στα περιττώματα τους, δεμένα στις φασκιές τους, που αν και τους περιορίζουν τις κινήσεις, ελάχιστα προλαμβάνουν ορισμένα ατυχήματα τους. Οι κατοικίες αυτών των οικογενειών είναι σε άθλια κατάσταση, και περιέχουν ως κρεβάτια στρώματα από άχυρο που είναι γεμάτα από λεκέδες, από μυρωδιές κι από έντομα. Δεν έχουν κανονική επίπλωση κι ούτε καν φωτιά για θέρμανση. Αποτελούν μόλις και μετά βίας ένα καταφύγιο σε περίπτωση κακοκαιρίας. Τα προϊόντα διατροφών είναι πάρα πολύ ακριβά. Τα βρόμικα ρούχα που φορούν τα άτομα της εργατικής τάξης τα αγοράζουν από τους παλιατζήδες σε τιμές ευκαιρίας. Έτσι λοιπόν

τα γεγονότα έχουν πάρει μια τέτοια τροπή, ώστε πρέπει ν' αναλογιστούμε για το καπιταλιστικό σύστημα και για τις συνέπειες που αυτό επέφερε στο προλεταριάτο" η εξουσία θέτει το ερώτημα της πληθυσμιακής μείωσης. (Μουσούρου Α., 1984)

3.16.3. Σώστε τα παιδιά – Θέστε υπό Εγκλεισμό τις Μητέρες

Προσπαθώντας κανείς να εξηγήσει το φαινόμενο της πληθυσμιακής μείωσης, να αναζητήσει τις αιτίες του και να το εξαλείψει, προσανατολίζεται απαραίτητως στα προβλήματα των μητέρων και των βρεφών των φτωχών κοινωνικών στρωμάτων, και επιλέγει να αγνοήσει τις πραγματικές κοινωνικές πληγές που προκαλούν το συγκεκριμένο φαινόμενο. Το ιατρικό λοιπόν σώμα αναλαμβάνει την υποχρέωση ν' αποκαλύψει τις αιτίες της βρεφικής θνησιμότητας, ενώ η νεοδημιουργηθείσα κοινωνική πολιτική ενδιαφέρεται για τη δημιουργία κάποιων εργατικών κατοικιών — άθλιων προδρόμων των εργατικών χωριών του 20ού αιώνα.

Σιγά-σιγά, από τα μέσα του 19ου αιώνα, μια πολιτική κοινωνικής πρόνοιας που οργανώνει και ελέγχει τη μητρότητα τίθεται σ' εφαρμογή. Στις κοινωνικές ομάδες όπου το πρότυπο της παραδοσιακής οικογένειας έχει ατονίσει, οι κυβερνήτες προσπαθούν να στρέψουν το ενδιαφέρον των ομάδων αυτών προς το πρότυπο της οικογένειας της αστικής τάξης, όπου όλα είναι καθορισμένα και προστατευμένα μέσα στα πλαίσια της οικογενειακής εστίας — και φυσικά και η αναπαραγωγική λειτουργία του άντρα και της γυναίκας.

Για να καταφέρουν να σταματήσουν την πληθυσμιακή κάμψη, της οποίας πίστευαν ότι η αιτία ήταν ο τεχνητός ή μισθωτός θηλασμός, μια μεγάλη εκστρατεία για τον μητρικό θηλασμό θα αρχίσει και θα συνοδευτεί

από επιπρόσθετες μακρές ομιλίες ιατρικού και ηθικού περιεχομένου. Η εγκυμοσύνη και ο τοκετός τίθενται υπό την ευθύνη της ιατρικής επιστήμης με την ίδρυση ενός σώματος ιατρών-μαιευτήρων το 1882. Η παιδοκομία, μια πρόσφατη «ανακάλυψη», εισάγεται προοδευτικά σε όλες τις κοινωνικές κατηγορίες. Η βιομηχανία των τροφών βρίσκεται κάτω από μια πιο αυστηρή επιτήρηση. Το σύνολο των μητρικών συμπεριφορών θα καλυφθεί πλήρως με την εμφάνιση των πρώτων νομοθετημάτων για την εκπαίδευση των παιδιών, ως προέκταση της παιδονομίας. Αυτά τα μέτρα όμως δεν είναι αρκετά για να οργανώσουν, να επιβλέψουν, να διευθύνουν την οικογενειακή ζωή των εργατών. Ακόμα θα χρειαστεί να επιβληθεί ένα κατάλληλο οικογενειακό μοντέλο για να σταθεροποιήσει αυτό τον πληθυσμό που χαρακτηρίζεται από απουσία σταθερότητας. Γι' αυτό το σκοπό, χτίζονται από την κοινωνία κατοικίες που προσφέρουν στους εργάτες έναν φυσικό χώρο προορισμένο για τη δημιουργία και ανάπτυξη μιας βασικής οικογενειακής ζωής, όπου ο άντρας θα μπορεί να αισθάνεται σαν βασιλιάς, και για τον οποίο η γυναίκα του θ' αποτελεί ολόκληρο τον κόσμο του.

Ως συμπλήρωμα στις κρατικές παρεμβάσεις παρουσιάζονται οι βοήθειες των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, που αναλαμβάνουν την προστασία των παιδιών και που επωμίζονται εξίσου την ευθύνη να τα εκπαιδεύσουν σύμφωνα με την επιθυμία των αρχουσών κοινωνικών τάξεων, και που προπορεύονται του συστήματος της θεσμοθετημένης κοινωνικής πολιτικής. Τα «νόθα» παιδιά και οι γονείς τους, δηλαδή οι μητέρες τους, γίνονται πιο σπάνια αντικείμενα αυτής της κοινωνικής γενναιοδωρίας, και γίνονται σχεδόν πάντα στόχοι της προκατάληψης και της υποκρισίας του κοινωνικού συνόλου: «Χωρίς αμφιβολία, το να μεγαλώνει μια ανύπαντρη μητέρα το παιδί της είναι ένα θέμα που με συγκινεί, αλλά

υπάρχει και το ηθικό σκάνδαλο, και οι δυσάρεστες κοινωνικές συνέπειες του, των οποίων τα αποτελέσματα φαντάζουν στα μάτια μου πιο αξιοθρήνητα. Γι' αυτό κι εγώ αντιτίθεμαι στο να δοθούν βοήθειες στις ανύπαντρες μητέρες». Πρόκειται ασφαλώς για τη δήλωση ενός καθολικού κατά τα μέσα του 19ου αιώνα. Παρομοίως, οι βοήθειες που διανέμονται από τις μοναχές του Saint – Vincent – de – Paul δεν απευθύνονται στις ανύπαντρες μητέρες. Η εξήγηση που δίνεται γι' αυτό από τις μοναχές που ήταν στην υπηρεσία των φτωχών: «Τιμωρούμε την ακολασία». Ρούχα, μωρουδιακά, οικονομικές ενισχύσεις, χορηγούνται από την κοινωνική πρόνοια και φιλανθρωπία στις μητέρες, όχι όμως και σ' αυτές που είναι ανύπαντρες.

Το σταμάτημα του φαινομένου της έκθεσης-εγκατάλειψης των νεογνών γύρω στο 1860 επιβαρύνει το πρόβλημα των γυναικών που συλλαμβάνουν παιδί χωρίς να είναι παντρεμένες. Στο εξής θα πρέπει ν' απευθύνονται σε γραφεία υποδοχής, να κάνουν γνωστή την περίπτωση τους και να υπομένουν την κοινωνική κριτική. Το κοινωνικό-φιλανθρωπικό περιβάλλον που αντιτίθεται στην εγκατάλειψη των παιδιών που αποτελούν ένα βάρος για το κοινωνικό σύνολο αν διατηρηθούν στη ζωή, μ' ένα διάβημα του γεμάτο προκατάληψη και τιμωρίες θα επιδοθεί «στο να εξανθρωπίσει την άγρια φύση των λαϊκών γυναικών», μια φύση που είναι εμποτισμένη από «ανηθικότητα, απειθαρχία, απρονοησία, ποικίλες ερωτικές σχέσεις, παλλακεία, εμπόρευση, αλητεία και γέννηση νόθων παιδιών»,

Από το τέλος του 19ου αιώνα δημιουργούνται τα πρώτα καταφύγια, για να φιλοξενήσουν τις ανύπαντρες μητέρες και για να τις επιβλέπουν, Η οικογενειακή πολιτική δημιούργησε τις βασικές αρχές της. Θα είναι μόνο κατά το 1939 που θα τις εισαγάγει στο επίσημο νομοθετικό

σύστημα, δημιουργώντας το Οικογενειακό Δίκαιο, στο οποίο θα περιλαμβάνονται όλες οι υποχρεώσεις της εκάστοτε Κυβέρνησης:

- αύξηση της βοήθειας στις πολυμελείς οικογένειες,
- μείωση των φορολογικών εισφορών των φορολογουμένων που έχουν παιδιά,
- αγώνας εναντίον της ανηθικότητας,
- αγώνας εναντίον του αλκοολισμού,
- καλύτερη προστασία και επιτήρηση της παιδικής ηλικίας.

Τίποτα δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει σχετικά με τη διάδοση ενός στερεοτύπου για την ανύπαντρη μητέρα, το φτωχό κορίτσι, το θύμα που κατακλύζει τη λογοτεχνία του 19ου αιώνα και που κυριαρχεί στην έρευνα του 20ού. Δεν, πρόκειται εντελώς για μια φαντασίωση των συγγραφέων και των ερευνητών, αλλά κυρίως για μια εν μέρει μυστηριώδη ερμηνεία της κοινωνικής πραγματικότητας. Η μητρότητα, τόσο εκτός όσο και εντός του γάμου, συνοδεύεται μαζικά από άθλιες συνθήκες διαβίωσης. Φτωχά κορίτσια, φτωχές γυναίκες, φτωχές μητέρες με ή χωρίς σύζυγο, κατά την περίοδο της Αυτοκρατορίας που ακολούθησε την εποχή της Κομούνας, μοιράζονται μια φτωχή καθημερινότητα: οι παντρεμένες υπονοείται σε πολλαπλές και επικίνδυνες γεννήσεις για τις ανύπαντρες μητέρες, στις άθλιες συνθήκες διαβίωσης τους προστίθεται και το τίμημα της ντροπής. Για τις άλλες γυναίκες, για όλες αυτές που θα μπορούσαν ν' αμφισβητήσουν και πάλι το στερεότυπο που ξαναδημιούργησαν οι ηθικιστές, δεν έχουμε να πούμε τίποτα. Γιατί η εμφάνιση του περιορίζεται μόνο είτε κατά τη διάρκεια μιας δίκης είτε μέσα στα πλαίσια ενός ιστορικού ανεκδότου. (Μουσούρου Α., 1984)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Προστασία της ανύπαντρης μητέρας από την κοινωνία

4.1. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας - Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας Τμήμα Προστασίας Οικογένειας, Παιδιού και Κοινωνικών Ερευνών

Τα τμήματα Προστασίας Οικογένειας Παιδιού και Κοινωνικών Ερευνών των Διευθύνσεων Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχών σε όλη την Ελλάδα έχουν τις παρακάτω αρμοδιότητες:

1. Παροχή επιδόματος σε απροστάτευτα παιδιά βάσει του Ν. 4051/60 «περί ενισχύσεως απροστάτευτων παιδών». Ως τέτοια θεωρούνται:

α. Παιδιά ορφανά από δύο γονείς,

β. Παιδιά ορφανά από πατέρα.

γ. Παιδιά των οποίων ο πατέρας αντιμετωπίζει σοβαρή ασθένεια, σωματική ή ψυχική, ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%.

δ. Παιδιά με διάζευξη των γονέων τους.

ε. Παιδιά με διάσπαση ή εγκατάλειψη.

στ. Παιδιά φυλακισμένων γονέων.

ζ. Παιδιά εκτός γάμου.

η. Παιδιά των οποίων ο πατέρας απουσιάζει λόγω στρατιωτικής θητείας.

Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 1 του Π.Δ. 148/1997, τα παιδιά ηλικίας έως 16 ετών, ανύπαντρων μητέρων, που διαβιούν με το γονέα τους ή με συγγενείς επιδοτούνται με 44 ευρώ το μήνα για κάθε παιδί. Το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα δε θα πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 294 ευρώ το μήνα για οικογένεια τριών μελών και αυξάνεται για κάθε επιπλέον μέλος κατά 24 ευρώ.

2. Επίδομα μητρότητας στις εργαζόμενες ανασφάλιστες μητέρες με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Με το επίδομα αυτό, ΦΕΚ 769/Β/1983, καταβάλλονται χρήματα λόγω μητρότητας στις εργαζόμενες μητέρες, που δεν δύναται να τα αξιώσουν από άλλο ασφαλιστικό φορέα ή είναι ανασφάλιστες για το χρονικό διάστημα έξι εβδομάδων πριν και μετά τον τοκετό. Το ποσό έχει καθοριστεί στα 440 ευρώ, 220 ευρώ μετά τον τοκετό.
3. Διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας για περιπτώσεις υιοθεσιών εντός ορίων κράτους και διακρατικών υιοθεσιών.
4. Διενέργεια κοινωνικών ερευνών σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, προκειμένου να ενταχθούν σε πρόγραμμα επιδότησης στεγαστικής συνδρομής και έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης.

Από το Τμήμα Προστασίας Οικογένειας, Παιδιού και Κοινωνικών Ερευνών της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας Νομαρχίας Θεσσαλονίκης επιδοτήθηκαν συνολικά κατά το έτος 2003, 1978 παιδιά και 856 οικογένειες, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος ήταν μονογονεϊκές. (Αυδή - Καλκάνη, Ι., 1978).

4.2. Εγγραφή Παιδιών σε Δημόσιους Παιδικούς Σταθμούς

Βάσει του Κανονισμού Λειτουργίας των Νομικών Προσώπων, Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών, Π2Β/2827/1997, Άρθρο 7, τα παιδιά που είναι ορφανά από δύο γονείς ή ένα γονέα, τα παιδιά των άγαμων μητέρων, των διαζευγμένων ή των σε διάσταση γονέων εγγράφονται κατά προτεραιότητα στους Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς, καθώς επίσης και στους σταθμούς του Π.Ι.Κ.Π.Α., του Ε.Ο.Π., του Ιδρύματος Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών, Λάρισας και Θεσσαλονίκης. Οι σταθμοί των παραπάνω προνομιακών φορέων με τις

διατάξεις του Ν. 3106 / 10-2-03 «Αναδιοργάνωση του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας», μεταφέρονται στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (Αυδή - Καλκάνη, Ι., 1978).

Οι παιδοπόλεις (ιδρύματα κλειστής περίθαλψης) όπου παρέχεται προστασία σε παιδιά ηλικίας 3-18 ετών, τα οποία προέρχονται από οικογένειες με έντονα προβλήματα και η παραμονή τους σε αυτές κρίνεται δύσκολη, αδύνατη ή επιβλαβής.

4.3. Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας (Ε.Ο.Κ.Φ.)

Στα πλαίσια του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας, που συστήθηκε με το Ν. 2646/1998 (Υπουργείο Υγείας και πρόνοιας) και προήλθε από την συγχώνευση των τριών φορέων Π.Ι.Κ.Π.Α., Ε.Ο.Π και Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», οι εποπτευόμενοι προνομιακοί φορείς σχεδιάζουν και υλοποιούν προγράμματα, ως επί το πλείστον σε τομείς δραστηριότητας οικογένειας και παιδιού. Ο νόμος αυτός έχει βασικό του μέλημα να στηρίζει την οικογένεια μέσω προγραμμάτων πρόληψης και αποκατάστασης.

Ε.Ο.Κ.Φ. -Π.Ι.Κ.Π.Α (Πατριωτικών Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντιλήψεως).

Οι υπηρεσίες του Π.Ι.Κ.Π.Α λειτουργούν σε όλες σχεδόν τις περιοχές της Ελλάδας. Υπάρχουν 50 περιφερειακά παραρτήματα με δραστηριότητες και προγράμματα που έχουν σχέση με την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και περίθαλψης (παιδικά ιατρεία, οδοντιατρεία, συμβουλευτικοί σταθμοί για βρέφη, για εγκύους, προγράμματα εμβολιασμού παιδιών και λοιπά).

Οι υπηρεσίες παρέχονται από:

- Τα ιατροκοινωνικά κέντρα των παραρτημάτων (ΙΑΚ)
- Τους βρεφονηπιακούς Σταθμούς
- Τους παιδικούς Σταθμούς
- Τις παιδικές εξοχές
- Τις εστίες Σίτισης απόρων παιδιών

4.3.1. Επίδομα σε Μόνες - Μητέρες

Με τις ίδιες προϋποθέσεις που δίδεται από τις Διευθύνσεις Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και πρόνοιας, ο Ε.Ο.ΚΦ. - Π.Ι.Κ.Π.Α, χορηγεί επίδομα στις μονογονεϊκές οικογένειες που ανέρχεται σε 106 ευρώ για ένα παιδί και 147 ευρώ για δύο η και περισσότερα παιδιά.

4.4. Ε.Ο.Κ.Φ. -Ε.Ο.Π. (Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας)

Οι εξειδικευμένες μονάδες του Ε.Ο.Π. παρέχουν μια σειρά από υπηρεσίες στήριξης της οικογένειας και των παιδιών. Ο τομέας στήριξης της οικογένειας περιλαμβάνει υπηρεσίες και προγράμματα που αφορούν τόσο οικογένειες με προβλήματα καθημερινότητας όσο και οικογένειες κοινωνικά ευάλωτες και οικογένειες σε κρίση.

Συγκεκριμένα λειτουργούν:

- Τα κέντρα Φροντίδας Οικογένειας (Κ.Ε.Φ.Ο.) που αποτελούν μονάδες σε υποβαθμισμένες περιοχές της χώρας και αναπτύσσουν δραστηριότητες προληπτικού και κυρίως συμβουλευτικού χαρακτήρα, ενώ προσαρμόζουν τις δραστηριότητες τους ανάλογα με τις εκάστοτε διαμορφούμενες ανάγκες.

Οι Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Οικογένειας, υπηρεσίες στελεχωμένες με ειδικευμένους επιστήμονες για την συστηματική και διεπιστημονική αντιμετώπιση οικογενειών με σοβαρά και σύνθετα ψυχοκοινωνικά προβλήματα. (Αυδή - Καλκάνη, Ι., 1978).

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3106/10-2-2003, ο Ε.Ο.Κ.Φ. καταργείται και οι υπηρεσίες του περιέχονται στα οικεία Π.Ε.Σ.Υ.Π. στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στα Ν.Π.Δ.Δ.: Ε.Κ.Α.Κ.Β. και Ε.Σ.Υ.Κ.Φ. που συνιστώνται με τα άρθρα 6 και 7 αντίστοιχα του παραπάνω νόμου.

Στόχος του νέου θεσμικού πλαισίου είναι η αποτελεσματικότερη και ταχύτερη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες με την περιφερειακή αποκέντρωση του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής φροντίδας και με την θεσμική και ουσιαστική διασύνδεση των Υπηρεσιών πρόνοιας με τις Υπηρεσίες υγείας.

4.5. Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην Αντιμετώπιση της Προκατάληψης και στη Στήριξη της Ανύπαντρης Μητέρας

Όπως είναι φυσικό, το περιβάλλον στο οποίο μεγάλωσε ο Κοινωνικός Λειτουργός δεν είναι διαφορετικό από των άλλων ανθρώπων, απαλλαγμένο από προκαταλήψεις. Γι' αυτό λοιπόν είναι αναπόφευκτο και ο ίδιος να «κουβαλάει» μέσα του κάποιες από αυτές. Για να μπορεί να αντιμετωπίσει το θέμα «προκατάληψη» στην πορεία της καριέρας του, ο Κοινωνικός λειτουργός πρέπει πρώτα να ασχοληθεί με τον εαυτό του και να δουλέψει με τις δικές του προκαταλήψεις. Έτσι θα μπορέσει να αποκτήσει μια σχετική αυτογνωσία και μια σχετική ευελιξία για να μπορεί να διατυπώσει όσο το δυνατόν πιο σωστές κρίσεις.

Για την αντιμετώπιση της προκαταλήψεως απέναντι στην ανύπαντρη μητέρα ο Κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να στοχεύει στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενημέρωση των ατόμων και ιδιαίτερα των διγονεϊκών οικογενειών για την κοινωνική πραγματικότητα τα προβλήματα και τις ανάγκες των μονογονεϊκών οικογενειών.

Ακόμη στην προσπάθεια εξάλειψης της προκατάληψης και του κοινωνικού αποκλεισμού των ανύπαντρων μητέρων και των παιδιών τους, ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να κινητοποιήσει τους τοπικούς φορείς.

Οι πηγές ισχύος της τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν τη δύναμη να ασκήσουν επιρροή στην κοινή γνώμη κι έτσι να αμβλυνθεί η περιθωριοποίηση των ανύπαντρων μητέρων σε σχέση με την αγορά εργασίας και την κοινωνική ένταξη. Τέτοιες προσπάθειες μπορεί να είναι: επικοινωνία με συλλόγους που δραστηριοποιούνται σε θέματα γυναικών, αξιοποίηση των μέσων μαζικής επικοινωνίας οργάνωση ημερίδων και εκδηλώσεων με θέμα τις μονογονεϊκές οικογένειες και δημοσκόπηση σχετικών άρθρων μελετών και ερευνών.

Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σε σχέση με τη στήριξη της ανύπαντρης μητέρας δεν είναι αποσαφηνισμένος και ξεκάθαρα διατυπωμένος. Η κάθε περίπτωση αντιμετωπίζεται διαφορετικά και ο επαγγελματίας οφείλει να λαμβάνει πάντα υπόψη αφενός το ιστορικό της άγαμης μητέρας και αφετέρου τις άμεσες ανάγκες της τη δεδομένη χρονική στιγμή.

Επίσης, ο επαγγελματίας κοινωνικού λειτουργού που θα εργασθεί με την ανύπαντρη μητέρα θα πρέπει να εστιάσει το ενδιαφέρον του τόσο στους ψυχολογικούς όσο και στους κοινωνικούς παράγοντες, που συνετέλεσαν στη διαμόρφωση της προσωπικότητας

του ατόμου. Ακόμη έμφαση πρέπει να δοθεί στα αίτια και τις συνθήκες που συνέβαλλαν στην επιλογή της μητρότητας εκτός γάμου.

(Λογοθέτη Σ.Σ., 1985).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μέσα στο πλήθος των έντονων κοινωνικών προβλημάτων και συνθηκών, μέσα στην κοινωνία των προκαταλήψεων και των ανισοτήτων, η θέση της ανύπαντρης μητέρας έχει ιδιαίτερα προβλήματα που μόνο μέσα από μια οργανωμένη συλλογική προσπάθεια μπορεί να αναζητηθεί η λύση τους.

Αν και συνταγματικά έχει επέλθει πλήρης εξομοίωση της άγαμης και της έγγαμης μητέρας ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, οι μητέρες αυτές αντιμετωπίζουν ακόμα πλήθος δυσκολιών όπως έλλειψη εργασίας, στέγης, οικονομικών και υλικών μέσων. Απουσιάζει επίσης η ενεργή συμπαράσταση από την πολιτεία. Συχνά απουσιάζει στήριξη όχι μόνο από το κοινωνικό αλλά και από το οικογενειακό περιβάλλον

Μέσα σε όλο αυτό το φάσμα πρέπει να ακουστεί η φωνή της γυναίκας και μητέρας που μεγαλώνει μόνη το παιδί της.

Είναι σαφές ότι οι εισοδηματικές διαφορές διευρύνονται συνεχώς σ' όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθώς, λοιπόν, η φτώχεια αυξάνεται την τελευταία δεκαετία, αλλάζει ταυτόχρονα και η κοινωνική σύνθεση των νοικοκυριών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Έτσι τα μονογονεϊκά νοικοκυριά ιδιαίτερα αυτά με μητέρα και παιδιά, ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου για οικονομικό και κοινωνικό αποκλεισμό, ενώ παράλληλα υπόκεινται και σε άλλους περιορισμούς. Το γεγονός ότι οι περισσότερες μονογονεϊκές οικογένειες έχουν μόνο-γονιό γυναίκα αυξάνει τον

κίνδυνο να διολισθήσουν στην φτώχεια και να παραμείνουν σε αυτήν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα εξαιτίας της συνδυασμένης επίδρασης πολλών παραγόντων.

Οι αλλαγές που σημειώθηκαν στην οικογένεια επιβάλουν τον σχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής όχι μόνο στο οικονομικό και θεσμικό επίπεδο, αλλά επίσης στο κοινωνικό και πολιτιστικό. Στην Ελλάδα οι μονογονεϊκές οικογένειες παρόλο που αποτελούν μια πρόκληση για την κοινωνική πολιτική, δεν έγιναν ουσιαστικά αντικείμενο της πολιτικής γιατί δεν έγινε δυνατόν να είναι πολιτικά ορατές έτσι ώστε να αποκτήσουν προτεραιότητα. Πρέπει λοιπόν η πολιτεία να αναλάβει ακόμη ισχυρότερη δράση και ακόμα πιο αποτελεσματικά μέτρα για να λύση το πρόβλημα.

➤ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας μας «γεννήθηκαν» στο μυαλό μας κάποιες προτάσεις που ίσως καλυτερέψουν τη θέση της μονογονεϊκής οικογένειας στην κοινωνία.

-Αρχικά η πολιτεία πρέπει να καταγράψει τα προβλήματα και να προσεγγίσει με σωστό τρόπο τις άγαμες μητέρες.

-Πρέπει να προβληθεί πιο σωστά το πρόβλημα για να γνωρίσει η κοινωνία τα δικαιώματα στην εργασία, στην εκπαίδευση, στην ψυχαγωγία της μονογονεϊκή οικογένειας, έτσι ώστε να απόκτηση ισότιμη θέση και συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα

-Πρέπει να προωθηθούν και να αντιμετωπισθούν άμεσα οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ανύπαντρες μητέρες και η αντιμετώπιση να γίνει μέσα από μια συλλογική προσπάθεια

-Πρέπει να βγουν από το περιθώριο οι Άγαμες μητέρες να έχουν ενεργό ρόλο στην κοινωνική ζωή για την προαγωγή της κοινωνικής, πνευματικής και οικονομικής ανάπτυξης των μητέρων αλλά και των παιδών τους

-Καλό θα είναι να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ των ανύπαντρων μητέρων και ανταλλαγεί εμπειριών και συναισθημάτων

-Καλό είναι τα επιδόματα που καταβάλουν οι Δ/νσεις πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων να αυξηθούν

-Επίσης το προσχολικό και σχολικό επίδομα να υλοποιηθεί.

-Τα στεγαστικά προγράμματα του Οργανισμού Εργατικής κατοικίας να χορηγούν δάνειο σε άγαμες μητέρες που προστατεύουν 1 παιδί.

-Το υπουργείο Εργασίας να αυξήσει τα μόρια για τους διαγωνισμούς που σήμερα είναι μόνο 5 για τις άγαμες μητέρες ενώ οι πολύτεκνες μητέρες έχουν 30 μόρια. Ας σκεφτούμε ότι η πολύτεκνη έχει την στήριξη του συζύγου και πάντα βοηθά το οικογενειακό περιβάλλον, ενώ η ανύπαντρη μητέρα πολλές φορές είναι εντελώς αβοήθητη. Επίσης να υπάρξει μείωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αυδή - Καλκάνη, Ι., (1978). *Η Επαγγελματικά Εργαζόμενη Ελληνίδα*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.
2. Επιτροπή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Κοινωνικής Πολιτικής, 1994.
3. Ημερίδα με θέμα *Οικογένεια με ένα γονέα - Μία πραγματικότητα στη Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία* (1995), Αθήνα: Παπαζήση.
4. Κογκίδου Δήμητρα, (1995). *Μονογονεϊκές Οικογένειες, Πραγματικότητα - Προοπτικές - Κοινωνική Πολιτική*, Αθήνα, εκδ. «Νέα Σειρά» - Α. Α. ΛΙΒΑΝΗ
5. Λογοθέτη Σ.Σ., (1985). *Ρόλοι γυναικών και ολοκλήρωση της προσωπικότητας*, Αθήνα, εκδ. Σάκκουλα.
6. Λυκιαρδοπούλου Κ., (1996). *Η δύναμη της γυναίκας*. Αθήνα, Μέγα Σειρά.
7. Μουσούρου Λ., (1985), *Οικογένεια και παιδί στην Αθήνα*: Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «ΕΣΤΙΑΣ».
8. Κάρον Τ., (1997). *Ανύπαντρες Μητέρες*.
9. Μασκίνο Μ., (2000). *Υπάρχουν καλές μητέρες*; Αθήνα: Μπουκουμάνη.
10. SIMMS M. AND SMITH C., "Teenage mothers and their partners", Research Report No15. Department of Health and Social Security, London, H.M.S.O., 1987.
11. FILIPPI J.F., "Davantage de naissances survienned hors mariage", Sud Information Economique, no61, 1er trimestre, 1985.
12. FRISCHER D., *Les meres celibataires volontaires*, Stock 2, Paris, 1979.
13. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού σε οικογένειες με μικρά παιδιά, Home Start International.

ΠΗΓΕΣ

1. Κέντρο Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», (1983). Πρακτικά Σεμιναρίου «Το παιδί και οι γονείς του σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες», Αθήνα.
2. Σύλλογος Ανύπαντρων Μητέρων με έδρα τη Θεσσαλονίκη.
3. Κέντρο Έρευνας για Θέματα Ισότητας(Κ.Ε.Θ.Ι) με έδρα την Αττική.
4. Υλικό από Internet.

Παράρτημα

**Δημοσιευμάτων - άρθρων - σχολίων -
ειδήσεων, που αφορούν την
μονογονεϊκή οικογένεια.**

Αν ΕΙΣΤΕ μονη μητερα.....

.....αν βρίσκεστε σε ψυχολογική ένταση και αισθάνεστε μπερδεμένη, φοβισμένη η απελπισμένη.

.....αν λόγω του παιδιού η της εγκυμοσύνης σας, σας απασχολούν οι σχέσεις με τους γονείς σας, με τον πατέρα του παιδιού σας, με το κοινωνικό σας περιβάλλον

.....αν για ένα διάστημα πρέπει να απομακρυνθείτε από την οικογένεια σας και δεν έχετε που να μείνετε

.....αν πρέπει να πάρετε αποφάσεις για τον εαυτό σας και για το παιδί που έχετε γεννήσει η περιμένετε να γεννήσετε

*κείμενο από διαφημιστικό υλικό του «ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΡΕΦΩΝ» Η ΜΗΤΕΡΑ για τις ανύπαντρες μητέρες

Απόσπασμα από συνέντευξη της Εβελίνας Παπούλια

.....

Δημοσιογράφος: Αν δεν κάνω λάθος διανύεις τον ο μήνα της εγκυμοσύνης σου. Και μάλιστα χωρίς γάμο. Κάτι τέτοιο δεν νομίζεις ότι αποτελεί αιχμή στην επικρατούσα κοινωνική ηθική;

Εβελίνα: Στην επικρατούσα ναι. Στην δικιά μου , όχι. Δεν νομίζω ότι σημαίνει τίποτα **ανύπαντρη μητέρα**. Ούτε μπορώ να κατανοήσω αυτό το κλισέ πρέπει να απάντρευτης για να κανείς παιδί. Εγώ δεν πήγαινα ποτέ τέτοιου είδους πρότυπα και πρέπει . Οι άλλοι και η κοινωνία μπορούν να με βλέπουν όπως θέλουν. Αυτό που βλέπω εγώ είναι ότι από την στιγμή που αγαπάω έναν άνθρωπο και θέλω να φέρω και ένα παιδί στον κόσμο είμαι αρκετά ηθική.

... ενώ στο ευρωπαϊκό σύστημα

χρησιμοποιείται η αναδιανομή μέσω του κοινωνικού κράτους για να ανακουφίζει τους φτωχούς και να περιορίζει τις ανισότητες (συνοδεία βεβαίως καταθλιπτικών ποσοστών ανεργίας) στο αμερικανικό σύστημα στους φτωχούς προσφέρεται η δυνατότητα να ξεφύγουν με τις δικές τους δυνάμεις από τη φτώχεια - και η μεγάλη πλειοψηφία των φτωχών αμερικανών το επιτυγχάνει!

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ή ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ; - ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Η συζήτηση για την αντιμετώπιση του προβλήματος της φτώχειας στις αναπτυγμένες χώρες της Δύσης επικεντρώνεται συνήθως στον αριθμό των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Όταν ο μέσος πολίτης ακουει π.χ. ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες 39 εκ. Αμερικανοί ή 15,1% του συνολικού πληθυσμού ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, και ότι η διαφορά μεταξύ φτωχών και πλουσίων έχει διευρυνθεί τα τελευταία 20 χρόνια και είναι μεγαλύτερη στην Αμερική από κάθε άλλη χώρα μέλος του ΟΟΣΑ (το πλουσιότερο 20% των αμερικανών κερδίζει το 48% του εθνικού εισοδήματος των ΗΠΑ), σχηματίζει την εικόνα ενός αγρίου και αδυσώπητου καπιταλισμού ο οποίος επιτρέπει στους πλούσιους κεφαλαιούχους να εκμεταλλεύονται τους φτωχούς εργαζόμενους.

Μια προσεκτικότερη εξέταση της πραγματικότητας δείχνει ότι η υπόθεση της φτώχειας δεν είναι τόσο απλή όσο εκ πρώτης όψεως φαίνεται από τα στατιστικά αυτά στοιχεία. Κατ' αρχήν εξαιτίας του γεγονότος ότι η φτώχεια είναι σχετικό μέγεθος, η φτώχεια στις ΗΠΑ δεν έχει καμμία σχέση με τη φτώχεια σε άλλες χώρες του δεύτερου και τρίτου κόσμου. Από τα 39 εκατομμύρια των φτωχών Αμερικανών το 40% έχει δικό του σπίτι, το 64% ιδιωτικό αυτοκίνητο, το 56% φούρνο μικροκυμάτων, το 25% αυτόματο πλυντήριο πιάτων και το 91% εγχρωμή τηλεόραση (το 29% έχει δύο ή περισσότερες εγχρωμές τηλεοράσεις). Τα στοιχεία αυτά δεν ακυρώνουν βεβαίως τις δυσάρεστες κοινωνικές και άλλες συνεπείες της φτώχειας. Υπενθυμίζουν όμως σε όλους ότι χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή πριν κανείς σπεύσει να βγάλει συμπεράσματά από αυτού του είδους τις στατιστικές.

Η τελική εικόνα αλλάζει ακόμα περισσότερο όταν, πέραν του αριθμού των φτωχών και των στατικών μετρήσεων της κοινωνικής ανισότητας, λάβει κανείς υπόψη του τη δυναμική εξέλιξη του φαινομένου της φτώχειας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες η αλλαγή της εικόνας που προκύπτει από την μελέτη των πρόσθετων αυτών στοιχείων είναι πραγματικά εντυπωσιακή. Μελέτη της κοινής επιτροπής του αμερικανικού Κογκρέσσου για την "κινητικότητα του εισοδήματος και τις οικονομικές ευκαιρίες" (Αυγ. 1995), χωρίς τον αμερικανικό πληθυσμό σε πέντε μέρη ανάλογα με το εισοδήμα του για τα έτη 1979 και 1988 και εξέτασε, με βάση αυτά τα στοιχεία την διαχρονική πορεία των οικονομικών των αμερικανών πολιτών. Βρήκε λοιπόν ότι από τους ανθρώπους που ανήκαν στο φτωχότερο 20% του αμερικανικού πληθυσμού (στο 1ο πέμπτο) το 1979, το 1988 μόλις το 14,2% παρέμεινε σ' αυτή την

κατηγορία, ενώ το 85,8% είχε περάσει σε άλλες πλουσιότερες κατηγορίες.

Από τα στοιχεία αυτά αναδεικνύεται η σημαντικότερη διαφορά του αμερικανικού συστήματος σε σχέση με το ευρωπαϊκό. Οτι δηλαδή ενώ στο ευρωπαϊκό σύστημα χρησιμοποιείται η αναδιανομή μέσω του κοινωνικού κράτους για να ανακουφίζει τους φτωχούς και να περιορίζει τις ανισότητες (συνοδεία βεβαίως καταθλιπτικών ποσοστών ανεργίας), στο αμερικανικό σύστημα στους φτωχούς προσφέρεται η δυνατότητα να ξεφύγουν με τις δικές τους δυνάμεις από τη φτώχεια, και η μεγάλη πλειοψηφία των φτωχών αμερικανών το επιτυγχάνει. Είναι το περίφημο "αμερικανικό όνειρο", το οποίο όπως αποδεικνύεται από τα σχετικά στοιχεία κάθε άλλο παρά όνειρο είναι (εξαιρέση στον κανόνα αποτελούν οι "γκετοποποιημένες" περιοχές ορισμένων αμερικανικών μεγαλουπόλεων όπου κατοικούν μειονότητες και κυρίως έγχρωμοι αμερικανοί, οι οποίοι είναι παγιδευμένοι σε έναν ιδιότυπο φαύλο κύκλο, στη δημιουργία του οποίου σημαντικό ρόλο έχουν διαδραματίσει και οι αμερικανικές κοινωνικές υπηρεσίες). Αντίθετα, στη Δυτική Ευρώπη, η πολιτική για την επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικής δικαιοσύνης αντί να στοχεύει στην παροχή ευκαιριών για να βελτιώσουν οι άνθρωποι τη ζωή τους μέσα από την δική τους προσπάθεια και αξία, ασκείται υπό τη μορφή αργμισθίων και επιδομάτων, που κρατούν τους ανθρώπους παγιδευμένους στη φτώχεια. Δεν είναι τυχαίο που στην Αμερική οι πλουσιότεροι άνθρωποι σήμερα είναι προσωπικότητες σαν τον Bill Gates, ο οποίος δημιούργησε την μεγαλύτερη περιουσία του κόσμου μέσα σε μια εικοσαετία, ενώ στην Ευρώπη οι περισσότεροι μεγιστάνες του πλούτου διαθέτουν περιουσίες οι οποίες σχηματίσθηκαν πριν από δεκαετίες ή ακόμα και αιώνες.

Το πιο παράδοξο όμως είναι ότι το ευρωπαϊκό πρότυπο κοινωνικής οργάνωσης, το οποίο αναπαράγει και διαιωνίζει τις ταξικές διαφορές και διογκώνει την ανεργία και την χαμηλή ανάπτυξη, προβάλλεται ως ευκαίριο από την αριστερά ενώ το αμερικανικό πρότυπο, το οποίο προσφέρει μοναδικές ευκαιρίες στους φτωχότερους, καταδικάζεται ως "κοινωνικά ανάλγητο". Μοναδική εξήγηση σ' αυτό το παράδοξο είναι ότι, έστω και υποσυνείδητα, η αριστερά καταλαβαίνει ότι η επικράτηση μιας μορφής κοινωνικής οργάνωσης που προσφέρει στους φτωχότερους τη δυνατότητα να βελτιώσουν οι ίδιοι την ζωή τους θα της στέρησει την πολιτική της πελατεία. Γιατί όσο περισσότερο οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να πάρουν οι ίδιοι τη ζωή τους στα χέρια τους και να την κάνουν καλύτερη με τη δική τους δουλειά, προσπάθεια και αξία, τόσο λιγότερο εναποθέτουν τη λύση των προβλημάτων τους στην απόκτηση εισοδημάτων μέσω της πολιτικής διαδικασίας.

Εισοδηματική Κινητικότητα στις ΗΠΑ, 1979 - 1988

	1ο πέμπτο (το φτωχότερο 20%)	2ο πέμπτο	3ο πέμπτο	4ο πέμπτο	5ο πέμπτο (το πλουσιότερο 20%)
Θέση το 1979					
1ο πέμπτο (το φτωχότερο 20%)	14.2%	20.7%	25%	25.3%	14.3%
2ο πέμπτο	10.9%	29%	29.6%	19.5%	11.1%
3ο πέμπτο	5.7%	14%	33%	32.3%	15%
4ο πέμπτο	3.1%	9.3%	14.8%	37.5%	35.4%
5ο πέμπτο (το πλουσιότερο 20%)	1.1%	4.4%	9.4%	20.3%	64.7%

Πηγή: Μελέτη της κοινής επιτροπής του αμερικανικού Κογκρέσου για την "κινητικότητα του εισοδήματος και τις οικονομικές ευκαιρίες" (Αύγ. 1995)

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

"Κατά συνέπεια, πριν καταφύγουμε στην "επίσημη προστασία" θα είχε αξία να επιδιώξουμε να διατηρήσουμε και να ενισχύσουμε τους "παράδοσιακούς δεσμούς". Δεσμοί, οι οποίοι έχουν, ως τώρα, αποδειχθεί εξαιρετικά ανθεκτικοί στις κοινωνικές μεταβολές, παρά το γεγονός ότι η προσπάθεια των οικογενειών να τους διατηρήσουν αντιμετωπίζει μεγάλες αντιξοότητες και στην πραγματικότητα δεν στηρίζεται -ούτε καν λεκτικά- από το ελληνικό πολιτικό σύστημα."

Η σύνδεση της διάλυσης της οικογένειας και της αύξησης ορισμένων κατηγοριών κοινωνικών παροχών με τον φαύλο κύκλο της φτώχειας έχει συζητηθεί ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες, με περισσότερο χαρακτηριστική την περίπτωση των ανυπαντρών μητέρων. Το ποσοστό των παιδιών με ανυπαντρη μητέρα έχει αυξηθεί στις ΗΠΑ από λιγότερο του 1% το 1960 στο 8% των παιδιών το 1990. Το φαινόμενο αυτό αφορά κατά κύριο λόγο νεαρές ηλικίες (ακόμα και κάτω των 20 ετών) και εγχρωμες κοπέλες, οι οποίες εξαρτώνται για πολλά χρόνια από τις επιδοτήσεις που προσφέρουν τα κοινωνικά προγράμματα (welfare). Για την ακρίβεια, οι συντηρητικοί κατηγορούν τους αμερικανούς "liberals" (ο όρος στην Αμερική περιγράφει τους κεντροαριστερούς), ότι με τα προγράμματα γενναιόδωρης στήριξης των ανυπαντρών μητέρων, πολλαπλασίασαν το σχετικό κοινωνικό φαινόμενο, δημιουργήσαν μια κουλτούρα εξάρτησης από τα κοινωνικά προγράμματα και κατάδικασαν εκατομμύρια παιδιά να ζουν σε "μισές" οικογένειες, γεγονός που έχει ως συνέπεια τα παιδιά αυτά να παρασυρονται πιο εύκολα στην εγκληματικότητα (η πιθανότητα ενός παιδιού από εγχρωμή οικογένεια που δεν έχει πατέρα να τελεσει ένα εγκλημα, είναι διπλάσια από την πιθανότητα ενός παιδιού από εγχρωμή οικογένεια στην οποία υπάρχει πατέρας) να σημειώσουν πολύ χειρότερες επιδόσεις στο σχολείο και να αντιμετωπίσουν σε μεγαλύτερα ποσοστά ψυχολογικά προβλήματα. Ταυτόχρονα, τα κορίτσια που γεννιούνται από ανυπαντρες μητέρες έχουν πολύ μεγαλύτερη πιθανότητα να γίνουν και τα ίδια, όταν μεγαλώσουν ανυπαντρες μητέρες.

Στην Ελλάδα, ευτυχώς, δεν αντιμετωπίζουμε ανάλογα προβλήματα, αφού η οικογένεια διατηρεί ακόμα σε πολύ μεγάλο βαθμό τη συνοχή της προσφέροντας ένα δίκτυο ασφαλείας, το οποίο δεν συγκρίνεται με κανένα κρατικό σύστημα κοινωνικής προστασίας. Το σύστημα ανθρωπίνης αλληλεγγύης που προσφέρει η οικογένεια υπερέχει ηθικά (αφού χρηματοδοτείται εθελοντικά και όχι μέσω του καταναγκασμού της φορολογίας), είναι εξαιρετικά αποτελεσματικό στην αντιμετώπιση των πραγματικών αναγκών με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, και στηρίζεται σε πραγματικά αισθήματα αγάπης μεταξύ εκείνων που βοηθούν και εκείνων που βοηθούνται, των οποίων αλλωστε οι ρόλοι εναλλάσσονται διαρκώς.

- Στην έκθεση Σπραου για το ασφαλιστικό σύστημα -η οποία δείχνει και τη γενική κατεύθυνση της πολιτικής της κυβέρνησης σε θέματα κοινωνικής πολιτικής- ενώ αναγνωρίζεται ο ρόλος της οικογένειας στην παροχή υπηρεσιών προστασίας των αδύνατων, καταγράφονται στη συνέχεια οι παράγοντες που εξασθενούν τους παραδοσιακούς δεσμούς και εξαγεται τελικά το συμπέρασμα ότι:
- "Η ατονία των παραδοσιακών θεσμών καθιστά την κοινωνική αποξένωση ή τον κοινωνικό αποκλεισμό κυρίαρχο θέμα, αφού το κοινωνικό πρόβλημα των ατόμων αυτών μεταφέρεται από τον ιδιωτικό προς τον κοινωνικό τομέα, από την ατυχή στην επίσημη προστασία"

Το ακραίο παράδειγμα όμως των ανυπαντρών μητέρων στις ΗΠΑ, χρησιμεύει για να μας υπενθυμίσει ότι η επίσημη προστασία εντείνει πολλές φορές τα φαινόμενα "εξασθένησης των παραδοσιακών δεσμών", ενώ η μεταφορά από "τον ιδιωτικό στον κοινωνικό τομέα" γίνεται συνήθως σε βάρος των άμεσα ενδιαφερομένων με ωφελούμενους κατά κανόνα το πολιτικό σύστημα, τις συντεχνίες των γραφειοκρατών και τα συνδικάτα των εργαζομένων στον δημόσιο τομέα.

Κατά συνέπεια, πριν καταφύγουμε στην "επίσημη προστασία" θα είχε αξία να επιδιώξουμε να διατηρήσουμε και να ενισχύσουμε τους "παραδοσιακούς δεσμούς". Δεσμοί, οι οποίοι, έχουν ως τώρα αποδειχθεί εξαιρετικά ανθεκτικοί στις κοινωνικές μεταβολές, παρά το γεγονός ότι η προσπάθεια των οικογενειών να τους διατηρήσουν αντιμετωπίζει μεγάλες αντίδοσεις και στην πραγματικότητα δεν στηρίζεται ούτε καν λεκτικά, από το ελληνικό πολιτικό σύστημα.

Επιστροφή

Κεντρική · News · Περιεχόμενα ·
Υποβολές · eGallery · Σύνδεση ·
Forums · Links

Λειτουργίες

- Αναζήτηση
- Γενικά
 - └ Στοιχ Υπηρεσιών
 - └ Αιτήσεις δικαιολογ
 - └ Ο καιρός
- Επικοινωνία
 - └ Ηλεκ Αιτήσεις
 - └ Ψηφοφορίες
 - └ Αρχείο Νέων
 - └ Συστήστε μας..
- Εγγ.Χρήστες
 - └ Εικονικοί δημότες
 - └ WebMail
 - └ Προσωπ.Μυνήματα
 - └ Οι επισκέπτες μας

Languages

Επιλέξτε γλώσσα

Greek

Εκτός των Τειχών: Σύλλογος αρχηγών μονογονεϊκών οικογενειών "η Ελπίδα"

ΗΡΩΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΑΣΗΜΑ

"Αν είσαι γονέας οποιουδήποτε φύλου και για κάποιο λόγο έχεις μείνει μόνος και μεγαλώνεις τα παιδιά σου, έλα μαζί μας να αγωνιστούμε για ένα καλύτερο αύριο για μας και τα παιδιά μας".

της Μαρίας Γουρλά

Η Ελλάδα φαίνεται ότι έχει κάνει στον κοινωνικό τομέα σημαντικά βήματα σύγκλισης προς την Ευρώπη την τελευταία δεκαεπταετία. Οι δαπάνες για την κοινωνική προστασία έχουν αυξηθεί σε σημαντικό βαθμό προσεγγίζοντας τον κοινοτικό μέσο όρο ως ποσοστό του ΑΕΠ. Κατά συνέπεια, η απόσταση που χωρίζει την κατά κεφαλήν κοινωνική δαπάνη στην Ελλάδα σε σχέση με την ΕΕ των "15" οφείλεται αποκλειστικά στην απόσταση του κατά κεφαλήν εισοδήματος. Η πραγματική σύγκλιση λοιπόν της οικονομίας μας αποτελεί την κύρια προϋπόθεση για τη σύγκλιση στο επίπεδο κοινωνικής προστασίας. Μια ακόμη πρόκληση για την κοινωνική μας πολιτική είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της πληθυσμιακής κάλυψης των κοινωνικών παροχών. Στα δύο αυτά σημεία απαιτείται περαιτέρω προσπάθεια Ένα σημαντικό δημογραφικό στοιχείο είναι ότι τα νοικοκυριά δεν είναι απλώς μικρότερα σε μέγεθος απ ότι στο παρελθόν λόγω μείωσης του δείκτη γονιμότητας αλλά και λιγότερο σταθερά. Πράγματι σήμερα διεξάγονται λιγότεροι γάμοι, που οδηγούνται συχνότερα σε διαζύγιο. Το 1970 είχαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση 8 γάμους ανά 1.000 κατοίκους έναντι 5 που είχαμε το 2001. Μέσα στην ίδια περίοδο διπλασιάστηκε περίπου το ποσοστό διαζυγίων στο σύνολο των γάμων. Στην ελληνική κοινωνία, σε αντίθεση με την Ενωμένη Ευρώπη, η μονογονεϊκή οικογένεια αντιμετωπίζεται με

Συσχετιζόμενοι Σύνδεσμοι

- Περισσότερα για:
- Νέα Γραφείο Τύπου

Πιο δημοφιλής ειδηση για :
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
Πρόσληψης τεσσάρων (4) ατόμων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου

Article Rating

Average Score: **0**
Αριθμός Ψήφων: **0**

Please take a second and vote for this article:

- ★★★★★
- ★★★★★
- ★★★★★
- ★★★★★
- ★★★★★

Cast my Vote!

Επιλογές

Εκτύπωση αρχικής σελίδας

Προωθήστε την ιστορία αυτή σ'ένα φίλο

προκατάληψη, κυρίως όταν ο αρχηγός της είναι γυναίκα. Συνήθως το "ενδιαφέρον" εστιάζεται στον τρόπο της μονογονεϊκότητας και όχι στο γεγονός ότι άμεσος αποδέκτης των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων είναι τα παιδιά. Η ανεπαρκής κρατική μέριμνα οδήγησε στην δημιουργία του συλλόγου αυτού και στο νομό μας. "Αν είσαι Γονέας και μεγαλώνεις μόνος τα παιδιά σου θεωρείσαι αρχηγός μονογονεϊκής οικογένειας είπε στο ΕΤΤ η πρόεδρος της "Ελπίδας" Λία Κεσίσογλου. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 14 σύλλογοι σε όλη την Ελλάδα και είμαστε στη διαδικασία δημιουργίας Ομοσπονδίας. Εκτός από τα αιτήματα μας που απαιτούν νομοθετική ρύθμιση, άμεσος στόχος του συλλόγου μας είναι να δημιουργηθεί στο κέντρο της πόλης, μια λέσχη συνάντησης, επικοινωνίας και ενημέρωσης που θα στελεχωθεί από νομικό σύμβουλο, κοινωνική λειτουργό, παιδαγωγό και ψυχολόγο. Ο Σύλλογος μας ιδρύθηκε το 1999 και στεγάζεται από το 2001 στο ΕΡΓΑΝΗ Καραβαγγέλη 1, μετά την ευγενική παραχώρηση της αίθουσας από το δήμο Συκεών.

Στόχοι του συλλόγου είναι η γνωριμία, καταγραφή και προβολή των προβλημάτων. Επίσης η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και κατ'επέκταση της πολιτείας καθώς και η νομοθετική ρύθμιση, όπου η μονογονεϊκή οικογένεια μπορεί να χαρακτηριστεί ως ειδική κατηγορία. Ο Σύλλογος μας αριθμεί περίπου 140 άτομα, και 7 εξ αυτών είναι άνδρες. Το μοναδικό έσοδο είναι οι εισφορές των μελών".

ΑΝΟΙΚΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:
Τηλέφωνο/Φαξ 2310 635-841
www.parent.gr,
e-mail: info@parent.gr

Διοικητικό Συμβούλιο
της "Ελπίδας"

Λία Κεσίσογλου - Πρόεδρος
Μαρία Αφεντουλίδου - Αντιπρόεδρος
Κώστας Μπόζος - Ταμίας
Λεμόνα Μανουσαρίδου - μέλος
Χαράλαμπος Μητάτος - μέλος
Ελισσάβητ Μαυρίκογλου - μέλος

Μερικές προτάσεις για την καλύτερη
λειτουργία της μονογονεϊκής οικογένειας

Ορισμός της διατροφής και επιμέλειας των
παιδιών με την κατάθεση αγωγής
διαζυγίου.

Ορισμός αυτόματης αναπροσαρμογής όσο μεγαλώνουν τα παιδιά και καταβολή της στο δημόσιο ταμείο από το οποίο θα την εισπράττει ο/ η δικαιούχος. Να χρειάζεται δικαστική πράξη μόνο σε περίπτωση σημαντικής αλλαγής περιουσιακών στοιχείων.

Σύνταξη στη διαζευγμένη γυναίκα, που χωρίζει σε ηλικία άνω των 40 ετών και κατά συνέπεια είναι αδύνατο να βρει εργασία.

Σύνταξη στις χήρες και χήρους ίση με τον πρώτο μισθό του δημοσίου η οποία θα ισχύει μέχρι θανάτου εκτός εάν υπάρξει γάμος. Στις χαμηλές συντάξεις να προστεθεί το ΕΚΑΣ ανεξάρτητα από την ηλικία του συνταξιούχου.

Στήριξη στην ανύπαντρη μητέρα, είτε από τον πατέρα του παιδιού σε περίπτωση αναγνώρισης (ότι ισχύει για τους διαζευγμένους), είτε από την πολιτεία σε περίπτωση που το παιδί είναι αγνώστου πατρός.

Προτεραιότητα στις προσλήψεις του δημόσιου τομέα, μέσω ΑΣΕΠ. Να έχουν δηλαδή μόρια όπως στην πολύτεκνη οικογένεια

Κίνητρα στις επιχειρήσεις, που θα απασχολήσουν αρχηγούς μονογονεϊκής οικογένειας (επιδοτήσεις των απασχολουμένων, φορολογικές ελαφρύνσεις της επιχείρησης κ.α)

Αύξηση του επιδόματος του παιδιού, το οποίο να δίνεται ανεξάρτητα από το εισόδημα της μητέρας και μέχρι την ενηλικίωση του ή μέχρι το 24ο έτος στην περίπτωση που το παιδί σπουδάζει.

Κάλυψη των αναγκών της φύλαξης των παιδιών από τους κρατικούς-δημοτικούς παιδικούς σταθμούς, για να διευκολυνθεί η λειτουργία της οικογένειας, ανεξάρτητα από το αν η μητέρα εργάζεται ή όχι.

Πάσο ελεύθερης μετακίνησης για τους αρχηγούς και τα παιδιά των μονογονεϊκών οικογενειών, με τις γραμμές του ΟΑΣΘ και μισού εισιτηρίου.

Ημερομηνία καταχώρησης Friday, April 23
@ 14:17:37 EEST από Γραφείο Τύπου

Theme by Stirixis.net

8D%CF%80%CE%B1%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%B7+%CE%BC%CE%B7%CF%84%CE%AD%CF%81%CE%B1&hl=el

: ευθύνεται για το περιεχόμενό της.

Παγκόσμια Πορεία Γυναικών

Ενάντια στη φτώχεια και στη βία

Ιδρυτική Συνάντηση του Ελληνικού Δικτύου
της Παγκόσμιας Πορείας Γυναικών

Μονογονεϊκές οικογένειες και κοινωνικός αποκλεισμός

Θεοδώρα Τσίτσιπά

Με τον όρο «μονογονεϊκή οικογένεια» προσδιορίζεται η οικογένεια όπου υπάρχει μόνο ένας γονέας (χήρα/ος, ανύπαντρη μητέρα, διαζευγμένη μητέρα/πατέρας, σε διάσταση).

Η Μ.Ο. δεν είναι ένα νέο κοινωνικό φαινόμενο, όπως πολλοί νομίζουν. Υποστηρίζεται μάλιστα ότι στο παρελθόν ήταν πιο συχνό φαινόμενο και οφειλόταν στους πρόωρους θανάτους των γονιών από ασθένεια, φυσικές καταστροφές, πολέμους, σε οικονομικούς λόγους (μετανάστευση) ή και πολιτικούς (πολιτική προσφυγιά, εξορία, φυλάκιση κ.λπ.) σε μια ταραγμένη πολιτικά χώρα, ιδίως όπως ήταν η Ελλάδα κατά τον Εμφύλιο και μετά, αλλά και στους δύο Παγκόσμιους Πολέμους ή τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Ο όρος όμως είναι καινούργιος και επίσης καινούργιες είναι οι αιτίες δημιουργίας της Μ.Ο. Οι ιδέες της ισότητας και της ελευθερίας, από την εποχή της Γαλλικής Επανάστασης, του Διαφωτισμού και μετά, τα αριστερά εργατικά κινήματα, η δομή της νέας εμπορικής και βιομηχανικής οικονομίας, η συμμετοχή της γυναίκας στην παραγωγική διαδικασία κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η σημαντική ισοτιμία και ισονομία ανδρών και γυναικών στα καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού αλλά και οι φεμινιστικές ιδέες και τα κινήματα που αναπτύχθηκαν στο δυτικό κόσμο οδήγησαν τη γυναίκα έξω από το σπίτι και τον παραδοσιακό ρόλο της νοικοκυράς. Οι αλλαγές που βιώσαμε το τελευταίο μισό του 20ού αιώνα είναι συνταρακτικές αν συγκριθούν χρονικά και ποιοτικά με τη μακρόχρονη καταγεγραμμένη ανθρώπινη ιστορία.

Η βιασύνη και η ανυπομονησία μας πιθανόν να μη μας αφήνουν αυτό να το δούμε, όμως τα πράγματα είναι μάλλον έτσι. Οι γυναίκες σπουδάζουν, δουλεύουν, έχουν ακόμη και την επιλογή να μην παντρευτούν ή να μην κάνουν παιδιά ή να κάνουν εκτός γάμου. Στην Ελλάδα συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τη γαμηλιότητα (γάμοι ανά 1.000 κατοίκους) δείχνουν ότι το 1965 είχαμε ένα συντελεστή 9,4% ενώ το 1999 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 5,9%. Τα διαζύγια ήταν το 1960 0,3% ενώ το 1995 1,1%. Στην Ολλανδία από τις γυναίκες που γεννήθηκαν το 1971 το 21% αναμένεται να μείνει χωρίς παιδιά, ενώ το ποσοστό αυτό θα φθάσει το 25% για τις νεότερες γενιές.

Έτσι, η απελευθέρωση της γυναίκας, σχετική κατά πολλούς, επέφερε αλλαγές στη θέση της στην κοινωνία και στην οικογένεια. Θα λέγαμε ότι άλλαξε την οικογένεια όπως την ξέραμε. Πολλά ζευγάρια συγκατοικούν χωρίς γάμο, αρκετές γυναίκες δεν κάνουν παιδιά είτε από επιλογή είτε επειδή το αναβάλλουν έως ότου πια δεν είναι εφικτό και κάποιες άλλες αποφασίζουν να κρατήσουν και να μεγαλώσουν μόνες τους παιδιά. Πολλά ζευγάρια χωρίζουν και τα παιδιά μένουν με τον ένα γονέα, ενώ έχουμε αρκετές οικογένειες σε ανασύνθεση.

Με την απογραφή του πληθυσμού το 1991 προέκυψε ότι το 6% του συνολικού αριθμού των οικογενειών είναι Μ.Ο. (το 4,8% μόνες μητέρες και το 1,2% μόνοι πατέρες), δηλαδή περίπου 160.000 οικογένειες. Σε έρευνα της Eurostat το ποσοστό των Μ.Ο., πάντα στην Ελλάδα, το 1989 ήταν 5% και το 1996 ήταν 7%. Δεν υπάρχει νεότερη καταγραφή, αλλά ο καθένας παρατηρώντας την πραγματικότητα γύρω του καταλαβαίνει ότι τα ποσοστά αυτά πρέπει να έχουν αυξηθεί σημαντικά και, πάντως, το ποσοστό των Μ.Ο. σύμφωνα με τους ρυθμούς αύξησης που αναδεικνύονται μέσα από τις έρευνες πρέπει να ξεπερνάει το 10%. Ο μέσος όρος των Μ.Ο. στην Ε.Ε. ήταν 9% το 1983, 11% το 1989 και 14% το 1996. Αύξηση 58% αυτού του τύπου οικογένειας.

Στην Ελλάδα οι εκτός γάμου γεννήσεις ήταν το 1960 1,2 (αναλογία σε 100 γεννήσεις ζώντων) ενώ το 1999 ήταν 4,0. Ο μέσος όρος στην Ε.Ε. ήταν τα ίδια έτη 5,1 και 27,2 αντίστοιχα. Στις σκανδιναβικές χώρες τα ποσοστά φτάνουν το 45-55%, ακολουθεί η κεντρική Ευρώπη με ποσοστά γύρω στο 30% και ακολουθούν οι χώρες του Νότου γύρω στο 10-15% του συνόλου των γεννήσεων.

Να διευκρινίσουμε ότι ως Μ.Ο. θεωρείται η οικογένεια εκείνη όπου τα τέκνα είναι κάτω των 18 ετών, ανήλικα δηλαδή, και εδώ υπάρχει μια διάσταση απόψεων ως προς το τι είναι Μ.Ο., γιατί, με βάση το νομικό πλαίσιο, π.χ. στην Ελλάδα το παιδί θεωρείται υπό την προστασία του γονέα που έχει την επιμέλεια μέχρι το πέρας των σπουδών, το τέλος της στρατιωτικής θητείας κ.λπ. Φυσικά δεν υπολογίζονται οι μόνοι γονείς που ξαναβρίσκουν ένα σύντροφο και αποτελούν έτσι τις λεγόμενες «συνδυασμένες οικογένειες» ή «θετές οικογένειες» ή «μεικτές οικογένειες». Στην Ευρώπη μονογονεϊκή οικογένεια θεωρείται και εκείνη που ο ένας γονέας απουσιάζει για οικονομικούς ή επαγγελματικούς λόγους, όπως είναι η μετανάστευση, το ναυτικό κ.λπ. Η μονογονεϊκότητα είναι για πολλούς μια περιοδική κατάσταση και αυτό εξηγεί κατά ένα μεγάλο μέρος την έλλειψη συντονισμένης και συλλογικής δράσης από την πλευρά τους, καθώς και την αποφυγή λήψης μέτρων από την πολιτεία.

Είδαμε έστω και περιεκτικά τι είναι Μ.Ο., τι τη δημιουργεί και τι ποσοστό περίπου αντιπροσωπεύει στην ελληνική κοινωνία αλλά και σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε. Να δούμε πώς συνδέεται η Μ.Ο. με τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός ταυτίζεται με τη φτώχεια, ερμηνεύοντας την έννοια με όρους καταναλωτικής ικανότητας αλλά και με τη συνολική υποβάθμιση της κατάστασης του ατόμου, σχετική με την έλλειψη των δικαιωμάτων και πρόσβασης στο κοινωνικό σύνολο. Δεν νοείται δηλαδή μόνο ως έλλειψη πόρων, αλλά και ως σχετική αποστέρηση πλεονεκτημάτων και δικαιωμάτων και έλλειψη πρόσβασης σε διαδικασίες και ευκαιρίες. Ως κατάσταση φτώχειας ορίζεται η ύπαρξη εισοδήματος στο 50% του μέσου εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων των επιδομάτων που προβλέπονται.

Τα στατιστικά στοιχεία είναι δυστυχώς απογοητευτικά. Το 18% των μόνων μητέρων αρχηγών νοικοκυριών είναι κάτω από τα όρια της φτώχειας, ενώ μόνο το 5,8% των παντρεμένων

συμβιούντων. Στη Μ. Βρετανία το 51,8 των φτωχών νοικοκυριών είναι Μ.Ο. Για τα παιδιά των Μ.Ο. η φτώχεια είναι επίσης μια μάστιγα. Σε μια έρευνα που έγινε σε 18 χώρες (δυστυχώς δεν συμπεριλαμβάνεται η Ελλάδα αλλά τα στοιχεία είναι ενδεικτικά) το 50% των παιδιών που προέρχονται από τέτοιες οικογένειες ζουν κάτω από το όριο φτώχειας. Σε μερικές χώρες το ποσοστό είναι ακόμη πιο υψηλό και μην απορησείτε, αλλά αυτό συμβαίνει σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Αυστραλία και η Νορβηγία.

Οι αιτίες αυτής της φτώχειας είναι πολλές. Κύρια είναι ο διαχωρισμός ενός νοικοκυριού σε δύο και κατά συνέπεια η αδυναμία κάλυψης των αναγκών. Αυξάνουν οι ανάγκες αλλά τα εισοδήματα παραμένουν τα ίδια. Στην περίπτωση των γυναικών αρχηγών Μ.Ο. θα λέγαμε ότι μειώνονται και εξαιτίας του περιορισμένου χρόνου που διαθέτουν ειδικά όταν τα παιδιά είναι μικρά. Στη χειρότερη θέση βρίσκονται οι ανύπαντρες μητέρες λόγω έλλειψης διατροφής.

Με το διαζύγιο ο άνδρας μένει ελεύθερος να κάνει και δύο δουλειές εάν επιθυμεί, κάτι που μπορούσε να κάνει και κατά τη διάρκεια του γάμου έτσι και αλλιώς, αφού η συμμετοχή του άνδρα στην άμισθη εργασία του νοικοκυριού είναι τουλάχιστον περιορισμένη έως ανύπαρκτη. (Η άμισθη εργασία υπολογίζεται, ανάλογα με την οικονομική μονάδα που χρησιμοποιείται, μεταξύ 44% και 110% της εθνικής παραγωγής στην Ολλανδία). Στην Κύπρο το 53% των ανδρών, σε κατάσταση γάμου, δεν συμμετέχουν καθόλου στο μέγεθος των παιδιών τους. Ειδικά όμως μετά το διαζύγιο η συμμετοχή του άνδρα περιορίζεται στην καλύτερη περίπτωση σε κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο που παίρνει το παιδί του και σε κάποια απογεύματα μέσα στο μήνα. Αυτό του δίνει πλεονέκτημα και στην προσωπική και συναισθηματική/σεξουαλική και κοινωνική ζωή σε σχέση με τη μόνη μητέρα, που δεν έχει πού να αφήσει το παιδί της και αδυνατεί συνήθως να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας καινούργιας σχέσης.

Η έλλειψη χρόνου, η λεγόμενη και «φτώχεια χρόνου», χαρακτηρίζει τις γυναίκες αρχηγούς Μ.Ο. Ξέρω από προσωπική εμπειρία, αλλά και από τις επαφές μου με μέλη του συλλόγου, ότι πολλές γυναίκες αδυνατούν να αφήσουν να παιδιά τους έστω και για πέντε λεπτά για να πάνε μια βόλτα στο τετράγωνο, να ανασάνουν όπως λένε. Η αποδοχή των οικογενειακών και κοινωνικών σχέσεων αφήνει τη μόνη μητέρα γυμνή από οποιαδήποτε συμπαράσταση σε μια περίοδο που και αυτή και το παιδί της τη χρειάζονται απελπισμένα. Πόσο μάλλον η γυναίκα αυτή να ψάξει για εργασία ή να βελτιώσει τα επαγγελματικά της προσόντα για να παρακολουθήσει τις αλλαγές στον εργασιακό χώρο και να είναι ανταγωνιστική. Οι πιο πολλές γυναίκες που κάνουν παιδιά σε μικρή ηλικία και χωρίζουν μένουν στάσιμες όσον αφορά την απόκτηση πρόσθετων επαγγελματικών προσόντων και συχνά αποκλείονται από την αγορά εργασίας πολύ νωρίς και αναγκάζονται να ασκήσουν εργασίες επιβίωσης. Το 50% των μόνων μητέρων δεν έχει καθόλου εκπαιδευτικά προσόντα συγκριτικά με το 38% όλων των γυναικών ηλικίας μεταξύ 25 και 49 ετών (Μ. Βρετανία). Δεν είμαι υπέρ της παραδοσιακής οικογένειας αν παρατηρήσω ότι όπου οι μόνες γυναίκες είχαν την υποστήριξη του οικογενειακού τους περιβάλλοντος τα πήγαν καλύτερα και αυτές και τα παιδιά τους.

Να επιστημόνουμε ότι οι κρατικοί σταθμοί παίρνουν παιδιά μόνο όσων μητέρων δουλεύουν. Η ύπαρξη ενσήμων δηλαδή είναι απαραίτητη προϋπόθεση. Όμως η μόνη μητέρα χρειάζεται να μπορέσει να αφήσει κάπου το παιδί της για να ψάξει για εργασία και να δουλέψει. Και είναι αυτή που χρειάζεται τον παιδικό σταθμό πιο πολύ από κάθε άλλη κατηγορία μητέρας. Αυτό είναι και ένα από τα βασικά αιτήματα του συλλόγου μας. Να μην απαιτείται δηλαδή να έχει ένσημα η μητέρα αρχηγός Μ.Ο. για να γίνει δεκτό το παιδί της στον κρατικό παιδικό σταθμό. Επίσης η παροχή φροντίδας των παιδιών δεν είναι φθηνή και πολλές γυναίκες αναγκάζονται σε υποαπασχόληση ακόμη κι όταν τα παιδιά τους είναι μεγαλύτερα και πάνε στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Τα ολοήμερα σχολεία λειτουργούν μόνο ως πιλοτική εφαρμογή και οι παιδικοί σταθμοί έχουν ωράριο που δεν καλύπτει πλήρως τις εργαζόμενες μητέρες. Η φροντίδα των παιδιών παραμένει ατομική ευθύνη των γονιών και ούτε οι εργοδότες ή το κράτος φέρουν έστω και μέρος της ευθύνης αυτής.

Επίσης δεν υπάρχει εθνική πολιτική και στρατηγική στήριξης της οικογένειας και των Μ.Ο. Το επίδομα που δίνεται από τις Διευθύνσεις του υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας είναι στο ύψος των 44 ευρώ το μήνα και αυτό αν το εισόδημα του έχοντα την επιμέλεια παιδιού δεν υπερβαίνει τα 294 ευρώ το μήνα, ποσό το οποίο προσαυξάνεται κατά 24 ευρώ για κάθε επιπλέον μέλος. Με τις ίδιες προϋποθέσεις χορηγείται επίδομα από τον ΕΟΦΚ – ΠΙΚΠΑ, το

οποίο ανέρχεται σε 106 ευρώ για ένα παιδί και 147 ευρώ για δύο ή περισσότερα παιδιά. Σ' αυτό το σημείο είναι και να γελάμε κιόλας με την κυβερνητική πολιτική, γιατί κάποιες από εσάς ίσως ξέρετε ότι αυτό το ποσό δεν το δίνουνε όταν η γυναίκα φιλοξενείται από τους γονείς της. Ίσως να πρέπει να κοιμάται στα παγκάκια για να παίρνει 15.000 δρχ. το μήνα σύμφωνα με τη λογική των κυβερνήσεων. Πέρα από το ότι το επίδομα έχει να αυξηθεί κάτι χρόνια. Δεν είναι, βλέπετε, βουλευτικός μισθός να αναπροσαρμόζεται. Ούτε καν μισθός υπαλλήλου δεν είναι. Οι πολιτικοί εκπρόσωποι της κυβέρνησης δηλώνουν εξάλλου ότι δεν είναι υπέρ της επιδοματικής πολιτικής, είναι, λένε, υπέρ της κοινωνικής ενσωμάτωσης μέσω της εργασίας. Ίσως εννοούν τα επιδοτούμενα σεμινάρια του ΟΑΕΔ, όσο κρατήσουν τα ευρωπαϊκά προγράμματα βέβαια. Εκείνο που δεν καταλαβαίνουν είναι ότι υπάρχουν καταστάσεις όπου επιβάλλεται η επιδοματική συνδρομή μέχρι το άτομο-πολίτης να αποκτήσει τη δυνατότητα να σταθεί στην αγορά εργασίας.

Και, για να δούμε τη διαφορά με τις άλλες χώρες, θα αναφέρω ότι στη Μ. Βρετανία οι γυναίκες αρχηγοί Μ.Ο. τυγχάνουν επιδομάτων και ευεργετικών βοηθημάτων μέχρι το μικρότερο παιδί τους να φτάσει στην ηλικία των 16 ετών, χωρίς να είναι υποχρεωμένες να εργαστούν, αν και είναι διαθέσιμες βέβαια. Λαμβάνουν επίσης βοήθημα έως και το 70% των δαπανών φροντίδας των παιδιών και μέγιστο 135 λίρες για κάθε παιδί και 200 λίρες για περισσότερα από ένα παιδιά, ενώ στην Ολλανδία το επίδομα παιδιού καλύπτει το 26% των εξόδων που βαρύνουν τους γονείς και το επίδομα πρόνοιας είναι το 70% του νόμιμου κατώτατου μισθού, ο οποίος είναι αυτή τη στιγμή 989,84 ευρώ. Ο μόνος γονέας που δέχεται το επίδομα είναι υποχρεωμένος να δεχτεί μια κατάλληλη δουλειά όταν το παιδί του γίνει 5 ετών και κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας ή του απαραίτητου χρόνου μελέτης δικαιούται δωρεάν φύλαξη του παιδιού ή των παιδιών του.

Συγκρίνοντας λοιπόν τις επιδοματικές πολιτικές, καταλαβαίνουμε ολοφάνερα ότι όταν λένε οι δυτικές ευρωπαϊκές χώρες για περικοπή επιδομάτων ή της κοινωνικής πολιτικής σίγουρα μιλάνε για εντελώς διαφορετικά πράγματα από ό,τι οι δικές μας κυβερνήσεις.

Εμείς, ανάμεσα σε άλλα, διεκδικούμε και την ύπαρξη επιδομάτων και την αύξηση των όσων υπάρχουν, διεκδικούμε το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Και διεκδικούμε μια συνολική αλλαγή της πολιτικής για τη Μ.Ο.

Αυτή είναι η αποθηκευμένη σελίδα του Google για το <http://www.greek-forum.com/forum/showthread.php?goto=new>
Η αποθηκευμένη σελίδα του Google είναι ένα στιγμιότυπο της σελίδας που πήραμε καθώς μετακινούμασταν στον παγ
Η σελίδα αυτή ίσως να έχει υποστεί αλλαγές μέχρι σήμερα. Πατήστε εδώ για να δείτε την τρέχουσα σελίδα χωρίς υπογρά
Αυτή η αποθηκευμένη σελίδα μπορεί να περιέχει εικόνες που δεν είναι πλέον διαθέσιμες. Κάντε κλικ εδώ για το αποθηκε
Για να συνδέσετε ή να σημειώσετε τη σελίδα, χρησιμοποιήστε το ακόλουθο url: <http://www.google.com/search?forum.com/forum/showthread.php%3Fgoto%3Dnewpost%26threadid%3D33220+%CE%B1%CE%BD%CE>

To Google δεν συνεργάζεται με τους συντάκτες αυτ

Αυτοί οι όροι αναζήτησης έχουν υπογραμμιστεί: **ανύπαντρη μητέρα**

m.com

The ultimate Greek Community > Entertainment - Life - Ψυχαγωγία - Κοινωνικά θέματα > Theology / Θεολογία

Πρωτογενής Οικογένειας

User Name User Name

Κωδικός

Συχνές Απορίες Μελών

Λίστα Μελών

Ημερολόγιο

Arcade

vBookie

Store

Ενδειξη Αναγνώστη

Εργαλεία Συζήτησης

Κέντρο Στήριξης Οικογένειας

Τι είναι το ΚΕ.Σ.Ο.

Το Κέντρο Στήριξης Οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.) ιδρύθηκε το 1999, με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και λειτουργεί ως Υπηρεσία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, με σκοπό την προστασία της οικογένειας. Η προσπάθεια κατά προτεραιότητα είναι να:

- Αντιμετωπίσουμε την κρίση της Ελληνικής Οικογένειας, «Θεμέλιο συντηρήσεως και προαγωγής του Έθνους» (άρθρο 21 Συντάγματος).
- Αποτρέψουμε το Βιολογικό Αφανισμό του Γένους μας — «το δημογραφικό είναι το υπ' αριθμόν ΕΝΑ εθνικό μας θέμα» (ομόφωνο Πόρισμα της Επιτροπής για το Δημογραφικό της Βουλής των Ελλήνων 10.2.1993).
- Σταθούμε με στοργή στα Θύματα των Εκτρώσεων (γυναίκες και παιδιά) — στις 90.000 γεννήσεις το χρόνο έχουμε 400.000 εκτρώσεις, από τις οποίες οι 60.000 γίνονται από κορίτσια 1416 ετών.
- Βοηθήσουμε την **ανύπαντρη μητέρα** και το παιδί της.
- Συμπαρασταθούμε στις κακοποιημένες γυναίκες και στα παιδιά τους, θύματα σωματικής, ψυχολογικής και οικονομικής βίας μέσα στην Οικογένεια.

— Αντιμετωπίσουμε τη νέα σοβαρή απειλή για την Οικογένεια από την παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών και παιδιών, το συγχρόνο δουλεμπόριο, γνωστό διεθνώς ως trafficking, με την αρωγή των θυμάτων, γυναικών και παιδιών.

— Να αντιμετωπίσουμε σοβαρά το πρόβλημα της πορνείας μακροχρόνια. Από το 2004 αντιμετωπίζουμε σοβαρά το θέμα της πορνείας, αφ' ενός με συνέντευξη τύπου στις 2.2.2004 και στο Συνεδριό μας στις 22.5.2004 και αφ' ετέρου με πρόσφυγη μας στο Σ.Τ.Ε. κατά της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων για την αύξηση των οίκων ανοχής και την επαγγελματοποίηση των σεξουαλικών υπηρεσιών. Άμεσα να εμποδίσουμε την αλοίωση του Ολυμπιακού Ιδεώδους στη χώρα που το γεννήσε, όπως διαφαίνεται από την επιχειρούμενη εμπορευματοποίηση τους και μάλιστα στον τομέα παροχής σεξουαλικών υπηρεσιών.

Το ΚΕ.Σ.Θ. για την υλοποίηση των στόχων του έχει:

Α Κέντρο Υποδοχής & Ενημέρωσης, όπου δεχόμαστε τα κοινωνικά περιστατικά, τα οποία είτε εξυπηρετούνται επιτόπου, είτε παραπέμπονται στη Στέγη μας ή σε άλλες υπηρεσίες της Αρχιεπισκοπής ή σε Κρατικούς Φορείς η όπου δει.

Β Σχολές Γονέων, όπου ετοιμάζονται οικιακοί γονείς για ένα ευτυχή γάμο, μέσα στον οποίο θα ετοιμάσουν οι ίδιοι τους αυριανούς σωστούς πολίτες.

Γ Ξενώνα, την «ΣΤΕΓΗ ΜΗΤΕΡΑΣ», όπου φιλοξενούνται: α) αγάμες μητέρες με τα παιδιά τους, β) κακοποιημένες γυναίκες με τα παιδιά τους και γ) γυναίκες και παιδιά θύματα του δουλεμπορίου. Παρέχεται ιατροφαρμακευτική, ψυχοθεραπευτική και νομική στήριξη, ενώ οι φιλοξενούμενες προετοιμάζονται παράλληλα για την κοινωνική τους επανένταξη. Στα θύματα του trafficking πραγματοποιείται ο εκούσιος επαναπατρισμός, σε συνεργασία με την ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ (ΜΚΟ της Εκκλησίας της Ελλάδος), τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και τις πρεσβείες τους.

Δ Παιδικό σταθμό με εξειδικευμένους επιστήμονες, ώστε αφενός να φυλάσσονται τα παιδιά των γυναικών της Στέγης, όταν αυτές εργαζονται, αφετέρου να υπάρχει δημιουργική απασχόληση και ψυχολογική στήριξη, ώστε τα παιδιά να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους.

Ε Σεμινάρια γενικά για την επιμόρφωση των στελεχών και εξειδικευμένα για τις υποψηφίες μητέρες.

ΣΤ Νομική υπηρεσία για τη νομική στήριξη των φιλοξενούμενων γυναικών της Στέγης αφ' ενός και αφ' ετέρου για την επεξεργασία προτάσεων Νόμων για την προστασία της οικογένειας και των μελών της (υστερα από συνέδρια ημερίδες και συνεργασίες με άλλες Μ.Κ.Ο.).

Ζ Συμβουλευτικό τομέα για την κοινωνική στήριξη και τη συμβουλευτική όλης της οικογένειας, που λειτουργεί το πρωί στον χώρο της Ακαδημίας 95. Σύντομα θα λειτουργήσει στον ίδιο χώρο τις απογευματινές ώρες Συμβουλευτικός Σταθμός για νέους και όλη την Οικογένεια.

Η Ιατρικό τμήμα, για την ιατροφαρμακευτική στήριξη των φιλοξενούμενων γυναικών και των υποψηφίων μητέρων.

Θ Τμήμα ευπαθών ομάδων

Ι Μόνιμη εβδομαδιαία εκπομπή στον σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος (Τετάρτη 10:11 μ.μ. με τίτλο Κί εσθ ΚΕΣΘ).

ΙΑ Μόνιμη σελίδα στην «ΤΟΛΜΗ» το μηνιαίο περιοδικό της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

ΙΒ Διαρκή ενημέρωση με τα ΜΜΕ, διότι μέσω αυτών μαθαίνουν οι κακοποιημένες γυναίκες για τη

Στέγη, ενώ τα ΜΜΕ ενημερώνουν σωστά την κοινή γνώμη για τα κοινωνικά προβλήματα που επεξεργάζεται το ΚΕ.Σ.Ο.

ΙΓ) Συνεργασία με όλες τις υπηρεσίες της Αρχιεπισκοπής, τις κρατικές υπηρεσίες και τις Μ.Κ.Θ.
Ενδεικτικά:

α) Με την Ομάδα Γαλατσίου (20 περίπου ΜΚΘ) διεξάγουν από διετίας αντιtrafficking αγώνα και ασκούν πιέσεις στην Κυβέρνηση.

β) Με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και την ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ (για την άρση των θυμάτων του trafficking)

γ) Με γυναικείες οργανώσεις για θέματα ισότητας

Τροποποιήθηκε Τελευταία Φορά από το Μέλος g_aggelos : 27/10/04 στις 20:00.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

- ΟΦΙΛ
- Μηνύματος προς g_aggelos
- g_aggelos
- Σχολίων του Μέλους g_aggelos
- στη Λίστα Φίλων

Σχολές Γονέων

Ένα από τα προγράμματα του ΚΕ.Σ.Ο. είναι και αυτό των σχολών γονέων.

Τι είναι οι σχολές Γονέων

Σχολές Γονέων

(Ακαδημίας 95, 4ος Όροφος, 106 77 ΑΘΗΝΑ,
τηλ.: 210 - 3811274, 210 -3841536, τηλ & fax: 210 - 3811959)

Ο θεσμός αυτός λειτουργεί από το 1999 στις ενορίες. Αρχισε με 4 σχολές σε αντιστοιχίες ενορίες της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Τον επόμενο χρόνο λειτουργήσαν 49, τον μεθεπομένο 56 και φέτος 60. Στόχος είναι οι σχολές να γίνουν 150, ώστε κάθε ενορία να έχει την δική της σχολή. Στις Σχολές Γονέων διδάσκουν με χρήση εποπτικών μέσων ειδικοί επιστημονικοί συνεργάτες (Κληρικοί και λαϊκοί), όλα τα κοινωνικά θέματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο και την οικογένεια. Το 2002-03 δίδαξαν 488 ομιλήτες με

607 εισηγήσεις, 151 κληρικοί και των τριών βαθμών της Ιερωσύνης με 189 εισηγήσεις, 200 άνδρες με 219 εισηγήσεις και 137 γυναίκες με 199 εισηγήσεις σε τρεις ενότητες.

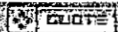
Προετοιμασία προ του Γάμου

Γάμος και Οικογένεια,

Οικογένεια και Σχολείο

Τροποποιήθηκε Τελευταία Φορά από το Μέλος g.aggelos... 27/10/04 στις 19:59

27/10/04 19:56

#3

Ε Πρόγραμμα Σχολών Γονέων Ι.Ν. Αγίου Γερασίμου Ανω Ιλισίων

Δευτέρα 1 Νοεμβρίου

Θέμα: Το κλειδί για την καλύτερη σχέση των γονέων μεταξύ τους. (Ομιλητής: Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπ. Γεώργιος Ευθυμίου, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.)

Τρίτη 16 Νοεμβρίου

Θέμα: Η πνευματική ζωή και η συμβολή στις σχέσεις των νέων ζευγαριών και η σωστή αγωγή των παιδιών. (Ομιλητής: Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. Ανανίας Κουστίνης.)

Δευτέρα 29 Νοεμβρίου

Θέμα: Δεξιότητες επικοινωνίας γονέων - παιδιών. (Ομιλητής: Έλλη Μαντέ, Παιδαγωγός.)

Δευτέρα 13 Δεκεμβρίου

Θέμα: Γιατί χωρίζουν τα ζευγάρια. (Ομιλητής: Κυριάκης Δημήτριος, Παιδωψυχίατρος-Ψυχοθεραπευτής.)

Δευτέρα 10 Ιανουαρίου

Θέμα: Έρωτας και άσκηση στον γάμο. (Ομιλητής: Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπ. Γεώργιος Κλαντζής, Εφημ. εριός Ι.Ν. Αγίου Γερασίμου.)

Δευτέρα 24 Ιανουαρίου

Θέμα: Από τι κινδυνεύουν τα παιδιά μας. (Ομιλητής: Χατζηθανάσης Χριστόδουλος, Οφθαλμίατρος.)

Δευτέρα 7 Φεβρουαρίου

Θέμα: Μέση ηλικία και άγχος. (Ομιλητής: Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπ. η Αδαμάντιος Αυγουστίδης, Ψυχίατρος, Ψυχοθεραπευτής, Λέκτορας Θεολογίας.)

Δευτέρα 21 Φεβρουαρίου

Θέμα: Χαρακτήρας και προσωπικότητα των παιδιών. Η σημασία της σειράς γεννήσης τους. (Ομιλητής: Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπ. Βασίλειος Θερμός.)

Δευτέρα 7 Μαρτίου

Θέμα: Πώς μπορούμε να μιλήσουμε για τον Θεό στα παιδιά κάθε ηλικίας. (Ομιλητής: Ζωή Κανάβα, Λογοτέχνης-Συγγραφέας.)

Δευτέρα 21 Μαρτίου

Θέμα: Η βία στην οικογένεια. (Ομιλητής: Βαία Χριστίνα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Ι.)

Δευτέρα 4 Απριλίου

Θέμα: Η πρόληπτική ιατρική των καρδιοπαθών στην οικογένεια. (Ομιλητής: Σεραφείμ Νανάς, Επικουρος Καθηγητής Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών.)

Η ΑΛΗΘΕΙΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΧΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ:

GO

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΕΚΔΟΣΗ

Σάββατο,

ΘΕΜΑΤΑ:

ΑΛΗΘΕΙΑ / ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ:

ΚΑΙΡΟ:

» Κεντρική Σελίδα

04/10/2003

» Πολιτική

ΟΙ ΜΑΙΕΥΤΗΡΕΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ «ΖΩΝΤΑΝΑ ΛΗΞΙΑΡΧΕΙΑ»... ΚΑΤΑΘΕΤΟΥΝ

Απ' το 1970 μέχρι σήμερα 50% μείωση των γεννήσεων

» Οικονομία

» Πολιτισμός

» Αθλητισμός

» Τοπ. Αυτοδιοίκηση

» Ρεπορτάζ

» Απόψεις

» Συνεντεύξεις

» Με μια ματιά

Οι μαιευτήρες του νησιού, «ζωντανά» ληξιαρχεία, άμεση και έγκυρη πηγή πληροφόρησης για την έρευνα της ΑΛΗΘΕΙΑΣ για το δημογραφικό. Εκτός από τα αριθμητικά δεδομένα, οι εκτιμήσεις τους εξαιρετικά ενδιαφέρουσες, καθώς αποτελούν συχνά τον «ψυχολόγο» για τις γυναίκες που καταφεύγουν στα ιατρεία τους.

Δημογραφικό, λοιπόν, μέρος δεύτερο. Αν η σύγκριση των γεννήσεων την τελευταία δεκαετία μας συγκλονίζει, η αναδρομή στις προηγούμενες δεκαετίες θα μας αφήσει κυριολεκτικά άφωνους.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 2000 οι γεννήσεις στο νησί σημειώνουν μείωση που πλησιάζει το 50%!

Αφετηρία μας η προσφάτως -με κάθε επισημότητα- εγκαινιασθείσα Μαιευτική Κλινική του Σκυλίτσειου, έξω από την οποία ακούστηκαν περισιπούδαστες υπουργικές ομιλίες για «ανάπτυξη, ευημερία και προστασία της μητρότητας»... Ο Διευθυντής της Μαιευτικής Κλινικής του Σκυλίτσειου, κ. Σεττάκης αντλώντας στοιχεία από την τριαντάχρονη εμπειρία του ως μαιευτήρα στο νησί, μας δίνει μια διαφορετική εικόνα.

«Είμαι γυναικολόγος στη Χίο από το 1973, εκείνη την εποχή είχαμε πάνω από 800 γεννήσεις στη Χίο, μετά το 1974 οι γεννήσεις ελαττώθηκαν κατά πολύ, κάτι που συνεχίζεται μέχρι σήμερα που έχουν πέσει κάτω από τις μισές» παρατηρεί ο κ. Σεττάκης. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του Σκυλίτσειου, εκεί γίνονται τα 2/3 των τοκετών του νησιού και περίπου το 90% των γυναικολογικών επεμβάσεων, όπως μας είπε ο Διευθυντής της Μαιευτικής Κλινικής. Μαζί με το συνάδελφό του κ. Μιχαηλίδη εξετάζουν σε ετήσια βάση - χωρίς ραντεβού- περίπου 10.000 γυναίκες. «Ο κόσμος δεν έχει λεφτά και έρχεται εδώ για τοκετό, οπότε είτε επιβαρύνεται το ταμείο του, ή αν δεν έχει, πληρώνει περίπου 80 ευρώ (κλειστό νοσήλιο). Δε λέω ότι είμαστε καλύτεροι ή χειρότεροι από τους ιδιώτες- είναι και εκείνοι πολύ καλοί- είναι θέμα οικονομικό» σχολίασε ο κ. Σεττάκης.

Η οικονομική δυσπραγία αποτυπώνεται στις γεννήσεις όχι μόνο των Χιωτών αλλά και των αλλοδαπών αφού κι αυτές άρχισαν να περιορίζονται. «Παλιότερα έκαναν πολλά παιδιά τώρα κι εκείνοι έχουν περιοριστεί» παρατήρησε ο κ. Σεττάκης. Όσο για τις Χιάτισσες ο κ. Σεττάκης έχει διαπιστώσει ότι πολλές θα ήθελαν να κάνουν τρίτο ή τέταρτο παιδί αλλά δεν το αποφασίζουν. Πρόθεση υπάρχει, λεφτά δεν υπάρχουν...» τόνισε.

Πέραν του οικονομικού ο κ. Σεττάκης εκτιμά ότι παίζει ρόλο ο τρόπος ζωής: «Είναι και η ευκολία. Συνήθως, εργάζονται και οι δύο γονείς για να τα φέρουν βόλτα, όταν δεν υπάρχουν παππούδες και γιαγιάδες τότε υπάρχει πρόβλημα...»

«Φταιει η νοοτροπία»

Στην ιδιωτική κλινική «Ελευθώ» ο μαιευτήρας- γυναικολόγος κ. Γιάννης Αργυρούδης μας γυρίζει στο 1980 οπότε και η κλινική του άρχισε τη λειτουργία της.

Όπως σημειώνει ο κ. Αργυρούδης, τότε λειτουργούσαν παράλληλα το «Κοκκάλειο», η «Κλινική Κάργατζη», η «Κλινική Μαίστρου -Σεττάκη» και η «Κλινική Ελευθώ»

«Εκείνη την εποχή είχε φτάσει και μέρα που είχαμε έξι τοκετούς, 20 χρόνια μετά οι γεννήσεις έχουν μεγάλη πτώση κοντά στο 50%. Η πτώση θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη αν δεν υπήρχαν και οι αλλοδαποί που γεννάνε περισσότερο».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ο κ. Αργυρούδης το μέγεθος του προβλήματος γίνεται πιο αντιληπτό αν συγκρίνουμε τις γεννήσεις ανά μήνα το 1980 και τώρα.

«Το 1980 είχαμε περίπου 40-50 τοκετούς το μήνα και τώρα έχουμε 15-20. Επομένως έχουμε πέσει κάτω από το 50%» τόνισε ο κ. Αργυρούδης

Η σχέση του γυναικολόγου με τη γυναίκα συχνά επεκτείνεται και σε συζητήσεις πέραν των ιατρικών θεμάτων. Με αυτό το σκεπτικό ζήτησαμε από τον κ. Αργυρούδη να κρίνει αυτή τη δυσάρεστη εξέλιξη της μείωσης των γεννήσεων.

Ο κ. Αργυρούδης εκτιμά ότι τίθεται θέμα νοοτροπίας.

«Έχω διαπιστώσει ότι εκεί που πάσχουμε οι νεοέλληνες δεν είναι το "κουφέτο" της οικονομικής δυσπραγίας μας. Αυτό δεν ισχύει γιατί οι παππούδες μας στην εποχή

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ:

» Αθηθινά

» Καθημερινά

» Της Ημέρας

» Πολιτικά Παρασκήνια

» Το Ζούμπερο

» Ληξιαρχείο

ΑΡΧΕΙΟ:

» Αρχείο Εκδόσεων

ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

» Η εφημερίδα μας

» Συνδρομές

» Χρήσιμα Τηλέφωνα

ΡΑΔΙΟ

ΤΟΥΡΙ:

ΤΟΥΡΙ
ΕΛΛΑΣ

AIF

που τρώγανε ...φασόλια έκαναν 10-12 παιδιά. Επομένως, πιστεύω ότι δεν είναι το οικονομικό το κύριο πρόβλημα αλλά η νοοτροπία. Έχουν μάθει να ζούνε ωραία, έχουν το σπίτι τους από τους γονείς τους, ψάχνουν μια δουλίτσα για τα τρεχούμενα έξοδα, θέλουν την καφετέρια, τις διακοπές τους. Όλα αυτά δε συνάδουν με την οικογενειακή ζωή..." κατέληξε.

Εκτός από το ύψος των μισθών, την ανεργία μήπως παίζει ρόλο και το ύψος των...τοκετών, ρωτήσαμε τον κ. Αργυρούδη.

"Ο τοκετός μπορεί να κοστίσει τζάμπα ή και εκατομμύρια στα μαιευτήρια των Αθηνών. Ο καθένας μπορεί να διαλέξει..." σημείωσε.

"Εμπορευματοποίηση!..."

Όσον αφορά την αύξηση των προβλημάτων γονιμότητας που αντιμετωπίζουν αρκετά ζευγάρια στις μέρες μας, ο κ. Αργυρούδης παρατήρησε ότι οι σύγχρονες μέθοδοι, όπως η εξωσωματική γονιμοποίηση έχει βοηθήσει πολλά ζευγάρια στη Χίο να τεκνοποιήσουν, έκανε όμως την εκτίμηση ότι "υπάρχει εμπορευματοποίηση της επιθυμίας των ζευγαριών με αποτέλεσμα οι μισές απ' αυτές που γίνονται να μην είναι απαραίτητες.

Έχει εμπορευματοποιηθεί η επιστήμη και η ιατρική που δε θα έπρεπε.. Πρέπει να βρούμε πολλούς χρηστούς γιατρούς που δεν υπάρχουν..." κατέληξε ο κ. Αργυρούδης.

"Η αλυσίδα της υπογεννητικότητας"

Σύμφωνα πάντοτε με το μαιευτήρα-γυναικολόγο κ. Αργυρούδη η "φοβερή", όπως τη χαρακτήρισε, μείωση των γεννήσεων εκτός του ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας, έχει και μια σειρά αλυσιδωτές, οικονομικές επιπτώσεις.

"Δεν κάνουμε παιδιά, δε ζούμε εμείς οι μαιευτήρες, οι παιδίατροι, οι εταιρείες γάλακτος, τα φαρμακεία, οι δάσκαλοι, τα εμπορικά με τα παιδικά και πάει λέγοντας" μας ανέπτυξε το σκεπτικό του, για να καταλήξει στη διαπίστωση: "Πρέπει να ληφθούν γενναίες αποφάσεις"

"Έρευνα Κάργατζη..."

Με τρόπο δημοσιογραφικό προσέγγισε το θέμα ο μαιευτήρας- γυναικολόγος και Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Παντελής Κάργατζης. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκέντρωσε ο ίδιος από το Ληξιαρχείο του Δήμου Χίου οι γεννήσεις το 1971 στη Χίο ήταν 853 χωρίς βέβαια παιδί αλλοδαπών και το 1981 677, χωρίς επίσης παιδί αλλοδαπών.

Ο κ. Κάργατζης συσχετίζει τα πολιτικά γεγονότα της εποχής με την πληθυσμιακή συρρίκνωση του νησιού. «Το Κυπριακό έδιωξε πολλές οικογένειες από το νησί. Συνέπεια αυτής της φυγής ήταν να μειωθούν τα παιδιά της εποχής που τώρα θα ήταν σε γόνιμη φάση με αποτέλεσμα είκοσι χρόνια αργότερα αρχές της δεκαετίας του '90 η μείωση των γεννήσεων να είναι 41%.»

Οι κοινωνικοί - οικονομικοί παράγοντες που είχαν αυτές τις συνέπειες σύμφωνα με τον κ. Κάργατζη είναι η εγκατάλειψη της υπαίθρου, η κρίση στη ναυτιλία και η μείωση του εμπορίου.

Υπενθύμισε το κλείσιμο των δύο βιομηχανιών Βιόλ - Βαμβακουργίας αρχές της δεκαετίας του '90. Επομένως, όπως τόνισε ο κ. Κάργατζης, το πρόβλημα της ανεργίας αναδεικνύεται ως κύρια αιτία της αύξησης της υπογεννητικότητας στο νησί.

Ο κ. Κάργατζης μιλώντας για τη διπλή του ιδιότητα υπογράμμισε την ανάγκη να δοθούν ποικίλα κίνητρα στους νέους γονείς, στην ανύπαντρη μητέρα, να φραχτούν περισσότεροι παιδικοί σταθμοί γιατί οι υπάρχοντες δεν επαρκούν.

Όσον αφορά τη χάραξη πολιτικής στο νησί ο κ. Κάργατζης, συνδέει την αντιμετώπιση του τεράστιου προβλήματος της υπογεννητικότητας με την αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης, τη βελτίωση των μέσων προσέγγισης στο νησί, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον εμπορικό ναυτιλιακό και άλλους τομείς, μια γενικά ισόρροπη ανάπτυξη.

«Πριν είναι αργά...»

Τα περιθώρια εκτιμήσεων, επανεκτιμήσεων και ατέρμονων συζητήσεων για το δημογραφικό φαίνεται να έχουν στενέψει επικίνδυνα.

«Θεωρώ ότι το δημογραφικό είναι ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα το οποίο πρέπει να απασχολήσει όλους τους αρμόδιους φορείς, για να βρούμε λύσεις πριν είναι αργά.

Αν ο αριθμός μείωσης των γεννήσεων χιωτών συνεχιστεί κατά 5% ανά έτος και αντίστοιχα αυξάνεται ο αριθμός των γεννήσεων των αλλοδαπών, μετά από 15-20 χρόνια θα ψάχνουμε τη χιώπσσα έγκυο» τόνισε ο κ. Κάργατζης.

Απαντώντας στο ερώτημα αν μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να χαρακτηριστεί «ρατσιστική» ο κ. Κάργατζης αρνήθηκε ότι η εκτίμησή του έχει τέτοιο χαρακτήρα.

Στο δια ταύτα...

«Πρέπει η μείωση του πληθυσμού του νησιού κατά 50% σε τρεις δεκαετίες να αποτελέσει θέμα συζήτησης στο νομαρχιακό συμβούλιο της Χίου;» ρωτήσαμε τον κ. Κάργατζη.

«Βεβαίως, απάντησε, δεσμεύομαι να το φέρω στο νομαρχιακό συμβούλιο ώστε να

κάνουμε μια ανοικτή συζήτηση να πάρουμε αποφάσεις» κατέληξε.

Ένα τελευταίο ρητορικό ερώτημα.

Αν ο πληθυσμός ενός νησιού μειώνεται κατά 50% σε τριάντα χρόνια, πόσα χρόνια χρειάζονται για να γίνει αυτό βραχονησίδα;

ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΩΤΗ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

» Γενέθλια... και προβλήματα(03/10/2003)

» Και μετά τους αγιασμούς... τι;(15/09/2003)

» Όλο το καλοκαίρι ανοιχτή αποχέτευση στο Θολοποτάμι!(13/09/2003)

» Από πλημμυροπαθείς... ασφαλτοπαθείς!(28/08/2003)

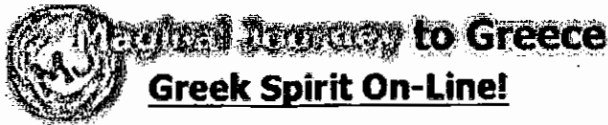
» Το λιμάνι της... αναμονής(05/05/2003)

» Οι πέργκολες μένουν... τα διαχωριστικά φεύγουν απ' την παραλία
(05/05/2003)

"Η ΑΛΗΘΕΙΑ" - ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΧΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΚΑΛΑΜΠΟΚΑ 74 - ΧΙΟΣ

ΤΗΛ - FAX: 22710 - 25678, EMAIL: news@alithia.gr

Σχεδιασμός & Φιλοξενία: Chiosnet

MJourney Forums

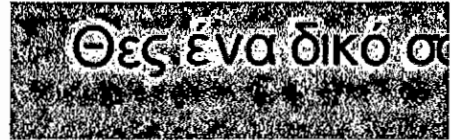
Home

Travel

Chat!

Discuss

Ne

Magical Journey to Greece • ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ FORUM

Βοήθεια

Αναζήτηση

Καλώς ήρθατε στα forums του MJourney! (Είσοδος - Log In | ΕΓΓΡΑΦΗ! Νέος Χρήστης - Register)

Αι

MJourney Forums -> ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ/ΥΓΕΙΑ/ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ -> Τα περίεργα του κόσμου!

ADD REPLY

NEW TOPIC

NEW POLL

Έδεσε την κόρη της για να βγει βόλτα

Παρακολουθήστε αυτό το θέμα | Στείλτε το θέμα αυτό με E-Mail | Εκτυπώστε το θέμα αυτό

cyberbabe

Αποστολή: Mar 11 2004, 07:21 AM

Quote

Μια 25-χρονη από την Florida, των ΗΠΑ, αισθάνθηκε την ανάγκη να βγει για διασκέδαση με τον φίλο της. Είχε, όμως, ένα πρόβλημα. Δεν είχε κανένα να προσέξει την ενός έτους κορούλα της.

PAVLO PERIMENW TO PAIDI
SOU

Ομάδα: GreekChat
Μηνύματα: 5.384
Αριθμός Μέλους: 5.399
Ημ/νία Εγγραφής: 27-
September 01

Έτσι λοιπόν η στοργική μητέρα σκαρφίστηκε τι πρέπει να κάνει για μην χάσει την έξοδο.

Χρησιμοποίησε ένα σεντόνι, λίγη εφευρετικότητα και ...έδεσε το μικρό παιδί στο κρεβάτι. Το κοριτσάκι άρχισε να κλαίει απεγνωσμένα προσπαθώντας να λυθεί. Κάποια στιγμή η γιαγιά, πέρασε από το σπίτι, άκουσε τις φωνές και ανακάλυψε το εξουθενωμένο παιδάκι. Έκανε την καρδιά της πέτρα και κάλεσε την αστυνομία.

Η άκαρδη κα ανύπαντρη μητέρα συνελήφθη από την αστυνομία με την κατηγορία κακοποίησης ανηλίκου.

